

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

CYRYLOMETODĚJSKÁ TEOLOGICKÁ FAKULTA

Katedra systematické teologie

Marko Petsiukh

**Příprava na manželství v olomoucké
a stryjské diecézi**

Diplomova práce

Vedoucí práce: Mgr. Dominik Opatrný, ThD.

OLOMOUC 2016

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci vypracoval samostatně a použil přitom jen uvedených pramenů a literatury.

V Olomouci, dne 21.04.2016.

Marko Petsiukh

Děkuji panu Mgr. Th.D. Dominiku Opatrnému za odborné vedení, ochotu, shovívavost a poskytnutí cenných rad k uspořádání diplomové práce. Dále bych chtěl poděkovat za korekturu a návrhy úprav po gramatické a textové stránce Mgr. Janě Březinové a paní Karolíně Schönbaumové. Také bych chtěl poděkovat za jazykovou korekturu části textu otci Josefu Slezákovi a otci Josefu Peňázovi. Chtěl bych též poděkovat všem lidem, kteří mě při této diplomové práci doprovázeli a pamatovali na mne v modlitbě.

Obsah

Úvod	6
První část	9
1.1 Pojem „manželství“ ve Starém a Novém zákoně	9
1.1.1 Manželství ve Starém Zákoně	9
1.1.2 Manželství v Novém zákoně	13
1. 2. Příprava na manželství v církevních dokumentech	18
1.2.1 Příprava vzdálenější	19
1.2.2 Bližší příprava	27
1.2.2 a) Předmanželská čistota	28
1.2.2 b) Boží řád v rodinném životě	30
1.2.2 c) Modlitba, jako neoddělitelná část rodinného společenství	32
1.2.2 d) Ora et labora	33
1.2.2 e) Třetí přikázání	35
1.2.2 f) Plození jako jeden z primárních cílů manželství	36
1.2.2 g) Vlastnosti manželské lásky	38
1.2.3 Příprava bezprostřední	39
1.2.3 a) Cíl a úkol předmanželské přípravy	41
1.2.3 b) Hodnota křesťanského manželství	45
1.2.3 c) Láska - střed manželského a křesťanského života	47
1.2.3 d) Dvojí účel svátosti manželství	48
1.2.3 e) Přirovnání vztahu Ježíše Krista k církvi a vztahů v manželství	49
1.2.3 f) Láska, jednota a nerozlučitelnost	50
1.3 Rodina jako „domácí Církev“	54
1.3.1 Role mateřství a otcovství v rodině	56
1.3.2 Svatební obřad ve východní tradici	57
Druhá část	62
2. Výzvy a perspektivy činnosti předmanželské přípravy	62
2.1 Výzvy pro centrum předmanželské přípravy	62
2.2 Vznik Centra předmanželské přípravy diecéze Stryj UGCC	64
2.3 Pastoračně výchovná činnost Centra předmanželské přípravy	69
2.4 Katecheticko-pastorální činnost všech oddělení Centra předmanželské přípravy	75
2.6 Kvalitativní výzkumy v Domě rodiny v Stryjské diecézi UGCC a v Domě modlitby v olomoucké arcidiecézi	85
Závěr	89

Přílohy	91
Bibliografie	112
Rozhovory:	119
Seznam pužitých zkratk	119
Anotace	120
Summary	121

Úvod

Manželství je společenstvím lásky. Toto společenství vytvořil Bůh ještě v ráji, když stvořil muže a ženu a když jim požehnal slovy: „Plodte a množte se a naplňte zemi. Podmaňte si ji a panujte nad mořskými rybami, nad nebeským ptactvem, nade vším živým, co se na zemi hýbe.“¹ Katechismus katolické církve nám říká, že manželství přispívá k rozvíjení křesťanstva na zemi.² Svatý Pavel nám křesťanům připomíná, že manželství je velkou svátostí. Přirovnává manželskou lásku k lásce Krista a Církve, za kterou Kristus umřel.³

Bůh ustanovil manželství pro více cílů. Ze své přirozenosti je tento svazek určen především k sjednocení a k dobru páru; k přijetí dětí a jejich výchově. Církev nás učí, že křesťanům žijícím v manželství má záležet na stavu duše druhého, aby dosáhl spásy.

Navzdory tomu, že Bůh zamýšlel, aby lidé žili v manželství v takovéto harmonii, mluví se v současném světě o manželství velmi povrchně.

Mezi křesťanskou mládeží, potenciálními účastníky společného manželského života, koluje zjednodušené pochopení manželství. Vidí v něm pouhé soužití osob za účelem dosažení některých společných cílů a ukojení vlastních potřeb – tomuto říkají „manželství.“ Pokřivené a posměšně chápané manželství s jeho cíly a úkoly, nedocenění této svátosti v obecném povědomí a způsob, jak o něm mluví média, se stávají hlavními příčinami neuváženého vstupu osob do tohoto společenství života. V důsledku toho dochází k četným rozvodům, snižování porodnosti, rodinným tragédiím apod.

Církev nemůže zůstat nečinnou tvář v tvář negativním procesům, které probíhají ve společnosti a utvářejí v křesťanech pokřivené chápání manželského života. Zvláště v dnešní postmoderní době přestávají mít lidé v úctě život a rodinu, protože společnost opouští morální a duchovní hodnoty.

---

¹Gen 1, 28.

²Srov. KKC 1603.

³Srov. Ef 5, 25.

Církev je nucena postavit se na ochranu manželství a s ním spojených mravních a evangelních pravd a objasnit, že „manželský svazek je svátostí, ve které se ukazuje nový život v Kristu... je to ... také místo Božího zjevení a posvěcení lidstva.“⁴

V odpovědi na morální pokles společnosti vznikají církevní centra předmanželské přípravy, domy pro rodinu nebo centra pro rodinný život, které jsou svou činností povolány k tomu, aby navrátily do povědomí křesťanů správné chápání manželství a daru rodiny. V době předmanželské katecheze mají snoubenci možnost ujistit se o správnosti svého výběru a poznat svou připravenost k učinění důležitého kroku svého života. Tato příprava pomáhá lidem dobře pochopit, k čemu se rozhodli, když chtějí svazek, který má za cíl

„...otevřenost k životu nového člověka, dát život nové rozumové bytosti, zrodit nového budoucího obyvatele nebe, být završením lásky a podporou jeden druhému, zabezpečit existenci lidského rodu, utvářet rodiny a vytvořit z ní první buňku lidské společnosti, být pro ni vzorem: Tento manželský kontakt je už sám o sobě něčím svatým.“⁵

Cílem této práce je ukázat pastorálně katechetickou činnost především Centra předmanželské přípravy, Centra pro rodinný život a jejich roli při formování hodnot křesťanských manželů. V práci bude také věnována pozornost cíli a úkolu přípravy snoubenců na manželský život. Největší pozornost bude věnována pojednání o vzdálenější, bližší a bezprostřední přípravě a také aktuálnosti, přiblížení a perspektivě rozvoje Centra předmanželské přípravy ve stryjské diecézi.

V průběhu psaní diplomové práce se autor vynasnaží vysvětlit na základě výzkumu a zpracování různých zdrojů chápání manželství v teologii. Pozornost věnuje také seznámení s rolí a úlohou Centra předmanželské přípravy ve stryjské diecézi.

Během psaní práce využije metodu analýzy a syntézy. Na základě analýzy archivních materiálů a vědecké literatury seznámí čtenáře s činností Centra předmanželské přípravy ve stryjské diecézi a ukáže význam manželství jakožto Bohem

---

⁴ Srov. Katechismus ukrajinské řeckokatolické církve *Kristus naša Pascha*. Lvov 2011. čl 471 s. 154.

⁵ Srov. VOJNAR M., „*Za svjatist Podruzha*“ Filadelfije 1951. srt. 9.

ustanoveného a jakožto svátosti. Práce se skládá z úvodu, dvou hlavních částí, závěru a seznamu literatury.

Nejprve rozlišíme biblické a církevní pojetí svátosti manželství. Pozornost věnuje autor klasifikaci tohoto stavu a také cíli a úkolu předmanželské katechizace. Zvláštní důraz klade na bezprostřední přípravu k manželskému životu snoubenců. Proto otevře témata jako „láska, jednota a nerozlučitelnost“, „dvojí účel svátosti manželství“, „hodnota křesťanského manželství“, „rodina jako ‚domácí Církev‘“ a další témata ukazující důležitost přípravy a velikost této svátosti.

Ve druhé části přiblíží činnost a perspektivu Předmanželského centra v diecézi Stryj Ukrajinské řeckokatolické církve (dále jen UGCC). Představí program popularizace křesťanských hodnot manželského života jednotlivých oddělení centra. Také uvede rozhovory mezi Domem rodiny v stryjské diecézi UGCC a Domem modlitby v Olomoucké arcidiecézi.

První část

„Manželská smlouva, kterou ustanovil Stvořitel a kterou upravil svými zákony; kterou muž a žena neodvolatelně uzavírají vzájemné celoživotní společenství, směřuje svou přirozeností k dobru manželů a k plození a výchově dětí.“⁶ Podle slov svatého Jana Pavla II. je tato svátost výjimečná tím, že vychází ze skutečnosti, která už existuje v řádu stvoření a obsahuje v sobě tentýž svazek, který „na počátku“ stvořil Otec.⁷

1.1 Pojem „manželství“ ve Starém a Novém zákoně

1.1.1 Manželství ve Starém Zákoně

„I řekl Hospodin Bůh: ‚Není dobré, aby člověk byl sám. Učiním mu pomoc jemu rovnou.‘“⁸ Z těchto slov vyplývá, že muž a žena jsou obrazem a podobou Boží, protože oba dva „jsou stejně obdařeni důstojností Božího obrazu.“⁹ Proto žena, ačkoli je stvořena pro muže jako pomocnice, není jeho služebnicí ve vlastním smyslu slova, ale muž i žena se vzájemně doplňují. Samota mohla přivést Adama k smutku, zbavit ho předpokladů rozmanitého rozvoje jeho osobnosti v lásce k Bohu.¹⁰ Proč se tolik hovoří o nebezpečí samoty? Katechismus katolické církve nám ukazuje, že člověk jako smrtelná bytost vždycky potřebuje nějakou pomoc, zvláště při nemoci nebo v neštěstí.¹¹ Proto už ze své přirozenosti potřebujeme komunikaci, vždycky chceme přebývat ve společenství, hledáme nové přátele a známé. Co se týče manželství, člověk zde obdrží nejen věrného přítele, ale také společníka na celý život, kde muž musí být oporou pro

---

⁶ Srov. *Kodeks Kanonu Schidnych cirkvi.* kan. 776. s. 212.

⁷ JAN PAVEL II, *Familiaris Consortio*, 68.

⁸ Gen 2,18.

⁹ LENO I., *Lidska stat v textach Svateho Pisma, Lidska sexualita 3.* Lviv, 2002. s. 8.

¹⁰ NEFEDOV H., *Tainstvi i obrjady Pravoslavnoj Cerkvy: Učebnije posobije po liturgike.* Moskva. 2004. s.13.

¹¹ KKC 549.

ženu a pracovat pro dobro rodiny. Žena je povolána pomáhat svému muži a být mu útěchou. Proto se manželům doporučuje a vyžaduje se od nich neustálá komunikace ve všech oblastech fyzického i duchovního života. To je komplementarita, která dává harmonii v soužití a podporuje štěstí muže a ženy.

Radost Adama ze stvoření Evy¹² ukazuje na štěstí, které působí sjednocení, a ve kterém se zároveň zjevuje jednota Nejsvětější Trojice. „Proto se rodina musí stát domácí církví; společenstvím Boží milosti, modlitby a lásky.“¹³ Tehdy budou moci manželé směřovat díky svému svazku ke svatosti.

V knize Genesis dále čteme: „Bůh stvořil člověka, aby byl jeho obrazem, stvořil ho, aby byl obrazem Božím, jako muže a ženu je stvořil. A Bůh jim požehnal: „Plodte a množte se a naplňte zemi.““¹⁴ Právě to je oním počátkem, zdrojem, ze kterého se začalo rozšiřovat lidstvo po celé planetě. Víme, že pouze Bůh má moc něco stvořit. Ale zde pozorujeme, že si z nás dělá spolupracovníky na stvoření světa a dává nám možnost množit se. To znamená, že když nás Bůh stvořil k svému obrazu a dal nám tak nepochopitelný dar, ukazuje tím velikost důstojnosti naší přirozenosti: Poskytuje nám možnost spolupracovat na stvoření. Někteří by to mohli popírat a argumentovat tím, že nižší tvorové - zvířata - také dostali dar reprodukce. Bůh však dal člověku nejen možnost množit se na zemi, ale také pověření vládnout nad ní. Odtud vyplývá zmíněná velikost důstojnosti člověka, a v důsledku toho také manželství. Člověk však nemá vládnout nad přírodou kvůli uspokojení jakýchkoliv svých potřeb. Příroda slouží člověku, člověk Bohu. A slouží mu také tím, jakým způsobem nakládá s přírodou.

Dále ve Starém zákoně čteme: „I řekl Bůh: Proto opustí muž svého otce i matku a přilne ke své ženě a stanou se jedním tělem.“¹⁵ Pokud jde o autorství těchto slov, zdá se být nelogické připisovat je Adamovi, protože on sám neměl otce ani matku. Takže tato slova říká Hospodin. Žehná a posvěcuje jimi manželství. Dává mu základ

---

¹² Gen. 2, 23.

¹³ Srov. *Dokumenty Jeparchialnich jepiskopiv Hreko-katolicke cerkvy 2001-2002*, str. 393.

¹⁴ Gen. 1, 27-28.

¹⁵ Gen. 2, 24.

pro budoucnost, aby manželé byli jedním tělem, nerozlučným a harmonickým. Zde nám Bůh ukazuje podstatu manželství. Tou je spojení mezi mužem a ženou. Není pochyb o tom, že se vedle fyzické jednoty jedná také o jednotu duchovní. Z toho vyplývají dvě základní vlastnosti manželství: jednota, která má být jak tělesná, tak i duchovní, a nerozlučitelnost. To znamená, že rodina je víc než skupinou osob žijících společně. Je to jednotný celek.¹⁶

Slovem „přilne“ klade Písmo svaté důraz na úzké fyzické a duchovní spojení, na základě - jak již bylo řečeno výše - lásky k Bohu, protože je to on, kdo je stvořil ke svému obrazu. On jim požehnal v manželství, dal jim moc nad zemí a přikázal množit se – být spolutvořiteli. „Chránit a rozvíjet život, ctít ho a milovat - to je úkol, který byl od Boha uložen každému jednotlivci, když Bůh povolal člověka jakožto svůj živoucí obraz k účasti na vládě nad světem.“¹⁷

Ve starozákonním společenství byla smlouva, kterou Bůh uzavřel s Izraelem, přirovnávána k manželství. O tom mluví Ozeášovo proroctví. Bůh je jako muž, který pokaždé odpouští své manželce – svému nevěrnému lidu. Nevěrnost izraelského lidu je zmíněna hned na začátku. Bůh přikazuje prorokovi: „Jdi, vezmi si nevěstku a ze smilstva měj děti. Země jen smilní a smilní, odvrací se od Hospodina.“¹⁸

Pro židovský národ se manželství stalo velmi důležitým faktorem jejich existence v dané společnosti. Velkou radostí byly děti, jak čteme v knize Genesis, když Bůh slibuje Abrahámovi: „Pohleď na nebe a sečti hvězdy, dokážeš-li je spočítat.“ A dodal: „Tak tomu bude s tvým potomstvem.“¹⁹ Takže plodnost byla velmi důležitým rysem blahobytu v rodině, protože děti byly považovány za zvláštní požehnání Nejvyššího, a neplodnost byla naopak považována za trest, znamení Boží nemilosti.²⁰ V Lukášově evangeliu se popisuje situace Zachariáše a Alžběty: „Oba byli spravedliví před Bohem a žili bezúhonně podle všech Hospodinových příkazů a

---

¹⁶ *Dokumenty Eparchiálních jepiskopiv Hreko-katolicke cerkvy 2001-2002*, str. 393.

¹⁷ JAN PAVEL II, *Evangelium vitae*. 42.

¹⁸ Oz 1, 2.

¹⁹ Gen 15, 5.

²⁰ Deut. 28, 18.

ustanovení. Neměli však děti, neboť Alžběta byla neplodná a oba již byli pokročilého věku.“²¹

Evangelista v šestém verši představuje jejich manželství z pozitivních stránek, ale v následujícím verši jakoby přetíná všechny tyto radosti a přináší smutek, protože Zachariáš a Alžběta neměli žádné děti.

Nicméně když analyzujeme další vývoj vidění manželství ve staré židovské kultuře, můžeme potvrdit, že tento posvátný svazek nabíral stále více světského charakteru a především zmizel hlavní důraz, důraz na trvalost. Byla to „račí smlouva“, právní dokument, který měl muž právo zneplatnit, ale pouze on, protože práva ženy byla minimalizována. Žena byla chápána jako předmět pro spolubydlení, což čteme v Deuteronomiu v dvacáté čtvrté kapitole a také v páté kapitole v dvacátém prvním verši: Žena je postavena do jednoho seznamu věcí bližního, které člověk nemá právo chtít.

Co se týče rozvodu, příčinou mohl být jak závažný, tak i minimální nesprávný krok ze strany ženy ve společném životě. Pokud se manželovi něco nelíbilo, měl právo dát manželce tzv. rozlukový lístek, se kterým se ona vracela do rodného domu. Manželský svazek nabral ryze formální charakter, v němž intimní pocity neměly příliš důležitou váhu.

Taková deformace podstaty manželského svazku ve vědomí starozákonních lidí byla zapříčiněna nedostatkem správného pochopení pojmu lásky a harmonie ve vztazích mezi mužem a ženou. Výsledkem toho se stala „...podřízenost ženy manželovi, mnohoženství, neuspořádaný sexuální život včetně smilstva a cizoložství.“²² Židé nevěnovali pozornost tomu, že Bůh je láska. A když on je zakladatel svazku mezi mužem a ženou, měla by mezi nimi panovat skutečná láska jak k Bohu, tak i jednoho k druhému.

---

²¹ Lk 1, 6-7.

²² LENO I., *Lidska stat v textach Svateho Pisma*. Lviv. s. 8.

1.1.2 Manželství v Novém zákoně

Muž a žena se v manželství stávají jedním tělem. Nový zákon přidává podmínky k této jednotě: „Proto nejsou dva, ale jedno tělo. Co tedy Bůh spojil, člověk nerozlučuje.“²³

Existuje několik odkazů apoštola Pavla, ve kterých předkládá základní principy biblického pohledu na manželství a na to, jak mají věřící jednat ve svých manželských vztazích. Jeden text nacházíme v Prvním listu Korint'ánům v sedmé kapitole:

„Pokud jde o to, co jste psali: Je pro muže lépe, když žije bez ženy. Abyste se však vyvarovali smilstva, ať každý má svou ženu a každá svého muže. Muž ať prokazuje ženě, čím je jí povinen, a podobně i žena muži. Žena nemá své tělo pro sebe, ale pro svého muže. Podobně však ani muž nemá své tělo pro sebe, ale pro svou ženu. Neodpírejte se jeden druhému, leda se vzájemným souhlasem a jen na čas, abyste byli volni pro modlitbu. Potom zase buďte spolu, aby vás satan nepokoušel, když byste se nemohli ovládnout. To ovšem říkám jako ústupek, ne jako příkaz.“²⁴

A v téže kapitole dál pokračuje od jedenáctého verše:

„Těm, kteří žijí v manželství, přikazuji – ne já, ale Pán – aby žena od muže neodcházela. A když už odejde, ať zůstane neprovdána nebo se s mužem smíří; a muž ať ženu neopouští. Ostatním pravím já, a ne už Pán: Má-li někdo z bratří ženu nevěřící a ona je ochotna s ním zůstat, ať ji neopouští. A má-li žena muže nevěřícího a on je ochoten s ní zůstat, ať ho neopouští. Nevěřící muž je totiž posvěcen manželstvím s věřící ženou a nevěřící žena manželstvím s věřícím mužem, jinak by vaše děti byly nečisté; jsou však přece svaté! Chce-li nevěřící odejít, ať odejde. Věřící nejsou v takových případech vázání. Bůh nás povolal k pokoji. Víš snad, ženo, zda se ti podaří přivést muže ke spáse? Víš snad, muži, zda se ti podaří přivést ženu ke spáse?“²⁵

---

²³ Mt. 19,6.

²⁴ 1 Kor. 7, 1-6.

²⁵ 1 Kor 7, 11-16. V tomtéž listu se také objevují další verše ohledně manželství: „Máš ženu? Nechtěj se s ní rozejít. Jsi bez ženy? Žádnou nehledej. Ale i když se oženíš, nezhřešíš. A vdá-li se dívka, nezhřeší. Dolehne však na ně tíseň tohoto času. Toho vás chci ušetřit. Chci říci, bratří, toto: Lhůta je krátká. Proto ti, kdo mají ženy, ať jsou, jako by je neměli, a kdo pláčou, jako by neplakali, a kdo jsou veselí, jako by nebyli, a kdo kupují, jako by nevlastnili, a kdo užívají věci tohoto světa, jako by neužívali; neboť podoba tohoto světa pomíjí. Já bych však chtěl, abyste neměli starosti. Svobodný se stará o věci Páně, jak by se líbil Bohu, ale ženatý se stará o světské věci, jak by se zalíbil ženě, a je rozpolcen. Žena bez manžela nebo svobodná dívka se stará o věci Páně, aby byla svatá tělem i duchem. Provdaná se stará o světské věci, jak by se

Další text nacházíme v listu Efezským v páté kapitole:

„V poddanosti Kristu se podřizujte jedni druhým: ženy svým mužům jako Pánu, protože muž je hlavou ženy, jako Kristus je hlavou církve, těla, které spasil. Ale jako církev je podřízena Kristu, tak ženy mají být ve všem podřízeny svým mužům. Muži, milujte své ženy, jako si Kristus zamiloval církev a sám se za ni obětoval, aby ji posvětil a očistil křtem vody a slovem; tak si on sám připravil církev slavnou, bez poskvrny, vrásky a čehokoli podobného, aby byla svatá a bezúhonná. Proto i muži mají milovat své ženy jako své vlastní tělo. Kdo miluje svou ženu, miluje sebe. Nikdo přece nemá v nenávisti své tělo, ale živí je a stará se o ně. Tak i Kristus pečuje o církev; vždyť jsme údy jeho těla. ‚Proto opustí muž otce i matku a připojí se k své manželce, a budou ti dva jedno tělo.‘ Je to velké tajemství, které vztahují na Krista a na církev. A tak i každý z vás bez výjimky ať miluje svou ženu jako sebe sama a žena ať má před mužem úctu.“²⁶

Tyto texty společně předkládají věřícímu biblické principy, které mohou být použity pro formování základu manželských vztahů, takových, jaké se budou líbit Bohu.

Když manžel a manželka aplikují tyto principy, utvářejí manželství v biblickém duchu. Pár má na zřeteli především vztah s Kristem a odtud vychází zásady společného života. Biblická idea manželství spočívá v sjednocení dvou osob, které odráží jednotu Krista s jeho církví.

Evangelista Marek předkládá základní bod novozákonní nauky o manželství:
„A proto, co Bůh spojil, člověk nerozlučuj!“²⁷

---

zalíbila muži. To vám říkám, abych vám pomohl, ne abych vás uvedl do nesnází, ale abyste žili důstojně a věrně Inuli k Pánu bez rozptylování. Domnívá-li se někdo, že jedná nečestně vůči své snoubence, která je už ve zralém věku, a že se patří, aby si ji vzal, ať udělá, co chce: nehřeší. Ať se vezmou. Ale kdo je v nitru pevný, nic ho nenutí, má v moci svou vlastní vůli a pevně se rozhodl, že se s ní neožení, jedná dobře. Takže kdo se ožení se svou snoubenkou, jedná dobře, ale kdo se neožení, udělá lépe. Žena je vázána zákonem, pokud žije její muž. Jestliže muž umře, je svobodná a může se vdát, za koho chce, ale jen v Kristu.“ (1Kor 7, 27-39).

²⁶ Ef 5, 22-33.

²⁷ Mk 10, 9.

Sám Bůh, když vidí upřímný úmysl snoubenců, neviditelným způsobem spojuje dvě osoby v jediné manželství, v křesťanskou rodinu. Bůh je věrný svému slovu: „Jestliže vyznáváme své hříchy, on je tak věrný a spravedlivý, že nám hříchy odpouští a očišťuje nás od každé nepravosti.“²⁸ Na Boží věrnosti stojí naše naděje na spásu, neboť po uzavření smlouvy s lidmi skrze Ježíše Krista, zůstává Bůh věrný své smlouvě: „Věrný je Bůh, který vás povolal do společenství se svým Synem, naším Pánem Ježíšem Kristem“.²⁹ My často hřešíme a odcházíme od Boha, zapomínáme na něho, ale skrze pokání se k němu můžeme vrátit, opět se vrátit k jeho smlouvě, protože on je věrný a neodvolá své slovo. Stejně tak tomu je v rodině: Nemůže jednoho dne sjednocovat a druhého dne rozdělovat. Proto i když se muž a žena kvůli nesprávnému chování ve své rodině, kvůli nesprávnému postoji jednoho k druhému nebo kvůli neochotě odpustit chtějí rozejít a pak uzavřít nový sňatek s jiným partnerem, Bůh zůstává věrný a nenechá rozloučit platné a dokonané křesťanské manželství.

Když lidstvo upadlo kvůli neposlušnosti vůči Bohu do hříchu a stále více se od Boha vzdalovalo, započal dlouhou cestu spásy člověka. Povolal Abraháma a vytvořil z něho izraelský národ, dal mu svůj Zákon, víc a více zjevoval svou vůli, aby na konci skrze svého jednorozeného Syna Ježíše Krista otevřel plnost zjevení a naplnil Starý zákon svou milostí a láskou: „Nedomnívejte se, že jsem přišel zrušit Zákon nebo Proroky; nepřišel jsem zrušit, nýbrž naplnit.“³⁰ A spolu s ním nám daroval spásu: „Neboť Bůh tak miloval svět, že dal svého jediného Syna, aby žádný, kdo v něho věří, nezahynul, ale měl život věčný.“³¹ Mnoho předpisů Starého zákona ztratilo v novozákonní době svou účinnost. Pokud jde o rozlukový list³², o kterém byla řeč

---

²⁸ 1 Jan 1, 9.

²⁹ 1 Kor. 1, 9.

³⁰ Mt. 5, 17. Srov. též: „Zákon byl tedy naším dozorcem až do příchodu Kristova, až do ospravedlnění z víry.“ (Gal 3, 24).

³¹ Jan 3, 16.

³² „Když si muž vezme ženu a ožení se s ní, ona však u něho nenalezne přízeň, neboť na ní shledal něco odporného, napíše jí rozlukový list, dá jí ho do rukou a vykáže ji ze svého domu. Ona vyjde z jeho domu, odejde a vdá se za jiného muže. Ale ten druhý muž k ní také pojme nenávisť, napíše jí rozlukový list, dá jí ho do rukou a vykáže ji ze svého domu. Anebo ten druhý muž, který si ji vzal za ženu, zemře...“ (Deut 24, 1-3).

výše, vidíme v Novém zákoně u evangelisty Marka, že Ježíš Kristus – vtělený Bůh – obnovuje a připomíná původní dokonalý mravní zákon v té podobě, v jaké byl před prvním hříchem:

„Tu přišli farizeové a zkoušeli ho: ptali se, je-li muži dovoleno propustit manželku. Odpověděl jim: ‚Co vám ustanovil Mojžíš?‘ Řekli: ‚Mojžíš dovolil napsat rozlukový lístek a propustit.‘ Ježíš jim řekl: ‚Pro tvrdost vašeho srdce vám napsal toto ustanovení. Od počátku stvoření ‚Bůh učinil člověka jako muže a ženu; proto opustí muž svého otce i matku a připojí se k své manželce, a budou ti dva jedno tělo;‘ takže již nejsou dva, ale jeden. A proto, co Bůh spojil, člověk nerozlučuj!‘“³³

Toto učení přijali apoštolové a hlásali je v křesťanských společenstvích: „Těm, kteří žijí v manželství, přikazuji – ne já, ale Pán – aby žena od muže neodcházela. A když už odejde, ať zůstane neprovdána nebo se s mužem smíří; a muž ať ženu neopouští.“³⁴ Jak vidíme, Písmo svaté důrazně odmítá rozvod křesťanských manželství.

Ale v Matoušově evangeliu nacházíme zajímavé prohlášení Ježíše Krista, které by mohlo způsobit pochybnosti ohledně kategorického zákazu rozvodu: „Já však vám pravím, že každý, kdo propouští svou manželku, mimo případ smilstva, uvádí ji do cizoložství...“³⁵ a „...kdo by se s propuštěnou oženil, cizoloží.“³⁶ Ihned nám vyvstává na mysli otázka, zda mohou existovat výjimky, kdy Bůh dovoluje rozvod, totiž v případě smilstva ženy. Ale takové pochybnost mizí, jakmile se pozorně zaměříme na text a podíváme se do jeho řeckého originálu.

V řečtině se pro „cizoložství“ a „smilství“ používají výrazy „πορνεία“ a „μοιχάοται“, kdy první označuje život v hříchu svobodných lidí a druhé manželskou nevěru. V obou citovaných evangelních textech je použito slovo „πορνεία“. Tato

---

³³ Mk 10, 2-9. Srov. též: Mt 19, 2-9.

³⁴ 1 Kor. 7, 10-11.

³⁵ Mt. 19, 9.

³⁶ Mt. 5, 32.

Ježíšova slova byla adresovaná nejprve židům, kteří často ignorovali dokonce i přikázání zakazující společný život ve smilstvu mezi blízkými příbuznými.³⁷ Proti tomu také vystupoval Jan Křtitel, který obviňoval Heroda, že žije s ženou svého bratra.³⁸ Ale příklady takových smilných svazků byly také u křesťanů: „Dokonce se proslýchá, že je mezi vámi případ smilstva, a to takový, jaký se nevyskytuje ani mezi pohany, že totiž kdosi žije s ženou svého otce.“³⁹ Jediným správným řešením vzniklé situace je okamžité zrušení takového vztahu. O tomto především mluví Ježíš Kristus. Manželská zrada není důvodem rozvodu, jako jím je toto smilství. Spíše je impulzem pro přezkoumání a analyzování dosavadního způsobu manželského života; má vést k pokání a návratu, k odpuštění a společnému volání v modlitbě k Pánu. Pouze on – za naší spolupráce – může obnovit to, co se nám zdá být navždy rozbito. Také je třeba připomenout slova Písma: „Manželství ať mají všichni v úctě a manželé ať jsou si věrni, neboť neřestné a nevěrné bude soudit Bůh.“⁴⁰ A také:

„Což nevíte, že nespravedliví nebudou mít účast v Božím království? Nemylte se: Ani smilníci, ani modláři, ani cizoložníci, ani nemravní, ani zvrácení, ani zloději, ani lakomci, opilci, utrhači, lupiči nebudou mít účast v Božím království.“⁴¹

---

³⁷ „Nikdo se nepřiblíží k některé ze svých blízkých příbuzných, aby odkryl její nahotu. Já jsem Hospodin. Neodkryješ nahotu svého otce tím, že bys odkryl nahotu své matky. Je to tvá matka, neodkryješ její nahotu. Neodkryješ nahotu ani jiné ženy svého otce. Je to také nahota tvého otce. Neodkryješ nahotu žádné své sestry, dcery svého otce nebo své matky, ať zplouzené v manželství nebo mimo. Neodkryješ jejich nahotu. Neodkryješ nahotu dcery svého syna nebo své dcery. Neodkryješ jejich nahotu, je to tvá nahota. Neodkryješ nahotu dcery jiné ženy svého otce. Tvůj otec ji zplodil, je to tvá sestra, neodkryješ její nahotu. Neodkryješ nahotu sestry svého otce. Je to blízká příbuzná tvého otce. Neodkryješ nahotu sestry své matky. Je to blízká příbuzná tvé matky. Neodkryješ nahotu bratra svého otce tím, že by ses přiblížil k jeho ženě. Je to tvá teta. Neodkryješ nahotu své snachy. Je to žena tvého syna, neodkryješ její nahotu. Neodkryješ nahotu ženy svého bratra. Je to nahota tvého bratra. Neodkryješ nahotu některé ženy a její dcery. Nevezmeš si ani dceru jejího syna nebo její dcery proto, abys tím odkryl její nahotu. Jsou to blízké příbuzné. Byl by to mrzký čin. Nevezmeš si za ženu ani sestru své ženy, abys tu první soužil tím, že bys odkrýval její nahotu za jejího života.“ (Lev 18, 6-18).

³⁸ Mt 14, 3-4. Mk 6, 17-18, Lk 3, 19-20.

³⁹ 1 Kor 5, 1.

⁴⁰ Žid 13, 4.

⁴¹ 1 Kor 6, 9-10.

Z tohoto důvodu je třeba dívat se na manželství s velikou vážností, přistupovat zodpovědně k výběru partnera a pamatovat, že tento výběr je na celý život. Není možné stavět pouze na emocích. Je potřeba mít čas pro seznámení, aby člověk po poznání vnějšího vzhledu poznal také vnitřní svět vybrané osoby, její pohledy na život, její schopnosti rozvíjet se a zdokonalovat se, její vady, které láska často nevidí a které se pak stávají velkými problémy v manželství. Proto je tak důležitý čas na rozmýšlení. Také je doporučením hodné naslouchat radám rodičů, známých, zvláště pak zpovědníka nebo duchovního vůdce, ale zároveň není možné slepě poslouchat všechny příkazy a ustupovat nátlaku rodičů.

Předmanželské sexuální styky jsou zakázané. Je potřeba přirozeně se rozvíjet a růst, a tak se připravovat k významnému poslání v životě. K manželství musí člověk dozrát, to znamená stát se dospělým pohlavně (zdatnost k sexuální blízkosti a možnosti zajistit pokračování rodu), právnicky (příslušný věk žádaný podle státního zákona), ekonomicky (finanční nezávislost, práce, která by finančně zajistila základní potřeby). Vedle těchto vnějších znaků zralosti je ještě nutná zralost vnitřní, psychická. Když člověk buduje vztahy pouze na základě svých představ, tužeb a s ohledem na své potěšení; když chce, aby milovaná osoba byla vždy vedle; když jsou přítomna pouze vlastní přání a spolu s nimi se neberou v úvahu problémy a témata týkající se druhé osoby, nemůže taková láska vést k šťastnému manželství, protože je egoistická.⁴² Přání mít ženu nebo muže jako nějaký předmět pro sebe, pro své výhody nebo slávu znamená nezralost k manželskému životu. Aby manželství bylo šťastným, potřebují lidé umět cítit problémy druhého, vzít na sebe zodpovědnost za jinou osobu a aktivně jednat pro její dobro. Manželství má své cíle a také nakládá na snoubence určitě povinnosti. Manželství je vzájemný dar dvou osob: jeden se zcela daruje druhému a naopak.

1. 2. Příprava na manželství v církevních dokumentech

Pro osoby, které chtějí přijmout svátost manželství, se koná příprava. Ta je potřebná z více důvodů. Bůh nám dává možnost poznat své povolání k manželskému a

---

⁴² Srov. *Prihotuvanna do podružného žittja Etika podružja*. Lviv 2000. s.76.

rodinnému životu. Mladí lidé mají při přípravě na manželství poznat, co je to zralá a odpovědná láska, kterou budou později prožívat v rodině – domácí církvi. Základní církevní dokument o přípravě na manželství je dílem Papežské rady pro rodinu. Ta byla při různých příležitostech, zvláště při návštěvách biskupů „ad limina“, opakovaně žádána o poskytnutí materiálů pro přípravu snoubenců. V této přípravě se rozlišují tři fáze, které podrobně rozebereme.

1. Příprava vzdálenější, která začíná už v dětství: Děti vedeme k poznání sebe samých, jejich charakteru a k poznávání Boha.

2. Příprava bližší, která je obsírnější. Určena je pro ty mladé lidi, kteří uvažují o přijetí této svátosti. Papež přímo upozorňuje, že bližší příprava je nutná pro ty, kteří chtějí vstoupit do manželství. Tato příprava je přínosná nejen z hlediska duchovního obohacení a prohloubení vztahu k Pánu Bohu, ale je důležitá i k tomu, aby se člověk učil žít ve dvou (spolu). Osobní vztah se rozvine do vztahu manželského. Na Ukrajině se takový program nabízí v různých organizacích typu „Nazaretská rodina“ nebo „Šance na setkání“, kde probíhají lekce na témata, jako jsou „konkrétní představy o manželství“, „úcta a láska v manželství“, „vztah mezi mužem a ženou“, „základy budování pevných a šťastných vztahů“ apod.

3. Příprava bezprostřední, která se uskutečňuje v posledních měsících nebo týdnech před svatbou. Tato příprava se týká těch lidí, kteří se rozhodli sjednotit svůj život s konkrétním druhým partnerem na celý život. Samotná příprava dává mladým lidem možnost získat takové zkušenosti, o které se budou moci v budoucnu opřít a využívat je v těžkých situacích.⁴³

1.2.1 Příprava vzdálenější

Jak již bylo řečeno, vzdálenější příprava je určena dětem a mládeži. Uskutečňuje se především v rodině, ve škole a v různých formačních skupinách vzdělávacího charakteru. V této etapě je důležité předat dětem a mládeži úctu k lidským hodnotám,

---

⁴³ Srov. *Prihotuvanna do podružného žyttja Etika podružja..* Lviv 2000. s.80-85.

kteře mají význam pro formaci jejich osobnostního charakteru, pokrok v sebeovládání, sebeúctu a respekt k osobám druhého pohlaví.⁴⁴

O této fázi se nejvíce hovoří v dokumentu Příprava na svátost manželství, vydaném 13. 5. 1996. Tento dokument papežské rady upřednostňujeme před encyklikou *Familiaris consortio*, protože jednak encykliku cituje, jednak více prohlubuje a rozšiřuje pohled na vyjmenované etapy přípravy. A právě těm se zde věnujeme. Z dokumentu zdůrazněme druhou kapitolu označenou „stupně přípravy“, kde dvacátým druhým článkem začíná podrobná část popisu etap přípravy na manželství. Syntéza této části spočívá ve dvou pravdách, resp. cílech, které jsou zmíněny v *Gratisimam sane*: „První je, že člověk je povolán k životu v pravdě a lásce; druhá základní pravda zní, že každý člověk se realizuje skrze upřímné darování sebe sama.“⁴⁵ Z těchto dvou pravd se pak odvíjí celá tato část. Z první pravdy je odvozena láska, se kterou rodiče připravují své dítě. Sama příprava začíná, když se dítě ještě nenarodilo, když maminka přebývá v touze po darování nového života světu a s radostí se na to těší. Tento dar, jak říká dokument, je nejenom darem pro manželství, ale je to oboustranný dar: „...je to dar, který pochází z daru.“⁴⁶ Budoucí rodiče by měli být upozorněni na sexuální výchovu, kterou mají svým dětem jednou předávat.

Většina mladých lidí má nesprávný postoj k předmanželské čistotě, protože o tom nikdy s rodiči nemluvili a svou zvědavost naplňovali v partnerských vztazích, v nichž se projevilo, do jaké míry jsou ovlivněni médii, která bohužel ne vždy ukazují správný postoj ohledně manželství. Z druhé pravdy pak vycházejí konkrétnější cíle, kterých člověk dosáhne při bezprostřední přípravě, a sice „...aby každý věřící povoláný k manželství hluboce pochopil, že lidská láska ve světle lásky Boží sehrává v křesťanské etice hlavní roli.“⁴⁷ Pro dosažení konkrétních cílů je potřeba úspěšně si osvojit základní kritéria pro stanovení žebříčku hodnot. Jedním z důležitých rozměrů přípravy na manželství je napomáhat mladým lidem k získání kritického myšlení vůči

---

⁴⁴JAN PAVEL II., *Familiaris Consortio*. 66.

⁴⁵ Sekretariat České biskupské konference, *Příprava na svátost manželství*. 23.

⁴⁶ Tamtéž.

⁴⁷ Tamtéž 25.

svému okolí. V dnešní době můžeme vidět, jak média a internet ovlivňují myšlení lidí, a to hlavně mládeže. Proto je nutné naučit se správnému chápání informací, díky čemuž potom můžeme správně reagovat na situace ve světě a někdy dokonce i mít sílu jít proti struktuře tzv. společenského hříchu. Posledním tématem bezprostřední přípravy v dokumentu je téma autority rodičů, kteří jsou prvními vychovateli svých dětí. Ti jsou pro ně prvním vzorem k napodobování a prvními učiteli víry, naděje a lásky. K formování růstu víry je vedle rodičů povolána také farnost, kde se malé dítě poprvé učí žít ve společenství. Nezapomínáme ani na školy a další vzdělávací zařízení ani na různá katolická seskupení.

Hlavní autoritou v oblasti víry je pro mládež kněz. Ten má využívat všechny možnosti, aby zdůraznil a lépe vysvětlil aspekty přípravy na manželství.

Farnost by měla zahrnout přípravu na manželství do svého pastoračního programu. Uskutečňuje se pak skrze různá katechetická střediska a katechizující osoby. Centra pro rodinu by měla brát v úvahu také otázky vzdálenější přípravy.⁴⁸ Všechny formy vzdálenější přípravy obsahují následující úkoly:

1) Spojovat život víry s životem všedních lidských vztahů

Vliv víry na duši křesťana můžeme srovnat s vlivem jara na přírodu: jako se na konci zimy všechno začíná oživovat působením tepla jarního slunce a všechno se raduje z přebytku mladých životních sil, tak víra svou všeoživující silou ovlivňuje morální obnovení lidského rodu a působí na duchovní zrození každého křesťana. Před příchodem Krista a bez něho panovala v lidském rodu těžká zima „morálního znečištění víry“. Lidé, kteří prožívají svou víru pouze v kostele, zůstávají v dalších výzvách svého života chladnými, protože jejich jaro začíná v kostele a rychle tam také končí.

2) Podporovat růst kvality osobních vztahů založených na sebepoznání a sebepřijetí, tj. na zdravém sebevědomí, na respektu a vzájemném uznání, věrnosti, pochopení, toleranci a zdravém postoji k roli sexuality ve vztazích

---

⁴⁸ Směrnice ČBK pro přípravu na svátost manželství v ČR, 3.1.

Apoštol Pavel ve svém listu do Efezu popsal základy růstu a kvality osobních vztahů mezi oběma pohlavími. Mužům řekl: „Muži, milujte své ženy, jako si Kristus zamiloval církev a sám se za ni obětoval.“⁴⁹ A ženám: „Manželky, podřizujte se svému muži jako Pánu.“⁵⁰ Takové vzájemné vztahy umožňují zabránit napětí uvnitř manželského soužití. Muž by měl být ochoten obětovat se pro blaho své ženy. Pokud ji velmi miluje, vynasnaží se, aby se jí mohl věnovat, jako se Kristus vydal za církev a posvětil si ji. Tehdy bude žena ochotná podříditi se jeho vedení. Bude vědět, že on vždycky pečuje o její dobro a vždycky staví její zájmy nad své vlastní. Ze stejných důvodů bude žena ochotna přijmout, že muž je hlavou rodiny. Žena je povinna podporovat svého muže a hledat to, co chce Bůh pro jejich rodinu. Svým přístupem má muži dát pocítit jeho zodpovědnost, aby byl motivován správně konat svou roli. Při budování osobních vztahů takovýmto způsobem budou křesťanští manželé růst ve vzájemné toleranci, respektu, věrnosti a ve vzájemném doplňování se. Vždycky v lásce. Co se týká chápání role sexuality ve vztazích, jedno z nejmýlnějších poselství nalezneme v biblickém příběhu o Ónanovi: „Ale Ónan věděl, že to potomstvo nebude patřit jemu; proto kdykoli vcházel k ženě svého bratra, vypouštěl semeno na zem, aby svému bratru nezplodil potomka. Jeho počínání bylo v očích Hospodinových zlé, proto usmrtil i jeho“.⁵¹ Zde je důležité pochopit jádro problému. Ónan měl splnit levirátní zákon: dát semeno místo svého zemřelého bratra a zajistit mu tak potomstvo. On chtěl předstírat, že plní zákon, ale skutečnost byla jiná. Takže za který hřích byl Ónan potrestán? Ónan mohl prostě odmítnout otcovství a v tom případě by jeho povinnost přešla na dalšího příbuzného. Ale on chtěl mít potěšení ze společného soužití a při tom nedát potomka. Tady je skryt dvojitý cíl hříchu: využívání jedné osoby pro zakoušení potěšení a využívání sexuality způsobem, který je v rozporu s Boží vůlí. Podle Božího plánu pohlavní akt musí probíhat v manželství a být otevřený k přijetí nového života.

---

⁴⁹ Ef 5, 25.

⁵⁰ Ef 5, 22.

⁵¹ Srov. Gen 38, 9-10.

3) *postupně vést k jasnému představení katolického pojetí manželství s ohledem na adresáta a na princip graduality; s cílem připravovat mladého člověka tak, aby byl tvůrcem křesťanského životního stylu*

V duchovním růstu je důležitý princip graduality. Sám princip neboli zákon graduality není příliš známý, ale objevoval se už na synodě pro rodinu v roce 1980 a zmiňuje ho také papež Jan Pavel II. ve *Familiaris consortio*, článku 34. Princip graduality je principem postupnosti. Objektivně není možné hned zvládnout všechno, proto cílem manželského růstu je postupně zvládat různé obtíže a tím prohlubovat své manželství. Není možné všechny problémy vyřešit hned a stejně tak není možné dívat se na manželství přes růžové brýle: že život bude probíhat bez problémů a bez těžkostí. Papež Jan Pavel II. ve své encyklice ukazuje, že všechny těžkosti je potřeba zvládat *s ochotným srdcem*⁵², a tím se manželská láska prohlubuje.⁵³ Stejně jako člověk, který je povolán k mnišskému životu, prochází nejdříve noviciátem a začíná od nejmenšího, tak také v povolání k manželskému životu je potřeba začít od maličkého a nebrat na sebe břemena která – objektivně vzato – nemůže příslušný jedinec unést. Také je třeba pamatovat, že sám růst spočívá ve zvládnání těžkostí a v sebeobětování. *Kristus nám nikdy nedá takový kříž, který bychom neunesli.*

4) *formovat ke schopnosti dobře hospodařit, znát důležitost peněz a křesťanské štědrosti, být zodpovědný, vnímat svobodu jako právo i povinnost*

Nejlepší odpověď na tento úkol najdeme v encyklice *Casti Connubii* v jejím šestém paragrafu s názvem „Péče o hospodářské poměry manželů“. Papež nás nejdříve vybízí, abychom, jako křesťané pomáhali maximálním způsobem (novo)manželům v jejich nedostatku, když vidíme tíži situace, v níž se ocitli.⁵⁴ Zodpovědnost také padá na stát, který by měl ustanovit takové hospodářské poměry, které by umožňovaly dostatečný příjem všem otcům k zabezpečení svých rodin. Samotné vydělávání peněz může přinést jak mnoho dobra, tak i mnoho zlého.

---

⁵² Tím se předchází nesprávnému chápání principu graduality.

⁵³ JAN PAVEL II., *Familiaris Consortio* 66.

⁵⁴ PIUS XI., *Casti Connubii* 122.

Způsob, jakým vyděláváme nebo šetříme své peníze, jak je spravujeme, ukazuje naše skutečné hodnoty, priority a cíle. Proto se Ježíš tolik zmiňoval o penězích. Šestnáct z třiceti osmi biblických podobenství mluví o tom, jak hospodařit s penězi a majetkem. Tento fakt překvapuje, ale Ježíš ve svých podobenstvích výslovně mluvil o penězích mnohem více než o jiných věcech. Podle odhadů Howarda Deuterone obsahuje Bible přibližně 2350 míst, která zmiňují peníze a majetek. Bůh věnuje problematice financí tolik pozornosti proto, že chtěl ukázat svou vůli ohledně této poněkud obtížné oblasti lidského života. A také proto, abychom jeho vůli pochopili. Vysvětloval otázky týkající se peněz, aby ukázal, že peníze jsou opravdu důležité. Ve třetím Janově listě čteme: „Milovaný, především si přeji, abys ve všem prospíval a byl zdravý, tak jako prospívá tvá duše.“⁵⁵ V každé oblasti - tedy i materiální, ve finanční situaci. Božím plánem je, aby všechno bylo ve všem dobré. Pokles, nemoc, chudoba, zklamaní a bída nejsou jeho přáním. Někdy Bůh dopouští obtížné situace v životě, nicméně Boží vůle a Boží dopuštění jsou dvě různé věci.⁵⁶

Náš postoj k penězům vypovídá o našem skutečném vztahu k samotnému Bohu. Ježíš řekl: „Nikdo nemůže sloužit dvěma pánům. Buď bude jednoho nenávidět a druhého milovat, k jednomu se přidá a druhým pohrdne. Nemůžete sloužit Bohu i majetku.“⁵⁷ Co je oním mamonem, který odvádí člověka od služby Bohu? Mamon je ve skutečnosti duchovní síla démonické povahy, která působí ve světě, postihuje lidi a dělá z nich otroky skrze postoj k penězům.⁵⁸

Zde neexistuje žádný mezistav. Buď miluji mamon, a v důsledku toho nenávidím Boha, nebo sloužím Bohu a tím posvěcuji sebe jemu, a pak nenávidím mamon. To neznamená pohrdat penězi, ale pohrdat duchem zla, který zotročuje lidi prostřednictvím peněz. Neopouštět mu vedení svého života ani hospodaření s majetkem.⁵⁹

---

⁵⁵ 3Jan 1, 2.

⁵⁶ Milites Christi Imperatoris, článek *Peníze jsou nutné*. Archiv sprav. 2011-2013.

⁵⁷ Mt 6, 24.

⁵⁸ Milites Christi Imperatoris, článek *Peníze jsou nutné*. Archiv sprav. 2011-2013.

⁵⁹ Tamtéž.

5) rozvíjet schopnost překonávat pochybnosti a konflikty ve svědomí a ve vztazích

Jak naznačuje encyklika *Familiaris consortio*, „konflikty těžce zraňují její (rodiny) společenství a mnohdy je i smrtelně zasáhnou.“⁶⁰ Ano víme, že konflikty v rodině jsou nezbytné, ale jejich řešení je možné pouze v sebezáporu a oběti, díky účasti na svátosti smíření a eucharistie. Pouze s Boží láskou může člověk překonat všechny obtíže, které škodí jeho rodině. Sám Bůh totiž stvořil manželství a sjednotil manžele v jedno. Různé problémy, které vznikají v rodině, se proto manželé musí snažit překonávat v lásce, pokoře, s modlitbou a děkováním Pánu Bohu za zkoušku. Tím se vztahy v křesťanském manželství a rodinně upevní a více se prohloubí.

Důvodů pro konflikt může být mnoho, počínaje otázkami ohledně rodičovství (výchova dětí) a konče špatně vypadajícími košilemi nebo nesprávně uvařenou kávou. Jedním z nejlepších řešení téměř každého problému je odpuštění. Právě o něm mluvil papež František na první listopadové generální audienci minulého roku (2015):

„Hojení ran a snímání vin má jednoduché tajemství: nikdy nekončit den bez prosby o odpuštění, bez smíření mezi manželem a manželkou, rodiči a dětmi, mezi sourozenci ... mezi snachou a tchýní! Naučíme-li se prosit bezodkladně o prominutí a vzájemně si odpouštět, rány se hojí, manželství utužuje a rodina se stává domem, který je kompaktnější a odolává otřesům našich malých i velkých špatností. A není k tomu zapotřebí velkých prohlášení, stačí pohlázení, všechno pomine a začíná se znovu. Nikdy den nezakončit válkou!

Naučíme-li se takto žít v rodině, budeme si tak počínat i navenek, kdekoliv se ocitneme. Je snadné upadat v tom do skepse. Mnozí, včetně křesťanů, si myslí, že je to přehnané. Říká se: ano, jsou to krásná slova, ale není možné je praktikovat. Tak tomu ale díky Bohu není. Přijetím odpuštění od Boha jsme s to sami druhým odpouštět. Proto nás Ježíš nechává denně opakovat tato slova v modlitbě Otče náš. A je nezbytné, aby ve společnosti, která je někdy neúprosná, byla místa, jako jsou rodiny, kde se vzájemnému odpouštění učí.“⁶¹

7) rozvíjet schopnost komunikovat a sdílet city⁶²

---

⁶⁰ JAN PAVEL II., *Familiaris Consortio* 21.

⁶¹ Katecheze papeže Františka *O odpuštění vin*. in gen. audiencie na nam. sv. Petra 4.11.2015.

⁶² Směrnice ČBK pro přípravu na svatost manželství v ČR. 3.2.

Jeden otec sledoval svého syna, který chtěl přesunout těžký stůl. Chlapec se velmi snažil, ale nemohl pohnout stolem ani o milimetr.

- „Už jsi využil všechny možnosti?“ zeptal se otec.

- „Ano.“ pošeptal malý kluk.

- „Ne.“ řekl otec. „Nepoprosil jsi mě o pomoc.“

V manželském životě je velmi důležité využívat všechny možnosti, které prohlubují manželské sjednocení. Mezi nimi je také volání k Pánu, upřímná modlitba. Přání a účinek Božího milosrdenství je to, co může uhasit žízeň manželské lásky: „Jako laň dychtí po bystré vodě, tak dychtí duše má po tobě, Bože!“⁶³

Pouze s Pánem může křesťanská rodina uhasit žízeň lásky a má možnost otevřít si svůj zdroj, ze kterého je možné čerpat v těžkých situacích. Vkladem zde je jakékoliv chování, které zvyšuje „kapitál“ lásky, míru, schopnosti vyřešit všechno dohromady a touhu být spolu. A naopak, ten kdo ponižuje lidi, chová se neurvale a hrubě, kdo ponižuje ostatní, kdo vždycky všechno kritizuje a pomlouvá, kdo nemluví, ale křičí, kdo neodpouští v srdci urážku, kdo vylévá svou nervozitu na rodinu, ten zbytečně přichází o velké „peníze“ z účtu rodinné lásky.

Důležitým obřadem před vstupem do manželského života je tzv. rodinný předstupeň – svatební zasnuby. Křesťanské zasnuby jsou nejen významnou událostí, která se slaví, a i obřadem a společnou modlitbou, v níž se vyprošuje Boží požehnání pro budoucí manželství. V byzantském obřadu musí být při zasnubách přítomen kněz, v latinské tradici není třeba přítomnosti ani kněze ani jáhna.⁶⁴

---

⁶³ Žl 42

⁶⁴ Směrnice ČBK pro přípravu na svatost manželství v ČR. 3.3.

1.2.2 Bližší příprava

Po vzdálenější přípravě následuje příprava bližší, která pomáhá pokročit ve zrání lidských hodnot a prohloubit víru. Mnoho lidí po přijetí svátosti manželství ani jednou nepřejde do kostela. Příčinou může být nezralost partnerů, kteří chtějí vstoupit do manželského života. Dokument popisuje, že takové konání může být zapříčiněno „fenomémem takzvaného prodlužovaného dospívání“, který se projevuje delším setrváváním v rodině.⁶⁵ Proto je tak důležitá první etapa, díky níž je možné pochopit, jak moc bude pro budoucí manžele obtížné žít autentickým životem. Dále dokument poukazuje, z čeho je potřeba čerpat při výuce během přípravy na manželství, aby vše bylo v souladu s učením církve, o které se katecheze opírá. Katecheze má směřovat „k stále obsáhlejšímu pochopení víry a svědectví v konkrétním životě.“⁶⁶ Je jasné, že touto výukou se příprava nekončí, ale je potřeba seznámit snoubence se základními psychologickými, pedagogickými, právními a zdravotnickými aspekty manželství a rodiny. Součástí přípravy na manželství je prohloubení teologického a morálního vzdělání. Aby se tomu všemu snoubenci řádně naučili, je potřeba organizovat pravidelná setkání za účasti kněze a katechety ve formě dialogu.

Bližší příprava obsahuje různá základní témata pro manželství: pastýřsky laděný přístup k mládeži, kde se rozebírá integrální rozvoj věřícího, katechizace, která má být zaměřena na naslouchání Božímu slovu pro hlubší prohloubení ve víře a osobní svědectví víry v reálném životě, nutnost přirozených podmínek pro interpersonální vztahy muže a ženy v Božím plánu manželství a rodiny, upozornění na potřebu vědomí svobody rozhodnutí, které je základem manželského svazku, vysvětlení zodpovědnosti spojené manželským životem v rodině, nerozlučitelnost manželství, zodpovědnost rodičů, hlavní základy psychologie, medicíny a pedagogiky, seznámení s vědeckým základem plánování rodiny, téma oboustranného obdarování a další témata, která jsou všechna svým způsobem důležitá, ale v této práci rozebereme jenom tři a v nich se pokusíme zahrnout také ostatní.

1. Předmanželská čistota

---

⁶⁵ Sekretariát České biskupské konference, *Příprava na svátost manželství*. 33.

⁶⁶ Sekretariát České biskupské konference, *Příprava na svátost manželství*. 34.

2. Boží řád v rodinném životě

3. Plození jako jeden z primárních cílů manželství

1.2.2 a) Předmanželská čistota

Hlavním cílem pravidelných setkání je kromě poučení o základních dogmatických a morálních pravidlech církve zdůraznění způsobu života rodiny podle evangelia. „Rodina slaví evangelium života každodenní modlitbou, a to jak osobní, tak rodinnou: V ní chválí Pána a děkuje mu za dar života a zároveň prosí o světlo a sílu pro překonávání těžkostí a trápení a o stálé zachování naděje.“⁶⁷ Slavením a uskutečňováním evangelia jako zdroje rodinného života jí Bůh pomáhá zvládnout různé těžkosti a prohlubovat komplementaritu obou pohlaví. V praktickém životě je tento postoj velmi důležitý k pochopení závažnosti předmanželské čistoty. Pohled na předmanželskou čistotu nebo vůbec chápání čistoty jsou v dnešní době velmi volné. Stále více se šíří myšlenka, že si člověk sám může zvolit takovou svobodu, jakou chce, i když by byla v rozporu s pravidly morálky. Papež Jan Pavel II. ve své encyklice *Familiaris consortio* uvádí, že manželé mají účast na oběti Krista, který se vydává za svou snoubenku - církev.⁶⁸ Manželství se stává skutečným znamením nové a věčné smlouvy uzavřené v Kristově krvi. V manželství dává Duch Svatý nové srdce a činí muže a ženu schopnými milovat jeden druhého tak, jak Kristus miluje nás. Manželé mají příležitost podílet se na obětující se lásce (*caritas*). Tak se v této svátosti projevuje mysterium vtělení Krista, jeho oběť na kříži a tajemství jeho nové smlouvy. Manželská láska tvoří celek, do kterého jsou zapojeny všechny elementy osoby: impulzy těla a instinkt, síla citu a rozvahy, ducha a vůle. Láska směřuje k hluboké osobní jednotě; vytváří nejenom jedno tělo, ale vede k jednotě srdce a duše.⁶⁹ Jakákoli forma lidské vzpoury snažící se legitimizovat si s falešnou nadějí na to, v čem nachází člověk potěšení mimo božský řád, zvláště pokud jde o předmanželský vztah, je v rozporu

---

⁶⁷ *Evangelium Vitae* 93. In: Sekretariát České biskupské konference. *Příprava na svátost manželství*. 37.

⁶⁸ Srov. *Familiaris Consortio* 13.

⁶⁹ PAVEL VI., *Humane vitae* 9.

s právě řečeným. Církev připomíná, že předmanželské sexuální vztahy jsou zakázané, mj. proto, že první sexuální zkušenost je silný psycho-emocionální výbuch. A když k němu dojde v manželství, je všechno v pořádku. Jedná se o projev lásky mezi manžely; vrchol jejich duchovní a emocionální intimity (blízkosti).

Při tělesném spojení v rámci předmanželského života je tomu zcela jinak. S tím souvisí další téma, a sice téma antikoncepční mentality. Katechismus cituje Jana Pavla II. a říká:

„Zatímco pohlavní spojení celou svou povahou vyjadřuje bezvýhradné vzájemné sebedarování manželů, stává se z něho antikoncepcí projev objektivně opačný, sebedarování neúplné. Tak přistupuje k odmítnutí otevřenosti pro život také zfalšování vnitřní pravdy manželské lásky, která je povolána k sebeodevzdání celé osoby (*Familiaris Consortio* 32).“⁷⁰

Vzhledem k tomu, že v manželství upřímně darujeme sebe samé, růstu lásky napomáhá disciplína vztahů, vášní a emocí; snažíme se o sebeovládání. Není možné dát to, co člověk nemá. Když nějaká osoba není pánem vlastního „já“ – prostřednictvím ctností a konkrétně ctnosti čistoty – neovládá v tom případě sebe a nemůže se darovat. Sex před manželstvím neumožňuje přechod na úroveň plného sebedarování a přijetí, protože má netrvalý a chmativý moment oboustranného využití bez vytvoření silných dlouhodobých vztahů. Takové vztahy se často budují pouze na fyzické blízkosti, momentu získání potěšení. Tyto vztahy ničí člověka jak duchovně, tak emocionálně.

Nepotkáme žádného opravdového křesťana, který by později litoval, že zachoval předmanželskou čistotu. Páry, které nejsou ještě „svázány“ manželstvím, ale žijí spolu, přivykají myšlence, že je možné manželský svazek lehce roztrhnout. Proto když se ožení, často začínají cítit těžkosti nového stavu. Z toho důvodu musí příprava na manželství zdůraznit kromě základních dogmatických a morálních pravd církve také ctnost čistoty.⁷¹

---

⁷⁰ KKC 2370.

⁷¹ Sekretariát České biskupské konference, *Příprava na svátost manželství*. 24.

Takže pohlavní jednání je zákonné pouze tehdy, když je mezi mužem a ženou vytvořeno správné společenství života.⁷² Doporučuje se každému, kdo má problémy s předmanželskou čistotou, aby nikdy neupadl do zoufalství. Aby vždy pamatoval, že „kde se rozmohl hřích, tam se ještě mnohem více rozhojnila milost.“⁷³ Vždy existuje cesta pokání a usmíření s Ježíšem Kristem, a to pro každého, kdo se chce napravit.

1.2.2 b) Boží řád v rodinném životě

Pro lepší pochopení důležitosti tohoto tématu uveďme přirovnání ke schole ve východním obřadu. Zpěv se ve východní tradici považuje za obraz Božího řádu. Ve schole obvykle zpívají muži i ženy. Ženy zpívají krásným vysokým hlasem a muži svým neméně krásným hlasem obohacují ženy o bas. Kdyby ženy začaly používat mužský bas a muži chtěli brát ženám jejich vysoké tóny, zpěv by se nedal ani poslouchat: schola by nebyla správná. Pouze správná schola je obrazem Božího řádu. Proč Bůh obdaroval ženy vysokým hlasem a muže hlubokým? Bůh sám je Pánem řádu dobra a krásy. Ti kdo se alespoň jednou setkali se zpěvem východní scholy, nikdy nezůstali po takové zkušenosti lhostejní. Ve většině případů pocítili pokoj. Jako kdyby zpěv ani nebyl z tohoto světa, zpěvák takřka cítí pomoc andělů. Existují nápěvy, které se nazývají „andělská schola“.

„Poddávejte se jedni druhým z úcty ke Kristu.“⁷⁴

Součástí manželského života je pokora. Bez tohoto postoje se manželský pár nebude moci dále rozvíjet. Prvním společenstvím je rodná komunita. Už na počátku křesťanství církev připomínala Boží přítomnost zvláště v rodině. Když se díváme na společenský řád, máme ho podobně uvádět také do rodinného života. Správný život se nezakládá na souboru zákonů a pravidel, které musí manžel nebo manželka plnit tváří v tvář druhému. Zakládá se na pokoře a srozumitelnosti, s vědomím a podle vzoru Božího milosrdenství. Kdyby schola přestala poslouchat dirigenta, přestala se řídit

⁷² Persona humana VII čl. 15.

⁷³ Řím 5, 20.

⁷⁴ Ef 5, 21.

řádem not a každý zpěvák by chtěl zpívat něco jiného, vznikl by ze scholy kolotoč bez správného směru, k nespokojenosti vedoucího scholy.

„Každý z vás ať miluje svou manželku jako sám sebe. A žena ať má svého manžela v úctě.“⁷⁵

O ženě se nemluví jako o nižší ani jako o tvoru druhé kategorie. Feministická filozofie odmítá učení svatého Pavla s odůvodněním, že prý ponižuje ženu. Ale Pavlova nauka se ve skutečnosti opírá o učení Ježíše Krista, který tvrdí, že my všichni – muži i ženy – jsme Božími dětmi. Vztahy mezi mužem a ženou jsou zjevením božského řádu. Muž není důstojnější než žena. Vykonává pouze jinou roli, má konat svou práci, a proto má v rodině jinou pozici. Podobně jako když ve zmíněné schole zpívají všichni podle jim určených not, konají svou práci, zastávají svou pozici, můžeme vychutnávat krásu nebeské harmonie. Správný život a dobré vztahy podle vzoru Krista a církve v křesťanských rodinách jsou znamením, že rodina uskutečňuje Boží plán. V Janově evangeliu Ježíš říká: „Podle toho všichni poznají, že jste moji učedníci, když budete mít lásku jedni k druhým.“⁷⁶ Protože pouze láska činí rodinu, farnost i celou církev následovníky a učedníky Ježíše Krista a on v takových společenstvích zakládá svůj řád, své království.

Správným Božím řádem v rodinném životě je každodenní život v lásce, kdy všechno, co se dělá, činí se s láskou a k Boží oslavě. Pro to aby se rodina upevnila v Boží lásce, je potřeba každodenně čerpat sílu od samého Krista a ze společné rozmluvy s Bohem skrze modlitbu, čtení svatého Písma, přijímání svatých svátostí, ze společné práce a také z vzájemné podpory.

Jedno ukrajinské rčení říká: „Dům není kostel a lidé nejsou anděly.“ Lidé si často myslí, že uskutečňování Božího řádu v rodině není reálné; že se jedná o nedosažitelný ideál. Měli by pravdu, kdybychom chtěli budovat takový řád bez Krista. Ale to, co není možné u lidí, je u Boha možné.⁷⁷ Proto je křesťanská rodina, domácí církev, místem lásky a přítomnosti Boží, se kterou je reálné takový rodinný řád uskutečnit. Každá rodina musí být místem, kde lidé k tomuto cíli směřují.

---

⁷⁵ Ef 5, 33.

⁷⁶ Jan 13, 35.

⁷⁷ Srov. např. Lk 1, 37.

Budování božského řádu v rodině vede k velkému úsilí pěstovat mnohé ctnosti, především velkou trpělivost a lásku, které zadávají rytmus každodenního života křesťanské rodiny.

1.2.2 c) Modlitba, jako neoddělitelná část rodinného společenství

Modlitba patří k samé přirozenosti člověka. Je prvotním projevem jeho vnitřní pravdy, prvotním základem svobody ducha. Modlitba je setkání člověka s Božím královstvím a s duchovním světem. Modlitba uvádí křesťanskou rodinu do nové dimenze – vedle prostorovosti a časovosti do dimenze duchovního a věčného života. V každé rodině se objevují okamžiky radosti i bolesti, smutku i naděje, ztráty drahého člověka i narození dítěte, okamžiky přijímání důležitých řešení. Při všech těchto příležitostech vznikne mozaika živých společných modliteb oslavování a díků, pokání a prosby o milosrdenství nebeského Otce.

Sama modlitba je jedním z pilířů během utváření Božího řádu v rodině, spojuje tento řád s řádem církevním, protože společná domácí modlitba křesťanské rodiny je prodloužením liturgie církve. Díky modlitbě se křesťanská rodina stává živou buňkou církve, domácí církví, která se modlí s velkou různorodostí modlitebních forem. Tím se rodina stává skutečně živou a nechává se posvěcovat Duchem Svatým v různých životních situacích a potřebách.

Ve východní knížečce „Přijďte a poklekněme“, kterou můžeme v latinské tradici přirovnat k spojení kancionálu a misálu, jsou předloženy pokyny pro správnou modlitbu a rozjímání o Bohu v křesťanské rodině. Připomíná se, že modlitba musí stále provázet členy křesťanských rodin: při vstávání, uprostřed dne, před ulehnutím, kolem jídla, při učení a odpočinku. Udržuje vědomí, že jako jsou svatí spojeni s Kristem, mají být s ním spojeni také členové rodiny. Uvědomují si, že mají být spojeni s pozemskou církví a svatými. Jistěže ne každý pár to zvládá. Má-li se ale v rodině rozvíjet Boží řád, je potřeba, aby modlitba byla živá, stále nová, opravdová. Aby otvírala členům rodiny

duchovní svět a dávala možnost prohlubovat se v duchovním růstu v rámci rodinného života.

1.2.2 d) Ora et labora

Práce, stejně jako modlitba, nejsou ryze soukromými záležitostmi jednotlivých členů rodiny. Naopak tvoří důležitý element společného rodinného života. Podle Božího plánu se v rodině muž a žena, rodiče a děti společně modlí a pracují pro společné dobro. Jak už bylo řečeno, každý z partnerů má v manželství svou práci a neznamená to, že by někdo byl lepší nebo horší. Pouze mají na základě odlišného pohlaví různou pozici v rodině a každý napomáhá svým dílem ke společnému štěstí rodinného života a lásky.

Lidská práce je součástí Boží prozřetelnosti, protože z nás činí „...první spolupracovníky Boha v díle stvoření.“⁷⁸ Boží řád, stejně jako jiné řády, vyžadují disciplínu a snahu o dobro společnosti, i když se některé povinnosti zdají být nepohodlnými. Namísto reptání na nepohodlnost bychom spíše měli Bohu děkovat, že danou činnost smíme vykonat. Jak říká apoštol Pavel: „Cokoli děláte ... všechno konejte ve jménu Pána Ježíše a skrze něho děkujte Bohu Otci.“⁷⁹ Proto je potřeba modlit se při práci a myslet na Boží oslavu a dobro bližních.

Práce je jednou z možností, jak naplnit základní přikázání, přikázání lásky. Skrze praktickou lásku k bližnímu se projevuje také láska k Bohu. „Člověk se svou prací obětovanou Bohu přidružuje k samotnému vykupitelskému dílu Ježíše Krista, který dal práci vysokou důstojnost, když v Nazaretě vlastníma rukama pracoval.“⁸⁰

„Křesťanská rodina je povolána, aby se zvláštním a vlastním přínosem aktivně a odpovědně podílela na poslání církve, a to tak, že sebe samou se svým bytím a jednáním jako důvěrné společenství lásky a života staví do služeb církve a společnosti.

---

⁷⁸ Jan Pawel II Tom XII DZIE Ł ZEBRANYCH JANA PAW Ł A São Paulo, 3 lipca 1980 r. – Homilia podczas mszy św. ku czci bł. José de Anchieta Miłość i duch poświęcenia torują drogę Ewangelii str. 393(TOHLÉ JSEM NAŠEL JENOM V INTERNETU).

⁷⁹ Kol 3, 17.

⁸⁰ JAN PAVEL II., *Christifideles laici*. 160.

„Je-li křesťanská rodina společenstvím, jehož vnitřní pouto povýšil Kristus skrze víru a svátosti na novou rovinu, musí její účast na poslání církve nést znamení společenství. Proto manželé musí zastávat svou službu církvi a světu jako dvojice a rodiče s dětmi jako rodina. Musí mít ve víře jedno srdce a jednu duši.“⁸¹

To, zda bude v manželství štěstí, záleží ne na jediném, ale na obou manželech a na jejich dětech, nakolik spolupracují s Bohem. Nakolik se řídí Božím řádem, Boží prozřetelností, natolik budou šťastní. Nedůvěra v Boha, nedocenění Boží lásky nepovede v životě ke štěstí. Důležitý je soulad lidské vůle s vůlí Boží. Pak už nejsou lidé v manželství sami pro sebe, ale neustále myslí na dobro druhého.

„Nespravedlnost pocházející z hříchu, který také hluboce pronikl do struktur dnešního světa, brání často rodině v jejím plném sebeuskutečnění a v uplatňování jejich základních práv. My všichni musíme proti této nespravedlnosti vystoupit obrácením ducha a srdce, musíme následovat ukřižovaného Pána a potírat své sobectví. Takové obrácení bude mít nutně blahodárný a obrodný vliv i na společenské struktury.“⁸²

Živá účast a snaha vnášet svůj vklad pro rodinné dobro sebeodevzdáním a darováním sebe jiným vytváří atmosféru důvěry a lásky.

„Toto sebeodevzdání je v celé své pravdivosti možné pouze a jedině ... ve svazku manželské lásky, na půdě vědomého a svobodného rozhodnutí vstoupit s partnerem do důvěrného, Bohem chtěného společenství života a lásky, které jen tímto způsobem ukazuje svůj pravý smysl.“⁸³

Takže tajemství štěstí křesťanského manželství spočívá v přítomnosti ducha oběti, obětující se lásky a připravenosti sloužit jeden druhému. To je důsledkem uvědomění si vlastní role a významu Božího působení v manželském životě; je to harmonická spolupráce mezi člověkem a Bohem na vytvoření společného dobra.

---

⁸¹ JAN PAVEL II., *Familiaris Consortio*. 50.

⁸² Tamtéž 9.

⁸³ Tamtéž 11.

1.2.2 e) Třetí přikázání

Neděle se v křesťanské tradici liší od ostatních dní v týdnu, protože je Božím dnem, dnem vzkříšení a prvním dnem nového stvoření. Slavení tohoto dne je velmi důležité při naplňování Božího řádu, protože tento den je něčím neobvyklým, nevšedním pro křesťanské manželství. Pro manžele je společná účast na nedělní eucharistii obnovením a prohloubením svazku, který se mezi nimi započal v den slibu. Pro jejich děti je to pomoc při růstu a upevnění na cestě ke křesťanské zralosti. Je to den, kdy manželé přijímají Boží slovo a obohacují se jím.

„Také víra a evangelizační úkol křesťanské rodiny jsou poznamenány tímto ‚katolickým‘ misijním duchem. Svátost manželství, která obnovuje a opakuje povinnost vzešlou ze svátosti křtu a biřmování – hájit a hlásat víru – dělá z křesťanských manželů a rodičů Kristovy svědky ‚až na konec země‘, pravé misionáře lásky a života.“⁸⁴

Křesťanské rodiny se při eucharistii stále obnovují, prohlubují svou jednotu s Bohem, církví a jinými rodinami. Členové rodiny prohlubují jednotu mezi sebou navzájem. Z různých členů rodinného společenství vytváří eucharistie jedno jediné tělo, a ti objevují účast na jednotě církve. Díky spojení s Bohem prostřednictvím eucharistie pomáhá sám Kristus manželům při vychovávání dětí, pomáhá při práci a odpočinku, modlitbě a službě. Manželství se stane zdrojem plodného křesťanského života, odtud se pak rozlévá a šíří dál. Vznikne proces neustálého růstu v Boží společenství. Pro to je tak důležité upozornovat v křesťanském manželství na ducha modlitby, na důležitost spojení modlitby a práce a na potřebu časté účasti na svatých svátostech. Důležité je podílet se na farním životě, konat skutky milosrdenství a především dbát, aby všechno vycházelo z živé lásky k Bohu a bližnímu skrze oběti vlastního života, času, sil a modlitby. Láska vede ke službě, ne k panování. Jak říká

---

⁸⁴ Tamtéž 52.

Pán Ježíš: „Právě tak Syn člověka nepřišel, aby se mu sloužilo, ale aby sloužil a aby dal svůj život jako výkupné za mnohé.“⁸⁵

1.2.2 f) Plození jako jeden z primárních cílů manželství

Charakteristickým rysem manželství je plodnost. Už sám latinský název pro manželství – „matrimonium“ znamená ve volném překladu „pečování o matku“. A tam, kde je matka, je přítomno plození a plod plodnosti. Manželství je obdarováno mocí dávat nový život. To znamená, že se manželé podílejí na uskutečňování tvůrčí Boží moci. Za poslání předávat život nesou zodpovědnost před Bohem, vlastním svědomím i společností.

Tělesné spojení v manželství je znamením vzájemného odevzdání se druhému. Tím se partneři obohacují a „...dobrovolná náklonnost vede od jedné osoby k druhé osobě...“⁸⁶ což je spojeno se schopností „...*dodat tělesným i duševním projevům zvláštní důstojnost a povýšit je na prvky a známky příznačné pro manželské přátelství.*“⁸⁷ Sexuální vztahy není možné oddělovat od lásky. Naopak. Mají být výrazem lásky, důsledkem manželské lásky, kdy se manželé odhodlali k plnosti jednoty.

Přirozeným cílem tělesného spojení manželů je plození. Láska, se kterou se manželé sobě odevzdávají – i tělesně, je totiž podle Božího plánu zdrojem nového života.⁸⁸ Samotná manželská láska je pravdivá jen tehdy, když je tvůrčí.⁸⁹ Z toho vyplývá velká důstojnost manželství a manželské lásky.

Druhý vatikánský koncil nazývá otevřenost lásky vůči darování nového života povinností a cílem manželství. Manželé jsou spolupracovníky „s láskou Stvořitele a

---

⁸⁵ Mt 20, 28.

⁸⁶ Druhý vatikánský koncil. Pastorační konstituce *Gaudium et spes* 49.

⁸⁷ Tamtéž.

⁸⁸ Tamtéž 50.

⁸⁹ JAN PAVEL II., *Familiaris Consortio* 14.

Vykupitele, který skrze ně stále rozšiřuje a obohacuje svou rodinu.⁹⁰ Předávání Božího obrazu z člověka na člověka je jejich hlavním úkolem.⁹¹ Lidé mají povinnost znát svůj úkol a zodpovědně ho uskutečňovat. Mají především pochopit, že plození je Božím darem.

Takže při tělesném spojení je nutné, aby manželé připouštěli a pamatovali na možnost zrození nového života. Z toho vyplývá, že v manželství není možné oddělovat rozměr plození od jejich lásky, tělesně vyjádřené, to znamená nevykloučovat ze sexuálního života hlavní smysl tohoto konání. Neměli by dělat nic, co by v samotném aktu tělesného soužití znamenalo oddělení lásky od plození (antikoncepce, umělá inseminace).

A přesto není plození jediným cílem tělesného spojení manželů. Církev ve svém učení jasně ukazuje, že

„...manželství ovšem nebylo ustanoveno jen kvůli plození; ale už sama povaha nerozlučného svazku mezi osobami a prospěch dětí vyžadují, aby se spořádaně projevovala, rozvíjela a zrála i vzájemná láska mezi manželi. Proto, i když chybí často tak žádané potomstvo, manželství jako pospolitost a společenství celého života trvá a zachovává si svou hodnotu a nerozlučnost.“⁹²

Přestože prokreace, ačkoli má veliký význam, není jediným cílem manželství, ani ti manželé, kteří jsou bez vlastního zavinění neplodní, by ze svého manželského spojení neměli vylučovat plození jako takové. Takový postoj by totiž mohl velmi negativně ovlivnit jejich společenství lásky. Měli by být otevřeni rozměru duchovní plodnosti. Plodnost lásky v manželství se neomezuje pouze na rození dětí, ale může se vyjadřovat – jak říká Jan Pavel II. – v různých podobách: „... adoptování, různé formy výchovné činnosti, pomoc jiným rodinám, chudým nebo tělesně či duševně postiženým dětem.“⁹³

Egoistická touha mít dítě za každou cenu se dnes stává pro mnoho neplodných párů ještě větším problémem než sama bezdětnost. Takový problém přerůstá v drama, kdy manželé chtějí potomka, a samotné „obdržení“ dítěte chápou jako realizaci svých

---

⁹⁰ Druhý vatikánský koncil. Pastorální konstituce *Gaudium et spes* 50.

⁹¹ JAN PAVEL II., *Familiaris Consortio* 28.

⁹² Druhý vatikánský koncil. Pastorální konstituce *Gaudium et spes* 50.

⁹³ JAN PAVEL II., *Familiaris Consortio* 14.

možností. Dítě pro ně přestává být darem, ale stává se nástrojem, předmětem a prostředkem pro jiný cíl; hračkou nebo rozmarem. Pokud nemohou dosáhnout toho, co chtějí, zpravidla začínají hledat, kdo je vinen. Touha po dítěti je ze své přirozenosti v pořádku. Když však nabývá podoby „práva na dítě“, je již v rozporu s křesťanstvím. Katechismus k tomu říká: „Evangelium ukazuje, že tělesná neplodnost není absolutním zlem. Manželé, kteří vyčerpali oprávněné lékařské zákroky, a přesto trpí neplodností, ať se spojí s křížem Pána, pramenem veškeré duchovní plodnosti. Mohou projevit svou velkodušnost tím, že přijmou za vlastní opuštěné děti anebo že budou konat významné služby ve prospěch bližních.“⁹⁴ A také je důležité připomenout, že manželská smlouva, „kterou muž a žena vytvářejí mezi sebou celoživotní společenství, je ze své přirozenosti zaměřena k dobru manželů, plození dětí a jejich výchově.“⁹⁵ Každé dítě je velkým Božím darem. Ale pokud byli manželé tomuto daru otevření a přesto ho neobdrželi, neznamená to, že nemohou být šťastní.

1.2.2 g) Vlastnosti manželské lásky

Správné pochopení manželské lásky je nesmírně důležité. Manželská láska má několik charakteristických rysů. Podle *Humanae vitae* je především **lidská**: citová a duchovní zároveň. Souvisí s instinktem a pudy, ale i svobodnou vůlí. Vede k tomu, že lidé v radostech i smutku každodenního života obstojí. Způsobí, že se obě osoby stanou jedním srdcem a jednou duší a spolu dosáhnou úplného lidského naplnění.⁹⁶

- **celistvá** - Kdo opravdově miluje, je šťastný, že může druhého obohatit; dát mu sebe sama.⁹⁷ Kdo opravdově miluje, nečiní tak kvůli tomu, že něco obdrží, ale kvůli milovanému samému. V takové lásce není místo ani pro vypočítavost ani pro egoismus.

- **věrná a výlučná** až do smrti: Je potřeba, aby takto muž a žena chápali svou lásku, když vstupují do manželského stavu. V každé době byla věrnost považována za něco

---

⁹⁴ KKC 2379.

⁹⁵ CIC 1055.

⁹⁶ Srov. Pryhotuvanna do podruža Stryjska Eparchie 200 s. 150. Srov. též *Gaudium et spes* 50.

⁹⁷ Tamtéž.

ušlechtilého a důstojného. Odpovídá to přirozenosti manželství a příklady mnoha manželů ukazují, jak byli díky trvalé věrnosti trvale šťastní.⁹⁸

- **plodná**, protože není omezena pouze na romantické vztahy mezi mužem a ženou, ale chce je přesahovat; vést k novému životu. Kniha Genesis ukazuje úkol manželů jednoduchými slovy: „Plodte a množte se a naplňte zemi.“⁹⁹ Manželství a manželská láska jsou zaměřeny k početí a výchově potomstva. Děti jsou nejcennějším darem pro manžele a nesmírně přispívají k dobru svých rodičů.¹⁰⁰

Manželská láska ještě není manželstvím, i když díky ní objevujeme jeho podstatu.

„Manželství je skutečností svého druhu, která se uzavírá slavnostním konáním ... dvě osoby se sobě navzájem veřejně odevzdávají a toto odevzdání potvrzují na celý svůj život.“¹⁰¹

1.2.3 Příprava bezprostřední

Tato příprava se týká těch mladých lidí, kteří se již rozhodli vstoupit do manželského svazku a stavu. V Ukrajinské řeckokatolické církvi se program bezprostřední přípravy dělí na dvanáct až patnáct lekcí. Příprava v rámci řeckokatolické tradice bude podrobněji rozebrána ve druhé části této práce. Během bezprostřední přípravy prohlubují snoubenci své znalosti, které již získali v rámci blízké přípravy. Jedním z hlavních důvodů této přípravy je umožnit snoubencům lépe pochopit zásady, na kterých stojí pevné rodinné společenství. Budoucí manželé se také mohou zamyslet nad tím, zda se už dostatečně poznali, zda jsou připraveni přijmout jeden druhého do svého

---

⁹⁸ Tamtéž.

⁹⁹ Gn 1, 28.

¹⁰⁰ Srov. *Gaudium et spes* 50.

¹⁰¹ Srov. HILDEBRAND fon D., *Podružja vidanoji ljubovi*. Lviv 2003 s.16.

života, a to až do smrti, zda se chtějí zcela a bezvýhradně odevzdat pro dobro a štěstí druhého a svůj život do konce svých let, tedy zcela se odevzdat v plnosti pro dobro a štěstí druhého. A nad mnoha dalšími podobnými otázkami.

Bezprostřední příprava dává mladým lidem možnost získat správné poznání o rodinném životě, o které by se mohli opřít a získané znalosti využít v obtížných situacích. Kromě toho se program bezprostřední přípravy snaží vést mladé lidi k tomu, aby porozuměli potřebě prohlubovat své znalosti o manželství a také aby si uvědomovali nutnost práce na sobě samých.

Cílem tohoto programu je dobrá příprava na přijetí svaté svátosti a na další etapu křesťanského života – života v manželství. Hlavní důraz přípravy spočívá v následujících bodech:

1. Prohloubení znalostí základů křesťanské víry
2. Seznámení se s liturgickými úkony během udílení svátosti
3. Prohloubení znalostí základů morální nauky katolické církve
4. Prohloubení života modlitby
5. Otevřenost manželů k životu církevního společenství

6. misijní služba křesťanského manželství v dnešním světě jako svědectví Kristovu učení „vtěleného“ do života

Důraz se klade na osobní změnu života snoubenců, aby se stali aktivními členy církevního společenství jakožto praktikující křesťané.

V průběhu bezprostřední přípravy zkoumá kněz, zda snoubenci mají potřebné schopnosti. Ty se u nich během přípravy projevují. Jedná se o schopnost empatie, schopnost pochopení a řešení problémů, schopnost vedení dialogu a jednání, schopnosti nalezení vztahu důvěry, schopnost intimní blízkosti, respektu, schopnost sebezpoznání a sebevyjádření, schopnost naslouchat, překonávat ostych, podporovat přátelské vztahy, rozvíjet sexuální vztah, asertivního jednání i schopnost kontrolovat hněv, schopnost budovat vztah, schopnost tzv. finanční gramotnosti, schopnost přispůsobit se vzhledem k důležitým životním změnám, schopnost správně si zvolit partnera.

V čase bezprostřední přípravy musí kněz se snoubenci projednat také otázky týkající se jejich účasti na liturgickém životě farnosti, přijímání svatých svátostí, množství a kvality jejich modliteb, náboženských tradic v rodině, zodpovědného postoje vůči rodičovství a vlastní sexualitě, schopnosti komunikace, ochoty požádat o radu a pomoc ostatní křesťany ve farnosti, plánování vlastní rodiny a plánování rodinného rozpočtu.¹⁰²

Člověk si musí uvědomovat, jak významný krok svého života se chystá udělat. Dnešní mládež si neuvědomuje plně, co všechno obsahuje pojem lásky a co všechno s sebou nese manželství. Nedokonalost chápání lásky a manželství vede často k problémům a vzájemným zraňováním. Bezprostřední příprava se snaží maximálně využít nabídnutý čas. Také snoubenci by měli chtít s maximální zodpovědností využít tento čas, aby se co nejlépe připravili: „Během této doby je třeba více se poznat a co nejlépe se dozvědět o člověku, se kterým chceme strávit zbytem svého života. V tomto člověku je potřeba vidět reálnou osobu, dávat pozor nejen na tělesné rysy a krásu, ale také na její vnitřní život, poznat člověka vcelku.“¹⁰³

Kristus povýšil manželství na svátost. Manželé ho mají chránit a uchovávat neposkvrněné. Svatý apoštol Pavel opakuje toto přikázání: „Těm, kteří žijí v manželství, přikazuji – ne já, ale Pán – aby žena od muže neodcházela. A když už odejde, ať zůstane neprovdána nebo se s mužem smíří; a muž ať ženu neopouští.“¹⁰⁴ Tato a další slova Písma svatého ukazují na hodnotu lásky, jednoty a nerozlučitelnosti křesťanské rodiny.

1.2.3 a) Cíl a úkol předmanželské přípravy

V moderní společnosti se prosazuje idea, že pro vytvoření rodiny stačí mít lásku a přání žít nebo být vedle člověka, kterého milujeme. Láska, jednota, nerozlučitelnost a

---

¹⁰² Srov. Komisia ve spravach rodiny Lvivskoji Archyeprechiji Ukrajinskoji Hreko-katolickoji Cerkvy navčalna prohrama Lviv 2004 s.70-74.

¹⁰³ Srov. tamtéž. s.75 .

¹⁰⁴ 1 Kor 7, 10-11.

plodnost manželského života, které předkládá církev v souladu s naukou evangelia, jsou nahlíženy volnomyšlenkářsky. Proto je stále častěji možné slyšet nejen z úst nevěřících, ale i od praktikujících katolíků, názory vypovídající o liberálních postojích. Stává se, že když chtějí mít snoubenci svatbu v kostele, je to pouze projevem snahy o zachování nějaké tradice nebo přání či příkazu rodičů. Také se stává, že chápou sňatek pouze jako legitimizaci svého dosavadního hříšného soužití. Tím se může projevit lehkovážnost snoubenců, s jakou k této svátosti přistupují, ale také nepochopení smyslu manželství. V rodině pak vidí třeba i něco jako podnikatelskou činnost, která má přinést nějaké výhody, ale ne vzájemné a úplné odevzdání.¹⁰⁵ Tyto a jiné negativní motivace chápání svátosti manželství působí velkou škodu a nachází svůj odraz např. ve statistice Státní služby statistiky Ukrajiny z roku 2009. V tomto roce bylo 145,5 tisíc rozvodů.¹⁰⁶ V tomtéž roce rozvodovost v České republice přesahovala výrazně přes padesát procent.¹⁰⁷

Aby církev zabránila těmto negativním projevům, vychází na pomoc lidem, kterým chce objasnit, jak správně chápat svátost manželství. Tento úkol uskutečňuje pomocí katechetických komisí a týmů předmanželských příprav. Ty mají za cíl správně a dobře připravit snoubence na tuto svátost.

„Duchovní osoby mají za úkol přičinit se o to, aby se věřící připravovali k manželskému stavu následovně:

1 – nasloucháním kázání a katechismu; toto má být formulováno vhodným způsobem, aby věřící mladí lidé pochopili význam křesťanské nauky o manželství, vzájemné povinnosti manželů a také práva a povinnosti rodičů...

2 – vhodnou výchovou snoubenců v době před svatbou; ta je má připravit k novému stavu.“¹⁰⁸

Dobrá a svědomitá příprava na manželský život je především trvalou prací na vlastním „já“. Tato práce je potřebná pro to, abychom se naučili opravdově milovat druhého. Manželství je „tajemnou jednotou“, kde se dvě různé osoby v plnosti odevzdávají sobě navzájem.¹⁰⁹ Důležitým tématem v přípravě na manželství je

---

¹⁰⁵ Srov. Bonifatij, *Cinnist Podružja*: <http://livingrosary.org.ua/family/items/cinnist-podruzzhja.html> (2. prosince 2012).

¹⁰⁶ Srov. PAVLYK L., *Živemo razom to naviščo odružuvatis?*. Expres 2015. s.15.

¹⁰⁷ Srov. <http://www.statistikaamy.cz/2014/02/obrat-v-rozvodech/> (15. dubna 2016).

¹⁰⁸ *Kodeks Kanoniv Schidnych Cerkov*. Lviv, 1999. s.12 .

¹⁰⁹ Srov. PULTAVKA V., *Pryhotuvannja do podružnoho žitta*. Lviv, 1993. s.5.

pochopení mužství a ženství. Mužství je zodpovědné za každý lidský život. Ve vztahu k ženě se muž stává nejvíc mužným tehdy, když přijímá zodpovědnost za její život. Jedná se o jeden z nejdůležitějších faktorů a poznatků, které mají vliv na rozvoj osoby chlapce/muže a jeho vidění ženskosti v ženě, se kterou bude mít tělesný vztah. Velmi významné zde jsou už první roky života. Když v dětství viděl muže, kteří prokazovali svým ženám lásku, péči a úctu, byl tím ovlivněn tak, že bude vůči ženám zaujímat podobné postoje. Když se však setkával se špatným přístupem k ženám, bude mít sklon jednat s ženami podobným způsobem, vidět v nich předmět, hračku pro zábavu. Těžko uvidí v ženě budoucí maminku svých dětí, nemyslí na manželství jako takové, ale jen na choutky svého života.¹¹⁰

Dívka vidí mužství jako něco, co je spojeno s privilegií. Snaží se to následovat. Při svém dospívání vnímá bolest související s cyklem, někdy může i zaznamenat těžké individuální projevy ovulace a věci související s menstruací považuje za nespravedlivé. V takové situaci chce najít někoho, kdo se nebude soustředit na tyto „nevýhody“, ale kdo jí vyzná, že se mu líbí; pro koho bude mít význam její život a skutečnost, že je ženou. Mužské objetí je pro ni prvním místem, kde může nalézt ochranu. Zde nachází pocit bezpečí. Dívce stačí jedno laskavé slovo od chlapce a začíná věřit, že je v bezpečí. Je plná lásky a přeje lásku. Podle statistik sexuologů převážná většina dívek začíná žít svůj sexuální život v okamžiku, kdy upřímně důvěřují, že jsou milované.¹¹¹ Dívka potřebuje stálost. Domnívá se, že když se vyspí s chlapcem, udrží ho tím při sobě. Když ví, že miluje, projevuje se to na jejím těle. Její citová stránka se probouzí prostřednictvím srdce.

Sexuologové poznamenávají, že v moderní době dívky často vyprovokují chlapce svou iniciativou. Nenazývá se to násilím, přesto většina dívek nakonec řekne, že se tento styk konal proti jejich vůli. Dívka, která se podřizuje pouze přáním chlapce, od něj sice dostane potěšení, ale zároveň mu schvaluje chybné pochopení jeho mužnosti. Pouze žena, která dobře zná svou hodnotu, je schopná tuto hodnotu ukázat muži. Srdce dívek vždycky urychlí události. Chce být milovanou. Týká se to také těch, které se nachází v pubertě: chce dělat a dělá všechno, aby ji lidé vnímali jako starší ženu se

---

¹¹⁰ Srov. Tamtéž. s.15-18.

¹¹¹ Srov. Tamtéž.

všemi právy, právy ženskosti, právem odevzdat se muži. Její srdce už chce být milováno, ale rozum velí ještě se zdržet. Velký význam mají rozhovory, které nemusí působit žádné obavy a které jsou kamarádké.¹¹² Proto dřív než člověk vstoupí do vztahů, potřebuje se k těmto vztahům připravit a otevřít. Z těchto vztahů musí být odstraněn egoismus a samotný vztah musí být směřován ke druhému milujícímu člověku. „Mnozí lidé, kteří mají v úmyslu oženit se nebo se vdát, si v současné době nárokují jakési ‚právo na zkoušku‘.“¹¹³ Ať už jsou úmysly těch, kteří se oddávají předčasným pohlavním stykům, sebezávažnější, takové styky „neumožňují zabezpečit ve své upřímnosti a věrnosti mezosobní vztah mezi mužem a ženou a zvláště ochránit před vyústěním do špatné cesty. Tělesné spojení je mravně oprávněné pouze tehdy, když muž a žena vytvoří definitivní společenství života. Lidská láska nepřipouští ‚zkoušku‘. Vyžaduje, aby se osoby sobě dávaly navzájem bezvýhradně a definitivně“.¹¹⁴

Manželství je určeno především k množení lidí na zemi. V okamžiku stvoření dal Bůh muži a ženě jedinečnou možnost stát se jedním tělem a být tak spolupracovníky stvoření. Dal jim možnost množit se, vytvářet nový život, přivádět na svět sobě podobné tvory.¹¹⁵

Příprava na manželství představuje dialog jako životní cestu. Práce se snoubenci se musí zakládat na příkladech každodenního života, opírat se o učení církve, řídit se zákonitostmi psychologie. Dialogem rozumíme rozhovor v pravdě a lásce, který vede k setkání mezi mužem a ženou a jejich společnému setkání s Bohem. Jedním z úkolů předmanželské přípravy je rozpoznání citů, psychologických předpokladů pro společný život a jiných přirozených znaků osoby. Dialog vedeme se zásadou, že nejdříve je potřeba naslouchat, a teprve potom mluvit. Nejdříve vzájemně něco sdělit, pak teprve diskutovat. Nejdříve porozumět, pak teprve hodnotit. Nejdříve odpouštět, pak teprve všechno ostatní.¹¹⁶ Tato pravidla se nevztahují pouze na vztahy mezi dvěma osobami,

---

¹¹² Srov. Tamtéž. s.19-24 a 27.

¹¹³ Tamtéž. s.27.

¹¹⁴ KKC 2391.

¹¹⁵ Srov. Bonifatij Archymandryt Cinnist podružja: <http://livingrosary.org.ua/family/items/cinnist-podruzzhja.html> (2. prosince 2012).

¹¹⁶ Srov. Podružni zustriči: http://podruzhnizustrichi.org.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=2&Itemid=4 (31. října 2011).

ale analogicky mají své místo také ve vztahu s Bohem. S ním „komunikujeme“ prostřednictvím modlitby, čtení Písma svatého, ale i při zpytování svědomí atd. Samotný dialog mezi snoubenci umožňuje jednak řešení daných otázek a problémů, jednak připravuje na řešení různých nepředvídatelných situací, které vzniknou v budoucnosti.¹¹⁷ Manželský život není osudem, který v životě nastává, ale je životní volbou. Osoba vstupující do manželství rozpoznává své povolání k manželskému životu v lásce k Bohu a bližnímu a snaží se přinést v oběť celý svůj život.

1.2.3 b) Hodnota křesťanského manželství

Manželství je tajemstvím, které nás křesťany „spojuje s Ježíšem Kristem.“¹¹⁸ Ježíš Kristus nejenom obnovuje prvotní řád, který chtěl Bůh, ale také dává milost, aby manželé žili v nové důstojnosti svátosti, která je znamením jeho lásky k církvi: „Muži, každý z vás ať miluje svou ženu, jako Kristus miloval církev.“¹¹⁹

Každé křesťanské manželství má hodnotu samou o sobě. Především proto, že každý člověk má hodnotu a cenu jakožto obraz Boží. Kromě toho je každý člověk obdarován různými cennými vlastnostmi, jako jsou radost, milosrdenství, upřímnost, štědrost, dobrota, věrnost a láska. A konkrétně láska nám otvírá zrak, abychom viděli tyto cenné vlastnosti u druhého. Člověk je „...opravdu milující ... nakolik jasně vidí krásu milovaného člověka, takže už nepotřebuje vymýšlet si u druhého takové vlastnosti, které ve skutečnosti nemá.“¹²⁰

„Protože je každé manželství svazkem mezi konkrétním mužem a ženou, může vzniknout jedině na základě svobodného souhlasu obou snoubenců. Toto svobodné rozhodnutí je natolik nutné, že není v moci žádné lidské autority, aby to změnila.“¹²¹ Manželský souhlas je úkonem vůle, kterým se muž a žena neodvolatelnou smlouvou

---

¹¹⁷ Srov. Tamtéž.

¹¹⁸ LJAUN A. *Pro pitanna statevoho strymanna pered šlubom*. Lviv. 2000. s.27.

¹¹⁹ Ef 5,25.

¹²⁰ HILDEBRANT von Ditrich., *Metafyzika lubovi*. Sant Peterburg. 1999, s. 53.

¹²¹ Srov. PIUS XI., *Casti Connubii* 6.

vzájemně odevzdávají a přijímají k vytvoření manželství.¹²² Všechno se odvíjí od vzájemné dohody, kterou snoubenci deklarují při svatebním obřadu v kostele.¹²³ Je to základní kámen a začátek jejich společné životní cesty. Tato cesta má různé vzestupy i pády, které je třeba vždycky řešit s Boží pomocí. A přesto jsou manželé povinni žít svůj každodenní život v lásce bez ohledu na okolnosti, které by nastaly, ať už dobré, nebo zlé; ve štěstí i v nouzi.¹²⁴ „Manželský souhlas je akt vůle, vyjádřené jedním mužem a jednou ženou, vzájemně a definitivně se sobě dát, aby žili ve svazku věrné a plodné lásky. Protože tento souhlas vytváří manželství, je nezbytný a nenahraditelný. Aby souhlas učinil manželství platným, musí být jeho předmětem manželství, a musí to být lidský úkon, vědomý a svobodný, nevynucený násilím ani nátlakem.“¹²⁵

Křesťane, kteří žijí ve stavu svátostného manželství, se mají vzájemně starat o svůj duchovní život, aby dosáhli spásy. Opravdová manželská láska chce dát milovanému maximum štěstí, a přitom od něj nečeká žádné výhody. „Manželství volá každého k boji proti sobě ve prospěch milované osoby.“¹²⁶ Člověk by si neměl myslet, že ho manželství svazuje. „Manželská láska je aktem darování, ve kterém člověk nezištně nabízí sebe samého jako dar druhému.“¹²⁷

Základní vlastností lidské osoby, kterou se člověk odlišuje od zvířat, je schopnost milovat. Tato schopnost se projevuje také v křesťanském manželství. Láska není hledáním sebe a svého potěšení, ale absolutní odevzdání sebe jiné osobě a přání dobra této osobě. Takto se mohou vzájemně milovat pouze muž a žena; odpovídá to také uspořádání jejich těl, zvláště pohlavních orgánů. Dává jim to možnost k takovému sebeodevzdání, jaké v konečném důsledku vede k narození nové osoby.¹²⁸

---

¹²² Srov. *Zakonnik vychodnich katolických církví*. kán. 817 №1. Bratislava. 1991.

¹²³ *Čin Vinčannja, Obit* in *Prijdite poklonimsja*. Molitovnik. Lviv, 2008, s.164 („...a sľubuji ti lásku, věrnost, čestnost a rodinnou poslušnost a že tě neopustím až do smrti“ originální text: „і прирікаю тобі любов, вірність, чесність і послух подружній і що незалишу тебе аж до смерті“).

¹²⁴ Srov. LENO I., *Hidnist christijanskoho podružja v pastirskich tvorach Andreja Šeptickoho*. Lviv, 1939, s.5.

¹²⁵ KKC 344.

¹²⁶ HILDEBRAND von Ditrich, *Tajemnice viddane lubovi*. Lviv. 1999. s. 6.

¹²⁷ KATANEO A., *Šľub dar i služinna*. Lvov. 2008. s.12.

¹²⁸ Srov Bonifatij Archymandryt Cinnist podružja <http://livingrosary.org.ua/family/items/cinnist-podruzzhja.html> (2. února 2012).

Manželství je Božím darem podobně jako dar života. Tento dar je potřeba rozvíjet a ne zakopávat. V manželství je nejcennějším život jednoho pro druhého a společně pro Boha. Takže sám moment darování je největší hodnotou v manželství. Ale je třeba poznamenat, že osoba, které darujeme sebe, musí stát o takové darování a tento dar pro ni musí být cenným. A aby se opravdu stal cenným, je potřeba vědět, že tento dar přinese dobro jiné osobě.

1.2.3 c) Láska - střed manželského a křesťanského života

Křesťanská morálka je morálkou lásky, neboť Bůh je láska. Je formou všech ctností, je to motorem a cílem morálního života. Milovat znamená zemřít sobě a být pro druhé. Křesťanská láska znamená odpověď na předem zjevovanou lásku Boží...¹²⁹

Řecký jazyk nám pomáhá lépe poznat význam lásky, protože vyjadřuje lásku čtyřmi výrazy:

storge – láska rodičů k dětem a láska dítěte k rodičům

eros – erotická, sexuální, pohlavní láska, ze které se každý z nás narodil. Obsahuje v sobě tělesný rozměr, v manželském životě je Bohem požehnaná

philia – láska přátelská, která je charakteristická svou otevřeností, odevzdaností a nesobeckostí

agape – obětující se láska, která se odevzdává beze starchu a plodí nekonečnou dobročinnost a neúnavnou dobrou vůli. Tuto lásku ukázal celému světu Ježíš Kristus rozpjatý na kříži.¹³⁰

Bůh vložil do muže a ženy „sílu“, která je vzájemně přitahuje a naplňuje jejich touhu. Muž a žena hledají jeden druhého, aby se potkali v lásce. Tato síla je pohlavní touhou, která se zušlechtuje duchovní láskou, která povznáší člověka nad instinkty. Je pak spojena s lidskou vůlí.¹³¹

---

¹²⁹ Srov. *Krokujuči do šlubu* in Navčalni posibnyk bezposerednoho prihotuvannja Stryjskoji jeparchiji UGCC.Stryj, 2015, s.68.

¹³⁰ Srov. Tamtéž.

¹³¹ Srov. Tamtéž.

Rozvoj vzájemné lásky se dá popsat podle jejích projevů:

1. **Zájem** – u mladého člověka se probouzí zájem k osobě opačného pohlaví a vzniká vůči ní určitá sympatie.

2. **Obdiv** – vzrůstá respekt a úcta vůči osobě opačného pohlaví.

3. **Zamilovanost** – vzniká přání často vidět danou osobu a mluvit s ní.

4. **Láska** – těžko si lze představit vlastní existenci bez existence milované osoby. Pro ni je člověk ochoten udělat cokoli, chce tuto osobu učinit šťastnou a chce se s ní dělit jak o své radosti, tak i o svůj smutek.“¹³²

Opravdová láska mobilizuje duchovní síly k aktivnímu životu, k práci a tvořivosti (kreativitě). V důsledku toho se v člověku objevuje snaha nejen lásku přijímat, ale také ji rozdávat. Lásku nelze zaměňovat za pouhé pohlavní soužití. To je možné až po uzavření manželství. Láska zamilovaných se projevuje respektem k vlastní důstojnosti i důstojnosti druhého, smyslem pro čistotu, nevinnost, vzájemným odpouštěním a otevřeností ke smíření.¹³³

1.2.3 d) Dvojitý účel svátosti manželství

Manželství je svazkem mezi mužem a ženou, kteří vytvářejí společenství na celý život. Ze své přirozenosti je určeno pro blaho manželů a pro plození a výchovu dětí.¹³⁴ Před manžely stojí tedy dva úkoly, v nichž hraje pohlavnost důležitou roli: růst v lásce a přijetí dětí. „Dítě se nepřidružuje k vzájemné lásce manželů zvenčí; pučí v samém srdci tohoto vzájemného darování, jehož je plodem a naplněním.“¹³⁵ „Toto nádherné, Bohem zamýšlené spojení mezi tajemným narozením nové osoby a tímto nejintimnějším společenstvím lásky (která sama o sobě je velmi důležitá) vysvětluje velikost a důležitost tohoto svazku.“¹³⁶

---

¹³² Srov. *Krokujuči do šľubu* in Navčalni posibnyk bezposeredneho prihotuvannja Stryjskoji jeparchiji UGCC.Stryj, 2015, s.72.

¹³³ Srov.KRIŠTAL H., *Etika statevosti i podružnoho žitta*. Lviv. 2009. s.23-65.

¹³⁴ Srov. KKC 1601 a 2363.

¹³⁵ Srov. KKC 2366.

¹³⁶ HILDEBRAND von Ditrich., *Podružžja*. Lviv. 2003, s.19.

Díky plodnému svazku v lásce mají manželé účast na Božím díle stvoření, a to tím, že přivádí na svět a vychovávají budoucí generace. Toto je základní poslání manželů, ve kterém se stávají Božími spolupracovníky a které musí vykonávat s citem a zodpovědností. Křesťanská rodina je společenstvím osob, pro které je typickým život jako „spolubytí“.¹³⁷ Toto „spolubytí“, společné sjednocení, mohou prožívat pouze osoby.

„Rodina je základní buňkou života společnosti. Je to přirozená společnost, v níž jsou muž i žena povoláni k tomu, aby se sobě navzájem dávali v lásce a v daru života. Autorita, stálost a prožívání vztahů v lůně rodiny tvoří základy svobody, bezpečnosti a bratrství v rámci společnosti. Rodina je společenství, v němž se lze již od mládí naučit mravním hodnotám, začít uctívat Boha a správně užívat svobody. Rodinný život je uváděním do života společnosti.“¹³⁸

S předáváním života je neodlučitelně spojené poslání vychovávat potomky.¹³⁹ Tento úkol může být plně realizován pouze v atmosféře jednoty nerozlučitého manželského svazku. Výchova je trvalým procesem, který vyžaduje přítomnost a souhlas konání obou rodičů. Někdy se může stát, že celá zátěž výchovy spadá pouze na jednoho z rodičů. Ale dítě potřebují oba a má právo na výchovu v úplné rodině.¹⁴⁰

Když tedy rodina stojí před tak zodpovědným posláním, je nutné, aby sama stála na pevných základech. K tomu dává Bůh potřebné milosti ve svátosti manželství.

1.2.3 e) Přirovnání vztahu Ježíše Krista k církvi a vztahů v manželství

Manželství má posvátný charakter, protože ho ustanovil sám Bůh. Kristus neodmítá starozákonní pravdu, kterou hlásali proroci, že totiž manželství je svazkem věrné lásky mezi mužem a ženou. A kromě toho se ještě vrací k samotnému biblického začátku, aby zdůraznil nerozlučitelný charakter manželství, které povyšuje na úroveň svátosti.

---

¹³⁷ Srov. CHARČEV A.H., *Sučasna simja i jiji problemy*. Moskva. 1997. s.56.

¹³⁸ Srov. KKC 2207.

¹³⁹ Srov. KKC 2207.

¹⁴⁰ Srov. PANKOVA M.M., *U poroha simejnogo žittja*. Moskva. 1991. s.65.

Křesťanské manželství je svátost, viditelné znamení ustanovené Kristem, který předává milost.¹⁴¹

Láska v manželství má odrážet tu lásku, kterou Kristus miluje svou církev. Přináší na kříži sám sebe za svou Snoubenku. Ve svátosti manželství dostávají lidé takovou milost, která je uschopňuje k lásce, jakou měl Ježíš.¹⁴²

Jistěže mohlo Pána Ježíše zachránit dvanáct legií andělů, o kterých říká apoštolu Petrovi, ale Kristus chce vykonat Otcovu vůli, jít vstříc mukám a být odsouzen k smrti kříže těmi, které uzdravoval, kterým dal zrak, sluch, možnost chodit; které vzkřísil z mrtvých. Boží láska ke každému člověku nezná hranic. Bůh nepřestává milovat člověka, ani když se mu nedostane žádné vděčnosti.

Tertulián v jednom ze svých spisů vyjádřil velikost a krásu manželského života v Kristu následovně:

„Jak bych vůbec byl schopen vyjádřit štěstí manželství, které svazuje církev, posilují eucharistická oběť ... andělé prohlašují a Otec potvrzuje! Jak nádherný je tento svazek dvou věřících, sjednocených jednou nadějí, jednou vůlí, jedním dodržováním věrnosti, jednou službou! Oba jsou děti jednoho Otce a oba spolutvůrci. Není mezi nimi rozdíl ani co se týká ducha, ani co se týká těla. Vskutku oba jsou v jednom těle a kde je jedno tělo, tam je jeden duch.“¹⁴³

Takže svátost manželství působí, že manželé mají zvláštní účast na životě Krista. Napomáhá tomu také kněžské požehnání novomanželům. Zdokonaluje lásku manželů a posiluje nerozlučitelnou jednotu. Díky milosti mohou v manželském životě pomáhat jeden druhému na cestě ke svatosti a přijmout a vychovat potomky.

1.2.3 f) Láska, jednota a nerozlučitelnost

Když chceme porozumět významu manželské lásky je potřeba zdůraznit následující klíčové komponenty: jednota, nerozlučitelnost a zrození dětí. Vyloučení jednoho z těchto komponentů znamená deformaci přirozenosti manželství¹⁴⁴. Manželství je to vždycky

---

¹⁴¹ Srov. KRYŠTAL H., *Etika podružného života*. Lviv. 2002. s.97.

¹⁴² Srov. Averincev S, Rupnik M.I., *Adam ta jeho rebro. Duchovní podružnoji ljubovi*. Lviv. 1998. s.37.

¹⁴³ JAKIMANKA H., *Etika podružného života*. Lviv. 2009. s.59.

¹⁴⁴ Srov. KATANEV A., *Šlub: dar i služinna*. Lviv, 2008. S. 29.

komplementarita jednoho v druhém. Kristus nás učí, že manželství je nerozdělitelná jednota, kde „již nejsou dva, ale jeden. A proto co Bůh spojil, člověk nerozlučuj!“¹⁴⁵ „Láska je uspořádávajícím principem Bohem stvořeného světa. Proto ona určuje každému stvoření jeho místo, které je mu přirozené. Skrze lásku se utvářejí v celku světa krása a harmonie“¹⁴⁶. „Láska je základem, který udržuje integritu lidského života, je to silná tvůrčí síla“¹⁴⁷. Ona, jak píše svatý apoštol Pavel: „... je vylita do našich srdcí skrze Ducha svatého, který nám byl dán“¹⁴⁸. Manželství je společenstvím lásky, která je cílem této svátosti, a bez této lásky je manželství nemožné. „Muž ať prokazuje ženě, čím je jí povinen, a podobně i žena muži“.¹⁴⁹ Takže aktéry manželství je snoubenecký pár, který odevzdává svou lásku ke slávě Boží, a cílem manželství je vždycky láska, neboť se oba snoubenci stávají „jedním v Bohu“.¹⁵⁰ „Proto opustí muž svého otce i matku a přilne ke své ženě a stanou se jedním tělem.“¹⁵¹

Člověk je obrazem a podobou Boží, proto je láska jeho „základním přirozeným povoláním.“¹⁵² „Láska – je objevením bytí“. V aktu lásky „se odhalujeme tací, jací opravdu jsme“¹⁵³, láska ve vlastním a bezprostředním smyslu - je to láska k jinému člověku bez ohledu na to, je-li to láska rodičovská, láska k dítěti, k rodičům, láska k přátelům, manželská láska, nebo láska vůči Bohu a bližnímu. „Milovat – je to radost štědrého setkání, které dává plnost života. Milovat – to znamená podat jeden druhému ruce, abychom spolu šli cestou života“.¹⁵⁴ Láska není jen nutnou událostí, láska je trvalým procesem, v jehož průběhu se prohlubují vzájemné city snoubenců¹⁵⁵, ona vede

---

¹⁴⁵ Mt 19,6.

¹⁴⁶ STENK E., *Rekolikciji z Svjatym Avhustinom*.Kairos. 2008, s. 65-66.

¹⁴⁷ STENK E., *Rekolikciji z Svjatym Avhustinom*.Kairos. 2008, s. 70-71.

¹⁴⁸ Řim 5,5.

¹⁴⁹ 1 Kor. 7,3.

¹⁵⁰ Srov.GINO KOSTA R., *I dvoje stanut odnym*.Lviv, 1997.s. 54.

¹⁵¹ Gen. 2,24.

¹⁵² LJAUN A., *Lubov, podružja, statevist – poriv v 6 XX stolitti*.Lviv 2000 s.13.

¹⁵³Srov.GINO KOSTA R., *I dvoje stanut odnym*.Lviv, 1997.s.15.

¹⁵⁴ Srov. Tamtéž. s.42.

¹⁵⁵ Srov. Tamtéž. s.39.

ke sjednocení ve vzájemném souhlasu.¹⁵⁶ Apoštol Pavel v prvním listu Korintským uvádí: „Láska je trpělivá, laskavá, nezávidí, láska se nevychloubá a není domýšlivá. Láska nejedná nečestně, nehledá svůj prospěch, nedá se vydráždit, nepočítá křivdy. Nemá radost ze špatnosti, ale vždycky se raduje z pravdy. Ať se děje cokoliv, láska vydrží, láska věří, láska má naději, láska vytrvá.“¹⁵⁷ Láska zahrnuje celou lidskou přirozenost, tělo, duši, všechny síly srdce a vůle. Ona vyžaduje jasné a definitivní rozhodnutí – až do smrti. V manželské lásce člověk musí chtít nejenom vlastní štěstí, ale i dobro pro člověka, kterého miluji, a v tomto případě se darem stává osoba sama. Ona je darem štěstí a dobra jiné osobě.

Hodnotami manželské lásky pro pokřtěné, kterým je udělena svátost manželství jsou: jednota, věrnost a otevřenost vůči společenství¹⁵⁸. „Manželský úkon má dvojí význam: spojující (vzájemné darování se manželů) a plodivý (otevřenost k předávání života). Nikdo nesmí přerušit nerozdělitelné spojení, které Bůh chtěl mezi oběma významy manželského úkonu tím, že by vyloučil jeden nebo druhý“¹⁵⁹ „A proto, co Bůh spojil, člověk nerozlučuj!“¹⁶⁰ I když bereme v potaz to, že v životě jsou různé problémy, konflikty, nepochopení nebo někdy dochází k rozloučení, je potřeba nezapomínat na přísahu před Bohem až do smrti a doufat v Hospodina. Neboť manželství učí snoubence pokoře, vede je vzájemnému pochopení, aby pochopili nedokonalost lásky člověka. Dává jim pevnost, že s Boží pomocí zdolají všechny těžkosti a vyjdou z nich vítězně.¹⁶¹

Bůh pomáhá svému lidu, především pedagogikou Zákona a proroků, aby uzrávalo vědomí, že manželství je jediné a nerozlučitelné. *Svatební smlouva* Boha a Izraele je přípravou a předobrazem nové smlouvy, završené Božím Synem, Ježíšem Kristem s jeho nevěstou církví“¹⁶² Utvářet jednotu a nerozlučitelnost v manželství znamená nejenom spojovat se a sjednocovat se, ale znamená něco hlubšího – přeměnu z „já“ a „ty“ v „my“.¹⁶³ Opravdová jednota a nerozlučitelnost ve svazku lásky existuje jen tedy, když

---

¹⁵⁶ Srov. LJAUN A., *Pro pitanna statevoho strymanja pered šlubom*. Lviv, 2000. s.19.

¹⁵⁷ 1 Kor. 13,4-7.

¹⁵⁸ Srov. *Kompendium katechizmu katolicke cirkve*, čl. 495.

¹⁵⁹ Tamtéž. čl. 496.

¹⁶⁰ Mt.19,6.

¹⁶¹ Srov. HILDEBRAND fon Ditrich., *Tajemnice viddane lubovi*. Lviv, 1999. s.6.

¹⁶² *Kompendium katechizmu katolicke cirkve*, čl .340.

¹⁶³ Srov. GINO KOSTA R., *I dvoje stanut odnym*.Lviv, 1997.s .142.

snaha o jednotu mezi milujícími se je vzájemná a zbavena jakéhokoliv egoizmu.¹⁶⁴ Pouze pohlavní jednota v manželství je tím „modelem“ a obrazem oné lásky, kterou Kristus miluje svou Církev a pro niž vzal svůj kříž.¹⁶⁵ Muž v jednotě se ženou je jedním tělem. V takovém mysteriu se osoby odevzdávají se jedna druhé v plnosti a mají nejbližší vztah. Jejich vzájemná láska se stává základem vztahu jednoty a nerozlučitelnosti. Taková láska, dává možnost milované osobě patřit a zcela se odevzdat milovanému.

Manželství má před sebou vysoké cíle. Jedním z nich je předání života. Tak jako Bůh stvořil svět z lásky, stejně tak člověk v aktu lásky skrze přítomnost Ducha Svatého může „stvořit“ nový život.¹⁶⁶ Tento zázrak života se předává novým bytostem, které se pak skrze křest stávají Božími dětmi, povolányi samým Bohem k věčnému životu a ke svatosti. Rozmnožovat se je něco velkého. Je to zvláštní a velký úkol ženy, ale nejenom ženy. Neboť Bůh tak naplánoval manželství a rodinu, aby si manželé byli zdrojem zjevení lásky. Proto je to místo, kde se muž a žena odevzdávají jeden druhému, přičemž dosahují sjednocení osob. Takže „manželství a rodina stávají skvělým odrazem společenstvím tří, který existuje ve svaté Trojici, Otci, Synu a Duchu Svatém. V rodině se jeden, „já“ sjednocuje z jedním „ty“, aby přetvořili se v jedno „my“.¹⁶⁷

Bůh stvořil dvě pohlaví a řekl „Plodte a množte se a naplňte zemi“.¹⁶⁸ Člověk tento příkaz přijal a stal se plodným¹⁶⁹. „Plodnost těla“ je speciální dar, který se uskutečňuje v manželském životě¹⁷⁰. Apoštol Pavel píše „Proto svým tělem oslavujte Boha“.¹⁷¹ Proto víme, že „manželství je trvalým svazkem mezi mužem a ženou, zaměřeným k plození dětí prostřednictvím pohlavního soužití“.¹⁷² Lidská reprodukce sobě podobných skrze lásku, kterou nám dal Bůh, je pro nás něčím obdivuhodným a vzrušujícím¹⁷³ a každá „*plodná manželská láska, nachází své přirozené završení v dítěti*“.¹⁷⁴ „Dítě je Božím darem,

---

¹⁶⁴ Srov. HILDEBRANT fon Ditrich., *Metafyzika lásky*. Sant Peterburg, 1999. s.46.

¹⁶⁵ Srov. LJAUN A., *Pro pitanna statevoho strymanja pered šlubom*. Lviv, 2000. s.28.

¹⁶⁶ Srov. LJAUN A., *Pro pitanna statevoho strymanja pered šlubom*. Lviv, 2000. s.22.

¹⁶⁷ Srov. BUELA K., *Molodist v teperišnomu tisjačolitti*. Lvov . 2009 s. 160.

¹⁶⁸ Gen. 1,28.

¹⁶⁹ Srov. GINO KOSTA R., *I dvoje stanut odnym*. Lviv, 1997. s.94.

¹⁷⁰ Tam že.

¹⁷¹ 1Kor. 6,20.

¹⁷² Srov. *Zakonnik vychodnich katolických cirkvi kan 819 №1*. Bratislava, 1991.

¹⁷³ Srov. BUELA K.M., *Molodist u teperišnomu tisjačolitti*. Lviv, 2009. s. 159.

¹⁷⁴ Srov. LJAUN A., *Lubov, podružja, statevist – poriv v XX stolitti*. Lviv, 2000. s.14.

největším darem manželství. Neexistuje právo mít děti („dítě za každou cenu“). Existuje však právo dítěte, aby bylo plodem manželského úkonu jeho rodičů a také právo, aby bylo respektováno jako osoba od chvíle početí¹⁷⁵. Ale, „aby byli plodnými, je třeba zapomenout na sebe a natolik je to možné, vstoupit do plánu přírody a Boha“¹⁷⁶, neboť dítě je naděje a zodpovědnost.¹⁷⁷ I v tom případě, když je manželství bezdětné, manželský svazek a společenství na celý život pokračují dál a chrání svou celistvost a nerozlučitelnost.

1.3 Rodina jako „domácí církev

Křesťanské manželství prostřednictvím utváření společenství uskutečňuje rodinný svazek, který je postavený na přirozenosti Církve jako Boží rodiny: „Každý člen, podle své role, vykonává křestní kněžství a přispívá k tomu, aby udělal z rodiny komunitu milosti a modlitby, školu lidských a křesťanských ctností a místo prvního hlásání víry dětem“.¹⁷⁸ Rodina – jako duchovní lůno je pro člověka potřebná stejně, jako bylo potřebné fyzické lůno matky – aby vedla k existenci, poskytovala potravu, dává schopnost rozvíjet se a být nakonec schopným uvidět „denní světlo“. Každá osoba potřebuje toto „druhé lůno“ nebo jinými slovy duševně-duchovní lůno, kterým je rodina, neboť to je přirozené místo, kde se muž, žena a dítě cítí chráněnými a milovanými. V rodině se učí konat dobro a vyhýbat se zlo, učí se praktikovat všechny ctnosti, které v budoucnu udělají člověka opravdovým člověkem.¹⁷⁹ „Křesťanská rodina je rodina otevřená. Je citlivá k potřebám jiných, připravena ke komunikaci. Je to malá církev, která naplňuje a prodlužuje do života setkání s láskou Ježíše v eucharistii“.¹⁸⁰ Tady začíná formace osobnosti; v raném období se odehrává na základě dědičných faktorů a atmosféry rodiny, teprve až později začínají mít na dítě vliv vnější faktory.¹⁸¹

Rodina a rodičovský dům musí být pro dítě první církví. Je to místo, kde se nejprve učí rodný jazyk, poznává kulturu svého národa, kde učí se modlit. Toto všechno - modlitba, učení a výchova se musí začínat od nejtělejšího věku dětí. Rodiče musí být prvními

---

¹⁷⁵ KKC čl. 500.

¹⁷⁶ Srov. GINO KOSTA R., *I dvoje stanut odnym*.Lviv, 1997.s.97 .

¹⁷⁷ Tam tež.

¹⁷⁸ KKC čl. 350.

¹⁷⁹ Srov. BUELA K.M., *Molodist u teperišnomu tišjačolitti*. Lviv, 2009. s. 158.

¹⁸⁰ Srov. GINO KOSTA R., *I dvoje stanut odnym*.Lviv, 1997.s.131.

¹⁸¹ Srov. GINO KOSTA R., *I dvoje stanut odnym*.Lviv, 1997.s.9.

katechety dítěte a nejdůležitějšími učiteli ze všech. Rodiče musí být stále připraveni sloužit svým dětem.¹⁸²

Církev učí, že výchovou je předání víry a tzn., že vychovává členy království nebeského. Největší a nejcennější klad, který rodiče mohou ponechat svým dětem je náboženská výchova. Jak zásadně čteme v evangeliu „Jaký prospěch bude mít člověk, získá-li celý svět, ale svůj život ztratí?“¹⁸³ Proto kterákoli rodina musí provádět výchovu v souladu s učením evangelia, ukazovat příkladem následování Krista a jít ke svatosti. Ale aby byla křesťanská výchova dětí užitečná, musí být na tuto výchovu připraveni nejprve rodiče, mít důkladné znalosti a osvědčit se svým životem, neboť jak chce někdo učit následovat Krista, kdyby to sám nečil.¹⁸⁴

Nezávisle na věku nebo postavení si musí vždycky brát manželé příklad ze života svaté Rodiny. Služebník boží, metropolita Andrej Septický upozorňuje, aby muži pečovali a milovali své manželky tak, jak svatý Josef pečoval a miloval Pannu Marii; aby ženy byly poslušné vůči svým manželům, jako Panna Maria byla poslušná svatému Josefovi; aby rodiče milovali své děti, jako svatý Josef miloval Ježíše Krista¹⁸⁵ a pro děti musí být každý den příkladem Ježíš Kristus, který rodiče miloval, byl poslušný a choval se k nim s pokorou.¹⁸⁶ K rodinným vztahům se vyjadřuje apoštol Pavel: „Otcové, neponižujte své děti, aby nemalomyslněly. Otroci, poslouchajte ve všem své pozemské pány, nejen naoko, abyste se jim lidsky zalíbili, nýbrž ze srdce, v bázni Páně“¹⁸⁷

Tedy služebník boží, Andrej Šeptický, velmi jasně zdůrazňuje roli křesťanského manželství: „...aby rodina byla křesťanskou, aby v rodině panovalo dobro, a láska, která je potřebná pro štěstí a plnění Božích přikázání, je potřeba dbát, aby především její začátek byl takový, jak Bůh přikázal“¹⁸⁸

---

¹⁸² Srov. Patriarša katechetyčna komisija UGCC: *Katechetične služinnja v UGCC sohodni. Dosvid, trudnošti, perspektivy, dokumenty, materialy*. Lviv-Rudno, 2004. s. 128.

¹⁸³ Mt 16, 26.

¹⁸⁴ Srov. Patriarša katechetyčna komisija UGCC: *Katechetične služinnja v UGCC sohodni. Dosvid, trudnošti, perspektivy, dokumenty, materialy*. Lviv-Rudno, 2004. s. 129.

¹⁸⁵ Srov. *Patyrške posilanja Mytropolitaa Andreja do duhovenstva O cerkovnim bractvijiu*. Lviv, 1905. s. 61.

¹⁸⁶ Srov. *Patyrške posilanja Mytropolitaa Andreja do duhovenstva O cerkovnim bractvijiu*. Lviv, 1905. s. 62.

¹⁸⁷ Kol. 3,20-21.

¹⁸⁸ *Patyrške posilanja Mytropolitaa Andreja do duhovenstva O cerkovnim bractvijiu*. Lviv, 1905. s. 64.

1.3.1 Role mateřství a otcovství v rodině

Mateřství a otcovství je především dar a zodpovědnost rodit a vychovávat děti, a ne snaha uniknout jejich přivedení na svět použitím antikoncepce, přerušáním těhotenství a jinými způsoby.¹⁸⁹ Lidé musí mít vždy na paměti, že „člověk je požehnaný plod těla, takovým způsobem o něm uvažovat – že je korunou, nádherné dílem a uskutečněním vzájemné lásky v manželství“.¹⁹⁰ Ta zodpovědnost, která se týká narození dětí, nechce říci, že je potřeba zmenšit jejich počet, ale vždycky být otevřenými pro nové dítě. Je také potřeba vzít v úvahu všechny okolnosti v životě, finanční stav, ale zároveň omezovat svůj egoismus. Velice často můžeme slyšet, že manželé pro tuto chvíli nemohou dovolit dítě, ale současně vidíme, že si mohou dovolit jiné věci (značkové oblečení, dovolenou do zahraničí, nové auto nebo něco na tento způsob, ale dítě to žádném případě být teď nemůže). Dítě, to není něco, co si „můžeme nebo nemůžeme dovolit“ ale je nutné ho vidět primárně jako povinnost a dar lásky. „Milovat neznamená dívat se jeden na druhého, ale dívat se spolu jedním směrem“.¹⁹¹

Přivést na svět nového člověka je opravdu povolání. Blaženy arcibiskup eremita Lubomír kardinál Guzar píše, že je „povolání je určité životní poslání člověka, které vychází od Hospodina. On dává každému zvláštní úkol v tomto společenství, kde se částí aktivního jednání má stát budoucí dítě. Proto rodiče, když čekají dítě, musí děkovat Bohu za to, že se z nich se narodí živý člověk, že se nepoddali strašnému pokušení přervat život a chtějí Mu děkovat za tuto vzájemnou lásku muže a ženy, za tento plod, kterým je dítě“.¹⁹²

Kromě poslání, uvádět děti do světa, mají rodiče ještě jednu velkou zodpovědnost před Bohem a světem – výchovu dětí k rodinnému životu. Rodina je školou plodného jednání. A proto, aby mohla dosáhnout plnosti svého života a poslání, je potřeba domluvit konsenzus manželů v různých otázkách, aby byla jednota v rozhodování a také horlivou spolupráce rodičů ve výchově dětí. Pevná přítomnost otce má při jejich výchově zásadní vliv, a také je pro dobrou výchovu nezbytná mateřská pečlivost, kterou potřebují zvláště mladší děti. Děti je důležité vychovávat tak, aby v průběhu svého dospívání mohli s plným pocitem odpovědnosti jednat správně ve svém povolání.¹⁹³

¹⁸⁹ Srov. KATANEO A., *Šljub dar i služinna*. Lvov, 2008. s.97.

¹⁹⁰ ŠTURKEL A., *O slave Božej*. Moskva, 1999. s.133.

¹⁹¹ Kritika Auntuan De Sent Eksuperi. Internetový zdroj: <http://www.zarlit.com/critika/19.html> (19. dubna 2016).

¹⁹² JACIV I., *Buty ludinoju: Zbirnyk Blaženišoho Lubomira(Huzara)*. Lvov, 2011. s. 57.

¹⁹³ Srov. Gaudium et spes čl .52

Služebník boží, metropolita Andrej Septicky, co se týká odpovědnosti rodičů, poznamenává: „Pamatujte na to, že váš dům je první a nejdůležitější školou, ve které se vaše děti mají naučit milovat Boha a lidi. A jaká ta škola bude, takové bude rovněž i to vyučování“.¹⁹⁴ Aby výchova byla opravdu prospěšná, rodiče musí vychovávat dítě v nauce poznání Boha a opravdové lásce.¹⁹⁵

První pocity zodpovědnosti – jak za výchovu dětí, tak i za rodinný život – prožívá člověk v období chození při předmanželské přípravě jako napětí nezávisle na tom, zdali je to vzdálenější, bližší, nebo bezprostřední období. Postupem si uvědomuje, že manželský život se zakládá na darování lásky, jednotě, nerozlučitelnosti a plodnosti. Proto, prohloubení poznání ke svátosti manželství za pomoci hodin katecheze dává možnost pochopit, že rodina není výtvorem lidských rukou, ale Božím dílem, neboť je stvořena podle podoby svaté Trojice, kde Otec je obrazem Boha-Otce, matka má něhu Ducha Svátého, a dítě je obrazem Syna Božího. Rodina je „domácí církví“, kde se rodiče stávají jakoby knězem – učí, vychovávají a evangelizují své děti a mají za ně odpovědnost před Bohem a církví.¹⁹⁶

1.3.2 Svatební obřad ve východní tradici

Samotný svatební úkon ve východní církvi začíná v současné době zasnubami¹⁹⁷, při nichž kněz nebo jáhen navleče prsteny snoubencům a ptá se jich na dobrou a svobodnou vůli a pevné rozhodnutí, co se týká požadavků manželství. Na tuto otázku mladí odpovídají, když stojí vedle tetrapodu¹⁹⁸, snoubenec stojí proti ikoně Ježíše Krista a snoubenka stojí proti ikoně Panny Marie. Kladná odpověď znamená, že chlapec i dívka ve svědomí chápou, že se vydávají směrem ke svazku, který je před nimi ikonicky postaven: svazek Krista a církve. Tento úkol snoubenci přijímají dobrovolně, to znamená, že žádná osoba ani žádné životní situace neovlivňují tuto volbu a svým pevným rozhodnutím dostatečně potvrzují připravenost vzít na sebe celou odpovědnost za takový závazek.

---

¹⁹⁴ *Patyrske posilanja Mytropolitaa Andreja do duhovenstva O cerkovnim bractviju*. Lviv, 1905. s. 62.

¹⁹⁵ *Srov. Patyrske posilanja Mytropolitaa Andreja do duhovenstva O cerkovnim bractviju*. Lviv, 1905. s.63.

¹⁹⁶ *Srov. Christijanska etika v moralnomu vychovaní, Osoblivosti vychovanna i žitja v rodini za christijanskym zrazkom*
<http://ua.textreferat.com/referat-13706-14.html> str.14 (19. dubna 2016).

¹⁹⁷ Sam obřad Zavazku stejně může se konat do předu před samým svatebnym obřadem na nějaký čas.

¹⁹⁸ Tetrapod- maly stolek ve kterem leží okona a kříž, které věřici libi když vchazi ke chramu. Tento stolek stojí vedle ikonostasu.

Symbolika prstenu ve východní církvi bezprostředně souvisí se vstupními slovy modlitby obřadu: „Skrze prsten byla dána moc Josefovi v Egyptě, skrze prsten se proslavil David v Babylonské zemi, skrze prsten se vyjevila pravda Tamaře, skrze prsten byl náš nebeský Otec štědrý ke svému Synu: Neboť řekl, dejte mu prsten na jeho pravici, a zabijte vykrmeného beránka, jezte a veselte se“.¹⁹⁹ Rovněž i mladí snoubenci skrze prsten obdrží nebeské požehnání a speciální Boží dar, jehož cíl je představen v posledních slovech modlitby „Proto dnes ty sám, svrchovaný Vládce, požehnej toto předání prstenu nebeským požehnáním a tvůj anděl ať jde před nimi ve všech dnech jejich života“.²⁰⁰ Prsten je takovým obrazem symbolizujícím věrnost muže a ženy, kteří stávají jedním tělem s jediným cílem: následovat anděla v manželském společenství a směrem ke království nebeskému.

Při předávání prstenů zpívá schóla žalm 127, kde se upozorňuje na manželství, které vychází za zemské hranice „Požehná ti sám Bůh ze Siónu a uvidíš dobro Jeruzaléma po všechny dne svého života“.²⁰¹ Požehnání ze Siónu znamená požehnání z místa spasení „Přiblížil jsem svoji spravedlnost, daleko už není, nebude už prodlévat má spása. Obdařím Sión spásou, oslavím se v Izraeli“.²⁰² A vidět dobro Jeruzaléma znamená vidět nebeské dobro nebeského Jeruzaléma, to znamená království Božího.

Udělení svátosti manželství je odděleno o vyslovení královského požehnání²⁰³, po kterém hned následují ektenije²⁰⁴, vyslovené z knihy proseb k požehnání nového manželství „aby bylo toto manželství požehnané jako to, které bylo v Káně Galilejské...aby jim byla dána ctnost dobroty a upřímnosti a plod života na dobro... aby jim i nám daroval všechno, co pro spásu prosíme“.²⁰⁵ Po ukončení ektenijí začíná modlitba, kde se připomínají jména patriarchů a požehnání, které obdrželi od Hospodina ve svých skutečích, jako znamení neochvěné Boží věrnosti těm, kdo vykonávají Jeho vůli.

---

¹⁹⁹ Verchovne Archijepiskopstvo UGCC. *Trebnik*. Lviv, 2009. s.69.

²⁰⁰ Tamtéž. s. 70.

²⁰¹ Tamtéž.

²⁰² Iz 46, 13.

²⁰³ Tak začíná každá modlitba, která obsahuje sebou svatostny charakter, který spojen při liturgiji.

²⁰⁴ Ektenije – vyhlášení proseb, které přednáší kněz nebo jáhen a lidé harmonicky na každou prosbu odpovídají „Kyrie eleison“.

²⁰⁵ Verchovne Archijepiskopstvo UGCC. *Trebnik*. Lviv, 2009. s.70.

Pak nastává moment manželské přísahy. Snoubenec a snoubenka kladou pravou ruku na evangelium, které stojí na tetraboru a kněz zakrývá jejich ruce epitrichilem²⁰⁶. První skládá slib snoubenec: „„Já, N, беру si Тебе, N, за manželку a slibuji ti lásku, věrnost, manželskou úctu, a že tě do smrti neopustím. Tak mi pomáhej, Bože, jediný ve svaté Trojici, a všichni svatí“.²⁰⁷

Slova slibu snoubenky jsou trochu rozšířena: „Já, N, беру si Тебе, N, за manžela a slibuji ti lásku, věrnost, manželskou úctu a poslušnost, a že tě do smrti neopustím. Tak mi pomáhej, Bože, jediný ve svaté Trojici, a všichni svatí“.²⁰⁸

Je důležité si všimnout, že v daném slibu jsou umístěny hlavní ctnosti, na kterých je založen manželský svazek a které jsou reálně uskutečnitelné pro každého svědomitého člověka. Manželský slib vyjadřuje – abych na to jasně upozornil – že pravá **láska** nejsou city, (protože láska je obvykle je doprovázena city) neboť ony neurčují její cíl. Nikdo z nás není vládcem nad vlastními city, které náleží do oblasti psychiky, jenž v síle své přirozenosti není stabilní a je nepředvídatelná (psychologický stav člověka ovlivňuje mnoho faktorů: zdraví, každodenní záležitosti, různé situace). Proto nemůžeme slibovat to, co nemáme pod kontrolou a navíc na tom vybudovat celý rodinný život. Proto manželská přísaha připomíná lásku a vzájemné darování vlastního života jednoho druhému, a to už je způsob života, který záleží na našich řešeních a úsilí, to co my můžeme slíbit a v tom případě nést plnou zodpovědnost za to, co jsme slíbili. Když snoubenci slibují lásku jeden druhému, jsou také nuceni dbát o její každodenní růst a to především znamená – kontaktovat se se zdrojem lásky, kterým je sám Bůh. Pro dialog s největší Láskou existují různé způsoby: společná modlitba, půst, skutky milosrdenství, čtení Písma svatého, účast na svátostech (svátost pokání, eucharistie). Pro rozvoj manželské lásky jsou zvláště důležité: společně strávený čas, aktivní komunikace, úcta, upřímnost, pochopení a odpuštění. Jsou to tzv. vnější projevy nebo gesta lásky, které budují manželský svazek.

Další ctností v manželském slibu je věrnost, která usiluje o ochranu slíbené manželské lásky, která nutí k jednotě, tedy monogamnímu manželskému svazku. Cílem manželské věrnosti není jen prevence nevěry, ale také jejích příčin, které k ní mohou vést v mysli, slovech a konečně ve skutcích. Cizoložství je vážným porušením manželské lásky a

---

²⁰⁶ Epitrichil - východní štola .

²⁰⁷ Verhovne Archijepiskopstvo UGCC. *Trebnik*.Lviv, 2009. s.70.

²⁰⁸ Tamžéž. s. 71.

znehodnocením svátosti manželství. Pohlíží se na něho jako na smrtelný hřích, který ohrožuje trvalost a tedy dobro rodinného společenství, a také vzdaluje od milosti Boží.

Třetí ctností je podle přísahy **manželská úcta**, která je fundamentem pro opravdovou lásku. Život v pravdě znamená být upřímným a otevřeným jak k sobě samému, tak i k milované osobě bez jakýchkoli nepochopitelných utajování, které rozvíjí nedůvěru a brání otevřenosti v rodině. Nezapomínejme, že disharmonie vešla do pozemského života skrze lež, kterou ďábel svedl prarodiče Adama a Evu.

Slova slibu končí slovy „že tě do smrti neopustím“ jako poslední potvrzení nerozlučitelnosti manželství. Podle Apoštola Pavla „láska nikdy nezanikne,“²⁰⁹ stejně tak i manželsky svazek, který je založen na této lásce, trvá navěky, neboť ani smrt nad ním nemá moc „a proto co Bůh spojil, člověk nerozlučuj!“²¹⁰

Ve slibu manželky je předložen také slib **manželské poslušnosti**. Tentokrát připomínám, že v daném případě se jedná nikoliv o slepou nebo nerozumnou poslušnost, ale o pokoru před mužem, který je podle vzoru Krista připraven položit život za svoji nevěstu. Proto muž nemůže manželku nutit k něčemu, co ponižuje důstojnost ženy, a naopak ji bude povzbuzovat k jednání, které podpoří růst a rozvoj jak samotné osobnosti manželky, tak jejich manželského svazku. Tato poslušnost je odpovědí lásky na lásku.

Pro splnění všech výše napsaných slibů nedostačují lidské síly. Proto v tomto manželském slibu prosí mladí o pomoc Boha, který jim skrze svatou svatost manželství uděluje zvláštní milost, která je uschopní k uskutečnění této lásky, kterou slíbili jeden druhému. V textu slibu je i prosba o pomoc nasměřovaná ke všem svatým. Takto se celá nebeská církev stává svědkem zrození nového manželství, které se upevňuje slovy kněze „co Bůh spojil, ať člověk nerozlučuj.“²¹¹

Zvoláním „Pane, Bože náš, ozdob je slávou a důstojností“²¹², začíná epikleze svátosti manželství, při níž kněz nasazuje Koruny snoubencům a dává jim zapálené svíce do rukou. To je moment, který znamená oznámení narození nového života. Viditelným znamením Ducha Svatého je plamen svíce, který připomíná moment Letnice z knihy Skutku: „Když nastal den Letnic, byli všichni shromážděni na jednom místě. Náhle se strhl hukot z nebe, jako když se žene prudký víchř, a naplnil celý dům, kde byli. A ukázaly se jim jakoby

---

²⁰⁹ 1 Kor. 13, 8.

²¹⁰ Mt. 19, 6.

²¹¹ Verhovne Archijepiskopstvo UGCC. *Trebnyk. Lviv*, 2009. s. 76.

²¹² Tamtéž. s. 77.

ohnivé jazyky, rozdělily se a na každém z nich spočinul jeden; všichni byli naplněni Duchem svatým a začali ve vytržení mluvit jinými jazyky, jak jim Duch dával promlouvat“.²¹³ Obřad korunovace snoubenců byl uveden jako připomínka na čtyřicet sebastijských mučedníků, které Bůh korunoval nebeskými korunami.²¹⁴ Tento symbol tedy připomíná, že svátost manželství je nejenom dokonalá láska, ale také láska ukřižovaná. Proto mladým lidem, kteří směřují k dokonalé lásce, se při svatebním obřadu svatby čte tropar „Světlo mučedníků...“²¹⁵ a tím se naznačuje krédo celého jejich života.

Podle názoru některých teologů, čtení z listu apoštola Pavla Efezanům 5,20-33,²¹⁶ kde se odkrývá základní cíl křesťanského manželství a úryvek z Janova evangelia 2,1-11, které odpovídá na první zázrak Ježíše, který se uskutečnil se v kontextu svatební hostiny, se zaměřují na nejdůležitější eucharistický charakter manželské lásky.²¹⁷ Proměnou manželské lásky na lásku Boží: „muži, milujte své ženy, jako si Kristus zamiloval církve a sám se za ni obětoval,“²¹⁸ se manželé odevzdávají do Božího srdce, jehož nejlepším a nejdůstojnějším symbolem je eucharistický kalich. Proto patří k manželském obřadu pití ze společného kalicha²¹⁹, který je odkazuje na společný život a dodává svátosti manželství rysy eucharistického jednání. Hned po přijetí ze společného kalicha, kněz bere mladé za pravici, zakrývá jich epitrachilem, a třikrát je vede okolo tetrapodu se slovy „Raduj se Izajáš“ a troparem „Svatých mučedníků“ a to samé symbolizuje první manželský tanec, který manželé tančí se samotným Bohem, kterého reprezentuje osoba kněze. Nakonec kněz prosí v modlitbě o požehnání „vcházení „a „vycházení“²²⁰ manželů, což znamená, že žehná důstojnému jednání ve vlastním životě, protože podle pravěké moudrosti jenom ten, kdo ví, jak správně vcházet a vycházet je vladařem svého života.²²¹

Obřad manželství se zakončí požehnáním, kde se připomínají jména svatých Konstantina a Olgy, které východní církev oslavuje jako apoštoly lidí pro jejich jednání

---

²¹³ Sk.2,1-4.

²¹⁴ Srov. GRESKY G, EVDOKIMOV P, DUQUOC C., *Il Matrimonio*. Roma, 1967, s.118.

²¹⁵ Tropar- kratky spěv který používa se na Božske liturgije, spivaji se na sedum ruznych hlasu podle dne nebo podle toho jak je napsano v ustave. Take tropari se rozdělují na rune tapy: mučednikum, svatym mužum, ženam, svatym prepodomnym, pannam, apoštolum a takdale.

²¹⁶ Tim to myslim Apoštola který se spiva na Božske liturgije. Který se spiva v první časti Božske liturgie před Evangeliem.

²¹⁷ .Srov. KATANEO A., *Šljub dar i služinna*. Lvov,2008..s.99.

²¹⁸ Ef.5,25.

²¹⁹ Srov. Verchovne Archijepiskopstvo UGCC. *Trebnyk*. Lviv, 2009. s. 83.

²²⁰ Tam že s..121.

²²¹ Srov. KATANEO A., *Šljub dar i služinna*. Lvov,2008..s.150.

v životě a pro šíření Kristova evangelia po světě. Další prosby v manželském obřadu proto povzbuzují novomanžele k apoštolské službě skrze svědectví své víry a k šíření křesťanských ctností skrze svatý manželský život.²²²

Druhá část

2. Výzvy a perspektivy činnosti předmanželské přípravy

Výzva ke konání předmanželské přípravy ale i k reflexi křesťanského manželství nabrala v dnešní společnosti na významu. Stále více se prosazují jiné styly společného života: život mimo (svátost) manželství, tzv. manželství na dálku, svazky osob stejného pohlaví, styly soužití ovlivněné nekřesťanským a nepřirozeným postojem k plánování rodiny, styly soužití ovlivněné nepřirozenou praxí týkající se početí (umělé oplodnění) atd. V této situaci je potřeba vytvářet takové instituce, které by se staraly o zachování křesťanského pohledu a respektovaly ho tváří v tvář světu, který se stává stále více nemorálním. Právě Centrum předmanželské přípravy je jednou z nich. Moderním způsobem předává (trazuje) a představuje neměnný pohled církve ve věci morálnosti a možných nebezpečí spojených s manželským životem.²²³

2.1 Výzvy pro centrum předmanželské přípravy

Ještě na začátku dvacátého století byl na Ukrajině chápán církevní sňatek jako jedna z forem pomoci k plnějšímu začlenění se do společnosti. Pouze ženatý člověk měl hlasovací právo. Jinými slovy, člověk žijící v manželství měl také silnější pozici v celé společnosti. Rozvodová řízení se konala jen zřídkakdy, a to vždycky jakožto kauzy

---

²²² Srov. KATANEO A., *Šľub dar i služinna*. Lvov, 2008..s.151.

²²³ Srov. Komisija u spravach simji ta rodyny, *Centry peredšlubnoji katechizaciji narečenych* in Visnyk Stryjskoji Jeprachiji. Únor, № 12 s.25.

církevních soudů. Příležitostmi k takovým kauzám bývala manželská nevěra, psychické problémy, zjištění fyzické nezpůsobilosti, kterou člověk před sňatkem zamlčel, a další. Během sovětské éry došlo k oddělení UGCC od státu. Stát zavedl praxi povinných civilních sňatků. Co se pak týká rozvodů, ve dvacátých až třicátých letech stačilo podat ohlášení rozvodu v novinách. Význam a pozice manželství jakožto instituce byly v chápání tehdejší společnosti prakticky zlikvidovány. Objevovaly se nové myšlenky degradující manželství na jakýsi volný svazek muže a ženy, v němž se vychovávají děti. Tato praxe mohla vést k mnohoženství. Také dnes vnímáme určité slabiny přístupu společnosti k rodině: Roste rozvodovost, zapadají „manželské hodnoty“, šíří se volné soužití bez svátosti manželství. Ještě před třiceti lety nebylo možné takovému páru umožnit bydlení v nájmu. Dnes je přítomnost takových dvojic samozřejmostí. První právní úprava nastala v roce 2001. Tehdy tímto způsobem žilo sedm procent dvojic. Zároveň se začal prosazovat nový životní styl zvaný „manželství hostů“ – muž a žena se setkávají pouze na víkendy, svátky a podobné příležitosti. Stává se, že takový pár tvoří velmi mladí lidé, takřka ještě děti. Dále se objevila forma soužití zvaná „vzdálené manželství“. Souvisí to s migrací, kdy partneři žijí v různých městech nebo dokonce státech. Lidé si cení především vlastní svobody a seberealizace. Projevuje-li se to v manželském životě, projeví se brzy negativní důsledky: Každý desátý pár není registrovaný v manželství a každé páté ukrajinské dítě se rodí takovéto dvojici.²²⁴

Lidé často vstupují do manželství, aniž by o něm měli základní povědomí a pochopení. V kostelech uzavírají snoubenci manželství často jen kvůli tamější romantické atmosféře nebo kvůli uchování rodinné tradice.²²⁵ Životní styl lidí je charakterizován egocentrismem. Prostřednictvím médií se propaguje bezuzdná amoralita, útek od vlastní zodpovědnosti a neochota snášet utrpení. Z toho pak plynou těžkosti v rodinách, jako jsou např. násilí, rozvody, alkoholismus, další závislosti, psychické nevyrovnanosti, emigrace jednoho z manželů kvůli materiální nouzi aj. Věřící se mají vynasnažit, aby ve společnosti opět zavládlo klima pozitivního a doceňujícího pohledu na manželství. Manželství má být nahlíženo jako prostředí, kde lze dojít ke štěstí, prostředí, které je „malou církví“. Takovéto vědomí v mladých

---

²²⁴ Srov. PAVLYK L. *Živemo razom to naviščo odružuvatis*. Lviv, 2008. s. 15.

²²⁵ Rozhovor z Olgou Grabovič (29 prosince 2015).

lidech mají spoluvytvářet nejen kněží, ale i laici. Emeritní kyjevsko-haličský arcibiskup větší Lubomír Husar ve svém pastýřském listu rodinám²²⁶ zmiňuje pět faktorů přípravy k manželskému životu; ty se mají navzájem prolínat. Nejprve říká, že rodiče mají svým slovem i příkladem připravovat své syny a dcery na budoucí manželství. Dále: Církev má v různých dokumentech a kázáních předávat kandidátům manželství církevní nauku. Je důležitá také modlit se za rodiny a pečovat o duchovní vedení. Dále: Škola má budovat v dětech úctu k rodině a nesmí odtrhávat děti od rodičů. Dále: Společnost má pěstovat příznivou atmosféru, která vede k úctě k manželství. Posledním bodem je péče státu, který má podporovat a chránit rodiny, jejich ekonomický rozvoj i životní úroveň. V manželství se má správně chápat důstojnost muže-otce a ženy-matky. Život rodiny se musí prolínat s náboženským životem. V tomto kontextu myslíme také na ochranu dětí.²²⁷ Podle statistik dochází k rozvodu rodin, kde se manželé pravidelně účastní nedělní mše svaté a společně se doma každý den modlí, v míře menší, než je jedno procento.²²⁸

Všechno právě zmíněné bylo výzvou pro vznik Centra. K tomu všemu ještě přistupují další výzvy, které se týkají celocírkevního života.

2.2 Vznik Centra předmanželské přípravy diecéze Stryj UGCC

Centrum předmanželské přípravy snoubenců je jedním ze způsobů řešení krizové situace, kterou církev pozoruje v moderních manželských vztazích. V čase přípravy ke svátosti manželství mají snoubenci možnost se vzájemně lépe poznat, získat povědomí o cíli a přirozenosti manželství a rovněž obdržet praktické rady týkající se manželského a rodinného života.²²⁹

---

²²⁶ *Pastyrské Posylannja pro simju do vsečesnišych ta Vsesvitlišych Dušpastyriv ta virnych Lvivskoj Archijeparchiji*. Lviv, 2001.

²²⁷ *Srov. Pastyrské Posylannja pro simju do vsečesnišych ta Vsesvitlišych Dušpastyriv ta virnych Lvivskoj Archijeparchiji*. Lviv, 2001.

²²⁸ LISEC A. Zasadny christijanskoji rodyny Misionar (2003/5) květen číslo 140. <http://old.ugcc.org.ua/ukr/library/family/article/ambush/> (19. dubna 2016).

²²⁹ *Srov. Komisija u spravach simji ta rodyny, Centry peredšlubnoji katechizaciji narečenyh. Visnyk Stryjskoji Jeparchiji*, s. 25.

Prvotní myšlenku ke vzniku Centra předmanželské přípravy v diecézi Stryj lze spatřit v některých idejích kněží i laiků, kteří vzájemně spolupracovali a vedli lekce manželské katechizace, v prvních letech činnosti po rozpadu Sovětského svazu zvláště ve Lvovské arcidiecézi UGCC. Od samého začátku své legalizace církev přemýšlela nad systematickým obrazem lekcí přípravy na manželství. Například v chrámu svatého archanděla Michaela ve městě Lvov se od roku 1998 konají předmanželské lekce, které zahrnují osmnáct setkání se snoubenci.²³⁰

Prvním místem uskutečnění předmanželské přípravy v diecézi Stryj byl kostel Nanebevzetí Panny Marie v samotném městě Stryj, a to v roce 2000.²³¹ Zakladateli předmanželské přípravy byli kněží Petro Mirčuk a Mikola Kostuk, kteří sloužili ve výše zmíněné diecézi od roku 1994. Na jejich žádost se první vyučující lekcí předmanželské přípravy stala Teodora Svačinska-Latyk, která zahájila svou katechetickou činnost v roce 1994.²³²

Teodora Svačinska-Latyk vedla katechetickou přípravu na manželství zpravidla o víkendech, v sobotu nebo v neděli. Cyklus přednášek probíhal dva až tři dny, každá lekce trvala dvě až tři hodiny. Později se k Teodoro Svačinské-Latyk připojila Iryna Vynnyk a začaly pracovat na realizaci učení ve farnostech společně. Avšak pedagogická činnost Iryny Vynnyk netrvala dlouho.²³³

V roce 1998 byl za základ programu předmanželského učení v kostele Nanebevzetí Panny Marie ve městě Stryj zvolen rozvrh přednášek, který se četl ve farnosti svatého archanděla Michaela ve městě Lvov²³⁴. V tomto roce začala svou systematickou katechetickou činnost se snoubenci farnost Všech svatých ukrajinského národa ve

---

²³⁰ Srov. Komise rodiny Kyjevo Halické Mytropoliji o.Jurij Kolasa. *Projekt přípravy ke svátosti manželství nebo programu předmanželské katechizace*. Přílohy. Obrázky na CD.

²³¹ Srov. Stryjská diecéze UGCC *Dějiny Stryjské diecéze* <http://www.Stryj.clcd.ru/home/71.html?task=+view> (2. února 2012). Řešením soboru biskupu ukrajinské řecko-katolické církve, který byl 16.–21. července 2000 v Bučače, udělamo diecezi Stryj UGCC. Dekretem (№ P 2000/840) hlavy UGCC vrchního arcibiskupa Lubomira (Huzara), prohlášeno pro udělení Stryjské diecéze ukrajinské řecko-katolické církve. Do základu diecéze vchází pět okresů Lvovské oblasti (Stryjský, Židačevský, Horodocký, Přemešlanský, Mykolaivský).

²³² Rozhovor s Teodorou Svačinskou-Latyk (od 2. února 2016).

²³³ Rozhovor s Teodorou Svačinskou-Latyk (od 2. února 2016).

²³⁴ Rozhovor s Andiem Borsukevičem (od 5. února 2016).

městě Stryj. Vyučujícím předmanželské přípravy v této farnosti byl ustanoven Andrej Borsukevič, který tuto činnost vykonával po dobu dvou let.²³⁵

Od 23. do 30. srpna 1998 se konalo ve městě Lvov II. zasedání patriarchálního koncilu UGCC na téma „Cíle a místo laiků v církvi“ pod sloganem „Poznej sám sebe“. Paralelně proběhlo plenární zasedání, kde se hlavním tématem stala „Rodina a její úkol v činnosti křesťanského lidu“. Byly na něm předneseny následující otázky: křesťanská rodina jako základ společnosti; svátost manželství je základem rodiny; křesťanská rodina – základ společenství, který je postaven na lásce; statistika sociologických výsledků aspektu ukrajinské rodiny; evangelizace v rodině, evangelizace skrze rodinu²³⁶. Zvláštní pozornost si zasloužil příspěvek Lesi Kyrprjakevič „Rodina, kterou tvoří laik“ a také kněze Oresta Mokryka „Evangelizace v rodině, evangelizace skrze rodinu“. Ve své promluvě Orest zdůraznil, že „církve musí mít komplex integrální přípravy k manželství a činnosti stálého rekolekčního provázení rodiny, a zvláště: udělat konkrétní termín přípravy k manželství, povinné pro všechny farnosti, udělat konkrétní zodpovědnost kněží za přípravu snoubenců k manželství“²³⁷. Důležitým bodem patriarchálního koncilu byl projekt „Místo a cíl laiků v životě UGCC“, který ve IV. sekci pod názvem „Apoštolát laiků ve farnosti a v rodině“ v podsekci „Apoštolát v rodině, apoštolát skrze rodinu“ pojednává o potřebě vytvořit program předmanželské přípravy.²³⁸

---

²³⁵ Rozhovor s Andriem Borsukevičem (od 5. února 2016).

²³⁶ Materiály II Sesie Patriaršeho koncilu ukrajinské řecko-katolické církve „Cíl a místo laika v Crkve“
[file:///C:/Users/usre/Downloads/Materialy%20Soboru%20pro%20Myrjan%201998%20\(2\).pdf](file:///C:/Users/usre/Downloads/Materialy%20Soboru%20pro%20Myrjan%201998%20(2).pdf) Lvov 1998. (19. dubna 2016).

²³⁷ Kněz Ores Mokryk „*Evangelizace v rodině, evangelizace skrze rodinu*“
http://old.ugcc.org.ua/ukr/church_in_action/sobor/previous/2nd/mokryk/ (19. dubna 2016).

²³⁸ Materiály II Sesie Patriaršeho koncilu ukrajinské řecko-katolické církve „Cíl a místo laika v Crkve“
[file:///C:/Users/usre/Downloads/Materialy%20Soboru%20pro%20Myrjan%201998%20\(2\).pdf](file:///C:/Users/usre/Downloads/Materialy%20Soboru%20pro%20Myrjan%201998%20(2).pdf) Lvov 1998. Článek 53. „Rodina jako společenství lásky se musí být sama předmětem péče jiných ospoledenství lásky – farnosti. Rodina je prvním prostředím výchovy, ale sama také potřebuje výchovu. Kvůli různým nebezpečím, která číhají na ukrajinské rodiny, musí každá farnost dbát na duchovní růst rodin. Duchovní vedení je potřeba věnovat zvláště mládeži, protože mnozí z nich prožívají vážné těžkosti. Děje se tak v rámci předmanželské přípravy, kde se vedou rozhovory na různá témata týkající se manželského života. Musí se ale stát také výchozím bodem pro další setkávání a pomoc rodinám. Další příležitostí pro péči o křesťanské rodiny je událost prvního svatého přijímání dětí. Tehdy se organizují duchovní setkání, protože do tak významné události je nutné vtáhnout celou rodinu a pak s nimi zůstat v kontaktu (např. pomocí různých modlitebních společenství, společenství manželů a dalších setkávání). Takto se vytváří podmínky pro stálou formaci rodin. Opět připomínám, že je zde dnes veliký problém, co se týká duchovního vedení a péče o rodiny, o ty členy rodin, teří jsou zlomeni, kteří žijí v nemanželském svazku i o ty, kteří se domnívají, že je společenství církve nepřijímá. Je evidentní, že se do práce s rodinami musí zapojovat také laici.“

Od 20. do 24. února 2000 ve Lvovském duchovním semináři ve vesnici Rudno probíhal synod Lvovské arcidiecéze.²³⁹ Hlavním tématem se stala „Rodina“. Cílem bylo představit současnou ukrajinskou rodinu jako domácí církev a také jako zdroj pro duchovní růst jejích členů. V době trvání koncilu byla nahlášena statistika rodin ve Lvovské oblasti, kde se nacházelo 667 tisíc rodin, z nichž 70 tisíc žen a 30 tisíc mužů žilo samostatně.²⁴⁰ V důsledku toho bylo rozhodnuto vytvořit přípravné lekce katecheze pro snoubence jako jeden z nejdůležitějších způsobů prevence zvýšení počtu rozvodů. Na koncilu byl představen program pro přípravu snoubenců na rodinný stav. Příprava k uskutečnění záměru byla svěřena diecézním komisím. V témže roce vznikla diecéze Stryj, která v návaznosti na ustanovení koncilu zahájila přípravy k danému programu za pomoci katechetické komise pod vedením Mychaila Kocurovského.²⁴¹

Na závěr je třeba zmínit, že II. komise patriarchálního koncilu UGCC a koncil Lvovské arcidiecéze daly podnět k založení Centra předmanželské přípravy Stryjské diecéze UGCC.

2.3 Pastorálně-výchovná činnost Centra předmanželské přípravy

V Centru předmanželské přípravy Stryjské diecéze UGCC se vyučuje teologie manželství, základní pravdy křesťanské víry, etika manželství a rodiny, kanonické právo, psychologie manželství a rodiny, bioetika a medické aspekty.²⁴² Snoubenci, kteří chtějí vstoupit do křesťanského manželství, mají povinnost absolvovat kurz v některém z Center předmanželské přípravy. Obdrží registrační kartu²⁴³ a pak se zapisují do knihy registrací předmanželských párů.²⁴⁴ Kartička se uděluje podle knihy záznamů, v níž

---

²³⁹ Srov. Religijny Postup.Simka- turbota Cerkvy.Lvivsky Archikatedralni soubor u Rudno.Oleg Hantkevič http://postup.brama.com/000304/pp42_8.html № 42 (5. března 2000).

²⁴⁰ Srov. Religijny Postup.Simka- turbota Cerkvy.Lvivsky Archikatedralni soubor u Rudno.Oleg Hantkevič http://postup.brama.com/000304/pp42_8.html № 42 (5 března 2000).

²⁴¹ Rozhovor s Olgou Hravinič (od 16. února 2016).

²⁴² Program předmanželské katechizace Archiv Centra předmanželské přípravy Stryjske diecéze. Přílohy .Obrázky na CD.

²⁴³ Registrační karta stryjského Centra předmanželské katechizace2009 in Archiv Centra předmanželské přípravy Stryjské diecéze. Přílohy.Obrázky na CD.

²⁴⁴ Registrační karta stryjského Centra Bibrského oddělení Stryjské diecéze. Přílohy. Obrázky na CD.

vyučující po každé lekci svým podpisem potvrzují přítomnost snoubenců. Když snoubenci úspěšně složí zkoušky, odevzdají zaplněnou registrační kartu na sekretariát centra a získají certifikát za absolvování kurzu²⁴⁵. Kromě přednášek je součástí lekcí i promítání filmů pro lepší pochopení nejrůznějších témat.²⁴⁶

Centrum předmanželské přípravy navštěvují snoubenci od 18 let. I když nejsou stanovena žádná věková omezení, existují případy, kdy snoubenci nemohou uzavřít sňatek, zvláště ve věku 15–17 let, a tak musejí žádat o povolení u biskupa. Do Centra předmanželské přípravy přicházejí také páry, které uzavřely civilní manželství nebo žily bez svátosti spolu, ale chtějí přijmout svátost manželství²⁴⁷.

Dne 23. června 2002, ku příležitosti otevření Centra předmanželské přípravy ve městě Stryj, biskup Julian Gbur zvolil a požehnal na katechetickou službu v centru následující odborníky: kněze Mychaila Kocurovského ředitelem centra, kněze Myrona Hrynyšina učitelem teologicko-katechetické části,²⁴⁸ sestru Jeremiju Ivanišimu učitelkou antropologicko-etické části,²⁴⁹ paní Myroslavu Havrilišynu učitelkou bioetické části²⁵⁰, paní Olgu Bilobryvko učitelkou pediatricko-pedagogické části²⁵¹ a také paní Rostislavu Bilbrivko učitelkou psychologické části.²⁵²

Následně od roku 2002 každý vyučující obdržel certifikát potvrzující požehnání pro katechetickou službu.²⁵³ Po obřadu učitelé promluvili o řádu výkladu Centra

---

²⁴⁵ *Rozhovor s Olgou Grabovič (29. prosince 2015).*

²⁴⁶ *Rozhovor s Andriem Borsukevičem (5. prosince 2015): „Nyní v centru máme i tematické filmy, například film „Lidský život – nejdůležitější zázrak“, kde se člověku odhaluje Boží plán. Tento film ukazuje, jak Bůh vytvořil přirozený způsob rozvíjení lidského organismu“.*

²⁴⁷ *Rozhovor s Andriem Borsukevičem (5. prosince 2015).*

²⁴⁸ *Program výkladu v Centru předmanželské katechizace ve městě Stryj knězem Mironem Hrynišynem in .Archiv Centra předmanželské přípravy Stryjské diecéze. Přílohy. Obrázky na CD.*

²⁴⁹ *Program výkladu v Centru předmanželské katechizace ve městě Stryj Jeremiji Hrynišin in Archiv Centra předmanželské přípravy Stryjské diecéze. Přílohy. Obrázky na CD.*

²⁵⁰ *Program výkladu v Centru předmanželské katechizace ve městě Stryj Miroslavy Hrynišynem in Archiv Centra předmanželské přípravy Stryjské diecéze. Přílohy. Obrázky na CD.*

²⁵¹ *Program výkladu v Centru předmanželské katechizace ve městě Stryj Olgy Bilobryvky in Archiv Centra předmanželské přípravy Stryjské diecéze. Přílohy. Obrázky na CD.*

²⁵² *Žádost vysoce důstojnému biskupu Julianu Gburu, Stryj 10. května 2002. Přílohy. Obrázky na CD.*

²⁵³ *Požehání pro katechetickou službu. Stryj 2002. Archiv Centra předmanželské přípravy Stryjské diecéze. Přílohy. Obrázky na CD.*

předmanželské katechizace²⁵⁴. Dne 9. září 2002 pracovníci centra schválili seznam důležitých dokumentů pro organizaci a vedení Centra předmanželské katechizace²⁵⁵. Jedním ze schválených dokumentů byla „Památka“²⁵⁶, kterou obdrží snoubenci před absolvováním kurzu předmanželské přípravy.

Dne 17. října 2002 bylo knězem Dašavského, Dobranského, Lubinského, Moršinského a Stryjského děkanátu oznámeno, že ve stryjském Centru předmanželské katechizace se konají učení podle programu, který byl schválen biskupem Julianem Gburem. Lekce se konaly každou neděli od 14.00 do 17.00 hodin v ulici Uspenská 16 ve městě Stryj a skládaly se z 12 akademických hodin. Každý farář měl za úkol provést dialog se snoubenci, co se týče katechetické části, a poté kurz pokračoval lekcemi ve stryjském Centru předmanželské katechizace. Po skončení učení měli snoubenci povinnost ukázat faráři „certifikát“²⁵⁷ stvrzující řádné absolvování lekcí. Avšak když snoubenci neprošli zdárně učením, obdrželi „listinu“²⁵⁸, v takovém případě farář měl právo rozhodnout, zdali je vhodné udělovat jim svátost manželství²⁵⁹.

Dne 5. srpna 2002 bylo na zasedání katechetické komise na návrh kněze Mychaila Kocurovského rozhodnuto uspořádat setkání mladých novomanželů, kteří prošli cvičením předmanželské přípravy, přijali svátost manželství a prožili spolu pět měsíců společného života²⁶⁰.

Dne 7. prosince 2002 se na Vyšší odborné škole № 34 ve městě Stryj uskutečnila Celoukrajinská výzkumná bioetická konference „Rodina – domácí církve“²⁶¹ pro

---

²⁵⁴ *Setkání №1, Společenství Centra předmanželské katechizace pro diskuzi o organizačních otázkách* in Archiv Centra předmanželské přípravy Stryjské diecéze. Přílohy. Obrázky na CD.

²⁵⁵ *Seznam důležitých dokumentů pro organizační provedení Centra předmanželské katechizace* in Archiv Centra předmanželské přípravy Stryjské diecéze. Přílohy. Obrázky na CD.

²⁵⁶ *Centrum předmanželské katechizace, Památka* in Archiv Centra předmanželské přípravy Stryjské diecéze. Přílohy. Obrázky na CD.

²⁵⁷ *Oznamovací dopis ctihodným kněžím Stryjské diecezi UGCC. informace pro stav předmanželské přípravy snoubenců. Změny v grafiku práce Stryjského Centra předmanželské katechizace* . Stryj. 17 května 2003 . Přílohy. Obrázky na CD.

²⁵⁸ *Tamtéž.*

²⁵⁹ *Oznamovací dopis knězem děkanum Drohobičského, lublinského a Stryjského děkanati*. Stryj ,2002 in Archiv Centru předmanželské přípravy Stryjské diecezy. Přílohy. Obrázky na CD.

²⁶⁰ *Protokol sebrání Katechetické komise Stryjské dieceze od 5 srpna 2002* in Archiv Centru předmanželské přípravy Stryjské diecezy. Přílohy. Obrázky na CD.

²⁶¹ *Konference „Rodina - domácí církve“* Archiv Centru předmanželské přípravy Stryjské diecezy. Přílohy. Obrázky na CD.

pracovníky stryjského Centra předmanželské katechizace a také jeho jednotlivých oddělení²⁶². Paralelně k této konferenci probíhala konference „Příprava k svátosti manželství v pohledu na problémy současného společenství“, na které vystoupil biskup Julian Gbur.²⁶³

Ve dnech 12.–13. prosince 2003 se na Vyšší odborné škole № 34 ve městě Stryj uskutečnila Celoukrajinská vědecká bioetická konference „Život – Boží dar“.²⁶⁴ Účastnilo se jí 350 osob: učitelé stryjského Centra předmanželské katechizace, zdravotníci města Stryj a Stryjského okresu, představitelé medicíny všech okresů Stryjské diecéze, představitelé orgánů vlády v oblasti rodiny, učitelé v oblasti morální teologie a rodiny. Na konferenci byli také pozváni zástupci všech diecézí UGCC na Ukrajině, římskokatolické církve a rovněž představitelé UPC KP, UPC MP. Zúčastnilo se jí na 50 vyučujících stryjského Centra předmanželské katechizace²⁶⁵. Zazněla následující témata: „Bioetika v životě zdravotníků“, „Bioetika v křesťanství“, „Bioetika v systému ochrany zdraví“, „Eutanazie, smrt, smíření“, „Abort a jeho důsledky“, „Antikoncepce: mýty a realita“²⁶⁶. O konferenci „Život – Boží dar“ byl také napsán samostatný článek v novinách „Arka“²⁶⁷.

V roce 2004 rozšiřuje stryjské Centrum předmanželské katechizace svou činnost a vznikají pobočky, jež se nacházejí v jednotlivých děkanátech diecéze. Snoubenci, kteří procházejí přípravou na manželství, mají možnost prohloubit své znalosti v pediatrii a přirozeném plánování rodiny. Centrum podává nejenom katecheticko-pastorální péči o snoubence, ale také mladým párům organizuje duchovní setkání²⁶⁸, oslavy²⁶⁹ a

---

²⁶² *Oznamovací dopis cihodnemu biskupu Julianu Gburu*. Stryj 4 listopadu 2002. Přílohy. Obrazky na CD.

²⁶³ Tam tež..

²⁶⁴ *Oznamovací dopis Visocedustojne pani Iryny Cechonjak Ukrajinska vědecka bioeticka konference, „Život- Boží dar“*. Přílohy. Obrazky na CD.

²⁶⁵ *Seznam představitelů na konferenci Oznamovací dopis Visocedustojne pani Iryny Cechonjak Ukrajinska vědecka bioeticka konference, Život- Boží dar“.. 12-13 prosince Archiv Centru předmanželske přípravy Stryjske diecezy*. Přílohy. Obrazky na CD.

²⁶⁶ *Oznamovací dopis Visocedustojne pani Iryny Cechonjak Ukrajinska vědecka bioeticka konference, Život- Boží dar“*. Přílohy. Obrazky na CD.

²⁶⁷ RIZUN T., *Žitja-Boží dar-Arka*. Lvov, únor 2004.

²⁶⁸ *Denník Jeparcha Stryjskeho. Visnyl Stryjskoji Jeprachiji*. Stryj 2004 květen №4 (35), s. 31.

²⁶⁹ *Prosba Visoce dustojnemu biskupu Julanu Gbururu, sidelnemu biskupu dieceze Stryj, pro slaveni prvnioho roku manželskeho života pro par ky které prošli katecheze v Centru přípravy na manželskvi*. Stryj 26 března Přílohy. Obrazky na CD.

rekolekce²⁷⁰ pro manželství. Rovněž byla utvářena společenství a modlitební společnosti, kde mladé páry měly možnost soustředit svou pozornost na otázky, s kterými se setkávají ve svém manželském životě, a věnovaly čas i modlitbě za svou rodinu. Centrum poskytuje kvalifikovanou pomoc, co se týče psychologické části, pedagogického a křesťanského duchovního vedení²⁷¹.

Dne 15. března 2004 byli kněží Stryjské diecéze UGCC informováni, že od 21. března 2004 se přednášky ohledně přípravy na manželství budou uskutečňovat spolu s rodiči snoubenců. Tato cvičení trvala čtyři hodiny. Přítomnost rodičů se stala nutností, neboť se to zaznamenávalo do certifikátu snoubenců, který předkládali faráři před udělením svátosti manželství. Za místo konání byl zvolen Národní dům „Prosvita“ ve městě Stryj. Cvičení se konala od 13 do 17 hodin.²⁷²

Dne 17. listopadu 2004, s požehnáním biskupa Juliana Gbura, se uskutečnila konference o psychologii manželství v období, kdy je snoubencům představována role a důležitost uvědomění si dosavadního života jako způsobu formování silné a fungující rodiny; analýza negativní činnosti nejvíce vědomých záležitostí.²⁷³ Na vědecko-praktické události byli přítomni učitelé stryjského Centra předmanželské katechizace a jeho jednotlivých oddělení, představitelé úřadů, vzdělání a medicíny Stryjského, Horodockého, Židačovského, Mykolajivského, Peremyšlanského okresu a města Stryj, Moršyn a Novyj Rozdil. Zúčastnili se i zástupci všech diecézí řeckokatolické církve na Ukrajině.²⁷⁴

Dne 13. března 2005 se uskutečnila vědecko-praktická přednáška „Bezprostřední příprava ke svátosti manželství. Zkušenost a její perspektiva“. Jejím účastníky byli vyučující stryjského Centra předmanželské katechizace, představitelé medicíny ve

---

²⁷⁰ *Prosba Visoce dustojnemu biskupu Julanu Gbururu, sidelnemu biskupu diceze Stryj. Rekolekce „Manželske setkani“ 22—24 řina 2004. Styj, Přílohy.Obrazky na CD.*

²⁷¹ *Komise ve spravech rodiny, Centry předmanželske katechizace Snoubencu in Noviny Stryjske dieceze, prosinec №12, Stryj 2004 s. 25.*

²⁷² *Oznamovací dopis Visocedustojnym faražum straiskeho děkanatu Stryjske diecezi UGCC, Příprava snoubencu k přijeti svate svatosti manželsti. Stryj, 15 března 2004. Přílohy.Obrazky na CD.*

²⁷³ *Komise ve spravech rodiny, Centry předmanželske katechizace Snoubencu in Noviny Stryjske diecezi, prosinec №12, Stryj 2004 s. 26.*

²⁷⁴ *Prosba Visoce dustojnemu biskupu Julanu Gbururu, sidelnemu biskupu diceze Stryj Vědecko- prakticky seminař z otazek psihologije manželstvi. Stryj, 8 listopadu 2004 roce. Přílohy.Obrazky na CD.*

měště Stryj a Stryjské obce a rovněž zástupci Metropolitní komise pro rodinu UGCC. Ve svém úvodním slově kněz Michailo Kocurovsky představil problematiku bezprostřední přípravy ke svátosti manželství v Centrech předmanželské katechizace ve Stryjské diecézi. Na přednášce zazněly dva příspěvky „Obecný úvod programu bezprostřední přípravy ke svátosti manželství“ a „Role rodiny v realizaci Božího plánu“. V diskusi se účastníci přednášky podělili o zkušenosti a těžkosti, s nimiž se setkali v době přípravy na manželství, a také vyjádřili své postoje, co se týče perspektivy zdokonalení činnosti Centra předmanželské katechizace.²⁷⁵

Dne 5. prosince 2006 byla k biskupu Julianu Gburovi podána žádost o provedení biskupského požehnání vyučujících Centra předmanželské katechizace Stryjské diecéze na katechetickou službu pro rok 2006–2007²⁷⁶. Jednalo se o následující osoby: Teodora Savčinska, Galina Fediv, Andrej Borsukevič, Taras Sidor, Ivan Radkevič, Lesja Dumjak, Rostislav Bilobryvko, Olga Bilobrivko; ve městě Mykolajiv: Ljuba Rusynnyk a také Nadija Zarinska; v chodorivském centru: Svitlana Flinta; ve městě Peremyšlany: Marija Havinska; v horodockém centru: Oksana Htycnjak a také Tetjana Truchbivska.²⁷⁷

Dne 14. srpna 2007 se uskutečnila přednáška ve městě Stryj pro ředitele sedmi Center předmanželské katechizace Stryjské diecéze. V rámci ní proběhla diskuse o obnoveném programu bezprostřední přípravy na manželství. Také byly schváleny některé dokumenty pojednávající o Centru předmanželské katechizace.²⁷⁸

Ve městě Stryj 23. listopadu 2007, v den konání oslav ke Dni katechety, obdrželo od biskupa Juliana Gbura požehnání na katechetickou službu kolem 300 osob, mezi nimiž

---

²⁷⁵Vdecko-prakticijnyj senunař „Bezprostřední příprava ke svátosti Manželství. Skušenist, težkosti a perspektivy in Noviny Stryjske diecezi, prosinec №12, Stryj 2004 s. 65.

²⁷⁶Prosba Visoce dustojnemu biskupu Julanu Gbururu, sidelnemu biskupu diceze Stryj. Požehnaní vyučujících Centru předmanželske přípravy Stryjske diecezi na katechetickou službu na 2006-2007 vědecki rok. Stryj 6 prosince. Přílohy. Obrazky na CD..

²⁷⁷Prosba Visoce dustojnemu biskupu Julanu Gbururu, sidelnemu biskupu diceze Stryj. Požehnaní vyučujících Centru předmanželske přípravy Stryjske diecezi na katechetickou službu na 2006-2007 vědecki rok. Seznam učitelů předmanželske katechizace Stryjske Dieceze UGCC pro obdržení požehnaní na katechetickou službu na 2006-2007 vědecky rok. Styj , 6 prosince .Přílohy. Obrazky na CD.

²⁷⁸VIII. Katechetično – Evanhelizacijnyj Aspekt. Seminar pro dyrektoriv peredpodružnoji katechizaciji Stryjskoji Jeorachiji. Stryj, 14 srpna 2007. Noviny Stryjske diecezi. Ūnor №2 s.56.

byli katechetové, ředitelé a vyučující Centra předmanželské katechizace ve Stryjské diecézi.²⁷⁹

Dne 15.–16. listopadu 2008 se v moršinském Paláci kultury uskutečnilo pracovní setkání ku příležitosti Dne katechety Stryjské diecéze. Pomocný biskup Stryjské diecéze Taras Seniv požehnal na katechetickou službu 82 ředitelů farních katechetických škol, osm ředitelů a vyučujících Centra předmanželské přípravy v Stryjské diecézi²⁸⁰.

Dne 28. července 2008 byl Centru předmanželské přípravy Stryjské diecéze přidělen rozvrh kontroly jeho jednotlivých oddělen. Dne 26. července 2008 byla provedena kontrola židačovského oddělení, 2. srpna biberského oddělení, 3. července novorozdilského oddělení, 9. srpna horodockého oddělení, 10. srpna stryjského oddělení, 30. srpna mykolajivského oddělení, 6. září peremyšlanského oddělení, 13. září chodorivského oddělení a 13. září židačovského oddělení²⁸¹. Následující kontrola proběhla v roce 2009 po podání žádosti biskupu Julianu Gburuvi²⁸², již schválil²⁸³. Prvního srpna se uskutečnila kontrola horodockého oddělení Centra předmanželské katechizace, 15. srpna bivrského oddělení, 16. srpna novorozdilského oddělení, 29. srpna židačovského, 13. září stryjského, 19. září peremyšlanského, 26. září mykolajivského oddělení, 10. října 2009 proběhla poslední kontrola chodorovského oddělení.²⁸⁴

Dne 5. března 2009 se na Vyšší odborné škole № 34 ve městě Stryj uskutečnila přednáška z psychologie, která je v programu bezprostřední přípravy k manželství.²⁸⁵

---

²⁷⁹ VIII. Katechetično – Evanhelizacijnyj Aspekt., *Svjatkuvanna Dnja katechyta ve Stryjskij Jeparchiji*. Stryj, 4 listopadu, 2008, s.30.

²⁸⁰ *Vosmy rik pospil Stryjska jeprachija vidznačyla rik katecheta* in Visnyk Stryjskoji Jeparchiji. Stryj, 4 listopadu, №11, 2008 c 30.

²⁸¹ *Oznamovací dopis pro Inspektora- metodista Centru předmanželské katechizace Stryjské diecézi UGCC.Kontrola oddělení Centru předmanželské přípravy Stryjské diecézi UGCC*. Stryj 28 července 2008.. Přílohy.Obrazky na CD.

²⁸² *Prosba Visoce dustojnemu biskupu Julianu Gbururu, sidelnemu biskupu dieceze Stryj.Kontrola oddělení Centru předmanželské katechizace Stryjské diecézi UGCC*. Stryj 23 července 2009 Přílohy.Obrazky na CD.

²⁸³ *Oznamovací listina jahnu Olegu Novosadu, hlavě Katechetické komise,Biskupske požehnani na kontrolu oddělení Centru předmanželské katechizace stryjské diecézi UGCC*. Stryj, 28 července 2008. Přílohy.Obrazky na CD.

²⁸⁴ *Prosba Visoce dustojnemu biskupu Julianu Gbururu, sidelnemu biskupu dieceze Stryj.Kontrola oddělení Centru předmanželské katechizace Stryjské diecéziUGCC Seznam kontroly oddělení Centru předmanželské katechizace Stryjské diecéze UGCC*. Stryj 23 července 2009. Přílohy.Obrazky na CD.

²⁸⁵ *Prosba Visoce dustojnemu biskupu Julianu Gbururu, sidelnemu biskupu dieceze Stryj.Vědecko- praktický seminář z psychologie z otazek přípravy k manželství*.Stryj 2 března 2009 . Přílohy.Obrazky na CD

Zúčastnili se jí ředitelé a vyučující psychologie stryjského Centra předmanželské přípravy a školní psychologové stryjské státní řídicí komise.

Příspěvek „Důležitost formace mocné křesťanské rodiny v moderním světě a její psychologický aspekt“ přednesla Maria Havinska, doktorka morální teologie, inspektor-metodista Centra předmanželské katechizace Stryjské diecéze UGCC. Upozornila v něm na následující aspekty: 1) křesťanská rodina a příčiny jejího kolapsu; 2) fundament křesťanského domu; 3) duchovní vedení nad rodinou. Po jejím vystoupení proběhla skupinová diskuse.²⁸⁶

Dne 27. dubna 2009 se s požehnáním biskupa Juliana Gbura na Vyšší odborné škole № 34 ve městě Stryj uskutečnila vědecko-praktická přednáška Centra předmanželské katechizace Stryjské diecéze UGCC z teologie manželství. Zúčastnili se jí ředitelé a vyučující teologie manželství Centra předmanželské přípravy. Vystoupil na ní kněz Roman Terechovský s příspěvkem „Znamení křesťanské víry v manželství a rodině“, po jehož přednesení se o tomto tématu diskutovalo. Poté následoval přehled dokumentace jednotlivých oddělení centra.²⁸⁷

Dne 25. dubna 2009 proběhla na Vyšší odborné škole № 34 ve městě Stryj vědecko-praktická přednáška týkající se etiky manželství a rodiny. Byli na ní přítomni ředitelé a vyučující etiky manželství a rodiny Centra předmanželské katechizace Stryjské diecéze UGCC. Na tomto semináři zazněla témata ohledně představy etiky manželského života a biblických důvodů manželství: 1) Původ člověka, 2) Povolání člověka, 3) „Mužem a ženou udělal jich“²⁸⁸.

Následující vědecko-praktická přednáška Centra předmanželské přípravy se uskutečnila na Vyšší odborné škole № 34 dne 25. června 2009. Byla určena pro ředitele oddělení a vyučující medicckých aspektů manželství²⁸⁹. Práce na toto téma připravili

---

²⁸⁶ *Vědecko- prakticky seminář z psychologie bezprostřední přípravy.Stryj 5 března 2009 in Archiv Centru předmanželske přípravy Stryjske diecezy. Přílohy.Obrázky na CD*

²⁸⁷ *Dopis- pozvani pro ředitele Mykolajivského oddělení.Vědecko- prakticky seminář centru předmanželske přípravy Stryjske diecezy. Stryj 29 května 2009. Přílohy.Obrázky na CD*

²⁸⁸ Tamtéž.

²⁸⁹ *Dopis- pozvani Visocedustojnwmu Biskupu Tarasu Senkivu, pomocnemu bskupu Stryjske diecezy. Vědecko- prakticky seminář centru předmanželske přípravy Stryjske diecezy. Stryj 5 června 2009. Přílohy.Obrázky na CD*

Taras Kstyk, předseda Komise pro správu rodiny Stryjské diecéze UGCC, licenciát morální teologie, na téma „Význam předmětu medických aspektů pro mladé manželství“, a také Katerina Šamanska, lékař porodník-gynekolog městské nemocnice, lékař z plánování rodiny druhé kategorie, vyučující Centra předmanželské přípravy, na téma „Praktické metody výkladu medických aspektů manželství“²⁹⁰.

Dne 2. srpna 2009 se v chrámu Všech svatých ukrajinského národa ve městě Stryj konalo setkání mladých rodin, absolventů Centra předmanželské přípravy Stryjské diecéze UGCC v roce 2008²⁹¹. Na tomto setkání proběhla boženstenna východní byzantská liturgie, modlitba za ukrajinské rodiny a pak setkání pokračovalo za kulatým stolem, kde se páry dělily o své zkušenosti.²⁹²

Od roku 2016 snoubenci absolvují přednášky předmanželské přípravy, které se konají každou neděli od 12.00 do 17.00. Vyučujícími jsou: kněz Taras Kostik, kněz Ivan Radevič, kněz Vsyl Horečko, Andrij Bursukevič, Volodymir Čuprin, Olga Kostyk, Ore Čaban, Teodora Svačinska a Jurij Lesišin.²⁹³

2.4 Katecheticko-pastorální činnost všech oddělení Centra předmanželské přípravy

a) Bibrské oddělení

Dne 3. září 2003 vzniklo bibrské oddělení stryjského Centra předmanželské přípravy²⁹⁴. Toto oddělení provádí svou činnost ve městě Bibrka každou sobotu od 14.00 až do 19.00 hodin. Přednášky k manželské přípravě se skládají celkem ze 12 hodin.²⁹⁵ Ředitelem oddělení je ustanoven kněz Zinovij Teliševsky. Vyučujícími jsou:

---

²⁹⁰ Tamtéž.

²⁹¹ *Prosba visocedustojnemu biskupu Julianu Gburu. Setkani mladych rodin které ukončili katecheze centru předmanželske přípravy Stryjske UGCC.* Stryj 2 července 2009. Přílohy. Obrazky na CD.

²⁹² *Tamtéž.*

²⁹³ Stryjska Jeparhije UGCC. Komisiya u sprvach myrjan i simji: Centr predpodružnoho prihotuvanna <http://www.Stryj.clcd.ru/familicum/cpp.html> (6. února 2011).

²⁹⁴ Tamtéž.

²⁹⁵ *Rozhovor s Olgou Hrabinič (29. prosince 2015).*

kněz Zinovij Teliševsky, kněz Mikola Koval, Bohdana Jaceko, Halina Darcko a Halina Puškar.²⁹⁶

Rozvoj pastorálně-katechetické činnosti můžeme vysledovat v dokumentu za rok 2005, v němž je zaznamenáno, že 70 párů snoubenců se zúčastnilo lekcí předmanželské přípravy, z nichž 46 prošlo plnou přípravou a 2 neplnou.²⁹⁷ Dnes je velice těžké objektivně analyzovat jeho činnost, neboť neexistuje téměř žádný dokument, který by zaznamenával činnost tohoto oddělení v současnosti.

b) Horodocké oddělení

Dne 5. října 2002 bylo ve městě Horodok otevřeno oddělení stryjského Centra předmanželské přípravy²⁹⁸. Ještě v témže roce absolvovalo přednášky plné předmanželské katechizace 11 mladých párů a neplné 17 párů. V následujícím roce můžeme vysledovat nárůst počtu účastníků programu předmanželského života: v roce 2003 plnou katechizací prošlo 108 párů a neplnou 73, v roce 2004 plnou přípravou prošlo 83 a neplnou 74 párů, v roce 2005 plnou absolvovalo 100 a neplnou 48 a v roce 2016 plnou katechizací prošlo 250 a neplnou 173 párů. V souhrnu za roky 2002, 2003, 2004, 2005, 2015 a 2016 prošlo 604 párů plnou katechizací a 412 neplnou²⁹⁹, v roce 2005 se přednášky skládaly ze 14 hodin, v roce 2006 z 16 a v roce 2016 z 18 hodin.³⁰⁰

Dne 29. října 2007 horodocké oddělení organizovalo vědecko-praktickou konferenci na téma „Děti – majetek naroda“, na níž byli přítomni představitelé Horodockého a Komarnivského děkanátu. Své práce zde představili: kněz Hrihorhij Cyhanko „Právní základy ochrany dětí“, Oksana Cmilka „Rodina jako výchovná instituce a společenství

---

²⁹⁶ *Seznam lidí Centru předmanželské katechizace v místě Bibrka na 2006 rok. Archiv Centru předmanželské přípravy Stryjske diecezy. Přílohy.Obrazky na CD.*

²⁹⁷ Stryjska jeparchija UGCC. Komisija u spravah myrjan i simji. Centr peredpodružnoho pryhotuvannja: <https://www.google.ru/url?sa=t&rc=t=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&ved=0ahUKewitu6X7sK7LAhVIp3IKHShsDT8QFggbMAA&url=http%3A%2F%2FStryj.ugcc.org.ua%2Fkomisiji%2Fkomisiya-u-spravah-myrjan-i-simji%2F&usq=AFQjCNHIXnH0csWGYrE3XJoj14xjiULuNw&bvm=bv.116274245.d.bGs> (8. února 2016).

²⁹⁸ *Seznam činnosti Centru předmanželské katecheze v městě Bibrka 2006 in Archiv Centru předmanželské přípravy Stryjske diecezy. Přílohy.Obrazky na CD.*

²⁹⁹ Rozhovor z Olgou Hrabinič (29 prosince 2015).

³⁰⁰ Srov. KATANEO A., *Šljub dar i služinna*. Lvov. 2008 s.155.

svěcené osoby“ a také Oksana Hrycynjak „Rodiče jako nejdůležitější zdroj lásky“. Konference byla zakončena společnou modlitbou za ukrajinské rodiny.³⁰¹

Dne 15. února 2009 biskup Julian Gbur ustanovil dekretem ředitelem horodockého oddělení Centra předmanželské přípravy Nadiju Homik³⁰². Také je třeba upozornit, že v počátcích formování tohoto oddělení sehrála důležitou roli Oksana Hrycynjak³⁰³.

V současné době se učení v horodockém oddělení Centra předmanželské přípravy uskutečňují každou sobotu od 12.00 do 17.00 hodin v ulici Parkova 2.³⁰⁴

c) Židačovské oddělení

Dne 31. prosince 2007 se uskutečnilo otevření židačovského oddělení Centra předmanželské přípravy Stryjské diecéze. Jeho ředitelem byl ustanoven kněz Vasila Juriva, farář kostela Vzkříšení Páně ve městě Židačov³⁰⁵. Od tohoto dne se snoubenci připravují k přijetí svátosti manželství a jsou nuceni projít bezprostřední přípravou na manželství na židačovském oddělení Centra předmanželské přípravy Stryjské diecéze UGCC. Po ukončení přednášek obdrží snoubenci osvědčení o jejich absolvování.

Dne 26. června 2010 se na židačovském oddělení konala vědecko-praktická konference na téma „Základní pravdy křesťanské víry“. Vedl ji kněz Val Juriv. Účastnili se jí Marije Havinska (inspektor-metodista), Olga Hrabynovič (referentka katechetické komise Stryjské diecéze UGCC) a vyučující předmětu „Základní pravdy křesťanské víry“. Po příspěvcích následovala diskuse o tématu a účastníci se podělili o své zkušenosti z lekcí na odděleních Centra předmanželské přípravy.³⁰⁶

---

³⁰¹ Vědecko- praktická konference „*Děti-hodnota člověčenství*“ 29. října 2007 in Archiv Centra předmanželské přípravy Stryjské diecéze. Přílohy. Obrazky na CD.

³⁰² *Jmenování ředitelem Centru předmanželské katechizace. 15 prosince 2009* in Noviny Stryjské diecéze. prosinec № 12(102), Stryj (2009), s. 30.

³⁰³ *Rozhovor z knězem Michaiilem Kocurovsky*, (od 2. února 2016).

³⁰⁴ Stryjska Jeparhije UGCC. Komisija u sprvach myrjan i simji: Centr predpodružnoho prihotovanna <http://www.Stryj.cld.ru/familicum/cpp.html> (8. února 2016).

³⁰⁵ VIII. Katechetično – Evanhelizacijnyj Aspekt., Vidkritta Centriv peredpodružnoji katechizaciji e Stryjski jeparhiji. Únor 2008 s.54.

³⁰⁶ *Publikaciji, Naukovo praktičnij seminar v misti Židačiv* in Visnyk Stryjskoji Jeparhiji červen № 6, Stryj, 2010 s. 31.

Jak dokládá informační služba Stryjské diecéze, učení na židačovském oddělení probíhají každou sobotu od 12.00 do 17.00 hodin v ulici Šaškeviča 44.³⁰⁷

d) Mykolajivské oddělení

Dne 10. června 2003 byla podána žádost o otevření mykolajivského oddělení Centra předmanželské přípravy, které začalo fungovat od 14. září 2003 ve městě Mykolajiv.³⁰⁸

Jako vyučující byli zvoleni jak představitelé kléru, tak i laici.³⁰⁹ Ředitelem oddělení byl ustanoven kněz Bohdan Ohonovsky, který vedl přednášky antropologické a etické. Jednotlivé lekce vedli kněz Sergij Cuchljak, učitel teologicko-katechetické části, kněz Igor Kaspruj, učitel bioetické části, Lesa Rusnyk, učitelka psychologicko-pedagogické části, kněz Igor Lažorko, učitel kanonického práva, kněz Nadoslyk, učitel tématu „Rodina a rodinná politika státu“, a také Tanna Maksakova, učitelka pedagogické části.³¹⁰

Rozvoj pastorálně-katechetické činnosti ilustruje dokument mykolajivského oddělení, jenž dokládá, že v roce 2003 předmanželskou přípravou prošlo 25 párů snoubenců: 14 plnou a 11 neplnou; v roce 2004 28 plnou a 18 neplnou. Celkem v letech 2003 a 2004 absolvovalo přednášky přípravy na manželství 71 párů, z nichž 42 prošlo plnou a 29 neplnou přípravou. Přednášky trvaly 15 hodin.³¹¹

Dne 8. června 2004 se na Odborně technologické škole № 9 ve městě Mykolajiv uskutečnila konference pro personál všech oddělení Centra předmanželské přípravy. Jejím cílem bylo společné obohacení zkušenostmi činnosti stryjského Centra předmanželské přípravy a jeho oddělení. Byla zde také předložena myšlenka o vzniku oddělení centra ve městech Židačov, Chodoriv a Peremyšlany. Konference se zúčastnili ředitelé a učitelé stryjského Centra předmanželské katechizace a jeho oddělení (již

---

³⁰⁷Stryjska Jeparchije UGCC.Komisija u sprvach myrjan i simji: Centr predpodružnoho prihotuvanna <http://www.Stryj.clcd.ru/familicum/cpp.html> (8. února 2016).

³⁰⁸*Rozhovor s Olgou Hrabinovič (29. prosince 2015).*

³⁰⁹ Stryjska Jeparchije UGCC.Komisija u sprvach myrjan i simji: Centr predpodružnoho prihotuvanna: <http://www.Stryj.clcd.ru/familicum/cpp.html> (8. února 2016).

³¹⁰ *Rozdělení hodin mezi vyučujícími v Centru předmanželské katechizace e městě Mikolajiv* in Archiv Centru předmanželské přípravy Stryjské diecezy. Přílohy.Obrázky na CD.

³¹¹ *Seznam činnosti Centru předmanželské katecheze v městě Mikolajiv 2005* in Archiv Centru předmanželské přípravy Stryjské diecezy. Přílohy.Obrázky na CD.

existujících i těch, která teprve vznikala), celkem 45 osob.³¹² Zazněly na ní tyto práce: „Strategie Centra předmanželské katechizace“ (Lilija Prociv, předsedkyně Komise pro správu rodiny Kyjevsko-haličské metropole UGCC), „Manželství povznáší důstojnost rodiny“ (kněz Ivan Barbulak), „Úkol křesťanské rodiny“ (kněz Ivan Kaspruk), „Rodinná výchova na křesťanských zásadách“ (kněz Vasil Podobivsky), „Psychologický aspekt manželství“ (Rostislav Bilobryvko) a také „Problémy dialogu v manželství“ (Oksama Hrycak).³¹³

Dne 26. března 2008 se na Odborně technologické škole № 9 ve městě Mykolajiv konala konference, na níž se mluvilo o nových aspektech učení bioetických otázek. Zúčastnilo se jí osm ředitelů a čtrnáct set vyučujících bioetických a lékařských předmětů oddělení Centra předmanželské přípravy Stryjské diecéze a předsedové katechetických stanov, kteří působili na děkanátech diecéze³¹⁴. Konferenci vedl kněz Michailo Kocurocsky, předseda katechetické komise Stryjské diecéze. Důležitou roli zde sehrála sestra Diohena, která vystoupila s prací „Těžkosti a nová bioetika v učení katolické církve“, v níž představila historické základy a principy bioetiky a morální problémy ukrajinského společenství. Velký důraz byl kladen na důležitost povahy lidského života od narození až do smrti. V rámci konference byly zmíněny také negativní tendence v soudobé společnosti: alkohol, drogy, otázka eutanazie. Ve druhé části ředitel každého Centra předmanželské přípravy prezentoval program bioetických výkladů pro snoubence. Následná diskuse o aktuálních bioetických problémech umožnila vypracovat účinný program pro učení bioetiky ve všech centrech.³¹⁵

---

³¹² *Prosba visocedustojnemu biskupu Julianu Gburu sidelnemu biskupu. Seminar pro viučujici personal Stryjskeho Centru předmanželske katechizace a jeho filiau.* Stryj 24 května 2004. Přílohy.Obrázky na CD.

³¹³ Tam též.

³¹⁴ *Registrace učastníku vědecko praktického seminaru v městě Mikolajiv 27.03.08* in Archiv Centru předmanželske přípravy Stryjske diecezy. Přílohy.Obrázky na CD.

³¹⁵ *Ve městě Mikolajevi provedli duskuzi ori nove aspekty viučen bioetických otázek. Novi cesty k pochopeni dustojnosti svatosti lidskeho života, pochopeni problem transplantace alekařskych experimentu, abortu a také prava mateřstvi a prava děti stali zakladnimi tematami diskuze na konferenci ve městě Mykolajiv. Konference byla organizovana Katechetickou komisi Stryjske dieceze, 26 březne 2008v učilišti № 9 in Noviny Stryjske Diecezi, březen № 3, Stryj 2008(від 29prosinca 2011.).*

e) Novorozdilské oddělení

Dne 1. října 2002 bylo ve městě Novyj Rozdil s požehnáním biskupa Juliana Gbura otevřeno novorozdilské oddělení Centra předmanželské přípravy³¹⁶. Ještě téhož roku prošlo plnou přípravou na manželství 10 párů, neplnou 6. V následujícím roce plnou předmanželskou katechezi absolvovalo 50 párů, neplnou 17, v roce 2004 plnou 62 a neplnou 6, v roce 2005 všechny páry prošly plnou předmanželskou katechezí, celkem jich bylo 105. A s každým rokem se počty navyšují.³¹⁷ V letech 2002 až 2008 se přednášky skládaly z 10 hodin.³¹⁸ V současné době se tamní učení konají od 12.00 do 15.30 hodin v ulici Dorošenka. Ředitelem oddělení byl ustanoven kněz Petro Kurpita. Učiteli jsou: kněz Andrij Kolibek, kněz Mykola Kožuch, Vasil Vasylyšin, Katerina Šymanska a Marija Pidhajna.³¹⁹

Dne 15. listopadu 2007 proběhla na lyceu ve městě Novyj Rozdil konference „Rodina – centrum, zdroj a srdce civilizace a lásky“. Zúčastnili se jí představitelé tradičních církví a státních organizací Nového Rozdílu a celého okresu. Cílem konference bylo ustanovit zodpovědné konání ve správě rodin a v základech křesťanských ctností. Zazněla na ní témata: zkušenost a perspektiva v rodinné politice a ochrana důstojnosti lidského života; rodina mezi „kulturou života“ a „kulturou smrti“ či povolání rozvíjet „kulturou života“.³²⁰

f) Peremyšlanské oddělení

Dne 27. října 2002 mělo započít svou činnost peremyšlanské oddělení stryjského Centra předmanželské přípravy. Ředitelem byl ustanoven kněz Igor Ilkiv³²¹. Jako

---

³¹⁶ Rozhovor s Olgou Hrabinič (29. prosince 2015).

³¹⁷ *Seznam činností Centra předmanželské katecheze ve městě Novyj Rozdil za rok 2004,2005 a také 2006 podle 01,01,2011* in Archiv Centra předmanželské přípravy Stryjské diecéze. Přílohy.Obrázky na CD.

³¹⁸ *Seznam činností Centra předmanželské katecheze ve městě Novyj Rozdil 2006* in Archiv Centra předmanželské přípravy Stryjské diecéze. Přílohy. Obrázky na CD.

³¹⁹ Stryjska Jeparchije UGCC.Komisija u sprvach myrtjan i simji: Centr predpodružnogo prihotovanna: <http://www.Stryj.clcd.ru/familicum/cpp.html> (8. února 2016).

³²⁰ *Prošba Visocedustojnemu biskupu Julianu Gburu, sidelnimu bukupu Stryjske dieceze.Požehnaní na přípravu a provedení konference „Rodina- centr, zdroj a srdce civilizace a lasky“.* Stryj,15 listopadu 2007. Přílohy. Obrázky na CD.

³²¹ *Prošba Visocedustojnemu biskupu Julianu Gburu, sidelnimu biskupu Stryjske dieceze Otevřeni oddělení Centru předmanželske katechizace v městě Peremyšlany* in Archiv Centru předmanželske přípravy Stryjske diecezy. Přílohy.Obrázky na CD.

učitelé zde měli působit: Natalie Zaplatinska, pediatricko-pedagogická část, Olga Špunt, teologicko-katechetická a antropologická část, Oksana Mychlinka, bioetická část, Lesja Boršovska, psychologická část.³²² Avšak otevření oddělení s požehnáním biskupa Juliana Gbura se nakonec uskutečnilo až 18. února 2007. Spolu se zprovozněním oddělení došlo i k otevření Centra duchovního růstu ve městě Peremyšlany, určeného ke konání přednášek přípravy snoubenců Peremyšlanského, Univského a části Bibrského děkanátu Stryjské diecéze. Od 17. března 2007 oddělení započalo svou pastorálně-katechetickou činnost s programem lekcí předmanželské přípravy.³²³

Podle slov biskupa Juliana Gbura otevření oddělení centra ve městě Peremyšlany „je jedním ze způsobů vyřešení krizové situace, kterou je možné teď vidět ve sféře manželských vztahů, a která pomůže mladým lidem správně se připravit k manželství“³²⁴.

Po otevření oddělení zde začali působit následující učitelé: kněz Igor Barbulak, učitel „Teologie rodiny“ a „Obřad svatby“, kněz Bohdan Manyšym a Marija Havinska, učitelé „Etiky manželského a rodinného života“, Iryny Barbuljak, učitel „Medických aspektů manželského a rodinného života“, kněz Viktor Melnyk, učitel „Bioetiky“, kněz Vail Hopej, učitel „Kanonického práva“.³²⁵

Ve dnech 3. a 4. října 2009 v Univské lávře, v době oslavy Dne katechety Stryjské diecéze, po ukončení východní liturgie obdrželo požehnání na katechetickou službu třicet ředitelů farních katechetických škol, metodisté, vyučující a ředitelé³²⁶ Centra předmanželské přípravy Stryjské diecéze.³²⁷

---

³²² *Oddělení Stryjského Centra předmanželské katechizace v místě Peremyšlany* in Archiv Centru předmanželské přípravy Stryjské diecéze. Dodatek A.

³²³ *V Peremyšlanech je rozpočato Centr předmanželské katechizace* in Noviny Stryjské diecéze, Stryj. s. 39.

³²⁴ Tamtéž.

³²⁵ Tamtéž. s. 39-40.

³²⁶ *Prosba Visoce dustojnemu biskupu Julanu Gbururu, sidelnemu biskupu dieceze Stryj. Požehnaní na katechetickou službu metodicko-vyučujícího składu Centru předmanželské katechizace Stryjské diecéze UGCC. Přílohy. Obrazky na CD. Seznam metodicko-vyučujícího składu Předmanželského centru v stryjské diecézi UGCC.* Stryj, 25. září 2009. Přílohy. Obrazky na CD

³²⁷ *Každoroční Den katechity Striska diecéze provedla v Univské lavre* in Noviny Stryjské Diecéze, říjen № 10 Stryj 2009..

V současnosti došlo k některým změnám v pedagogickém sboru peremyšlanského oddělení, do něhož přibyli: Marija Havinska, ředitelka oddělení, kněz Andrij Sokolovsky, kněz Vasyl Hopej, kněz Viktor Melnyk, kněz Dmytro Tchir, Halyna Dacko, Marija Havinska a Nadije Jaremki³²⁸. Přednášky probíhají každou sobotu od 12.00 do 17.00 hodin v ulici Lipová alej 3 ve městě Peremyšlany.

f) Chodorivské oddělení

V červenci 2004 se uskutečnilo otevření chodorivského oddělení Centra předmanželské přípravy.³²⁹ Dne 2. října 2004 započalo svou pastorálně-katechetickou činnost. Za rok 2004 plnou katechizací prošlo 18 párů snoubenců a neplnou 3 páry.³³⁰ Lekce trvaly kolem 12 hodin.³³¹

Dne 19. června 2008 se v Národním domě „Prosvita“ ve městě Chodoriv konala konference pro ředitele a vyučující kanonického práva oddělení Centra předmanželské přípravy Stryjské diecéze UGCC. Zazněl na ní příspěvek na téma „Právní výměr křesťanského manželství“, který pronesl kněz Stepan Kuzyšyn, soudní vikář Stryjské diecéze UGCC.³³²

Ředitelem chodorivského oddělení byl ustanoven kněz Ivan Barbulak. Učiteli jsou: kněz Ivan Barbuak, kněz Volodimir Bodnar, Svitlana Flinta. Lekce předmanželské přípravy probíhají vždy každou sobotu od 12.00 do 16.30 hodin v ulici Hruševského.³³³

Výše uvedená část nese informace o pastorálně-katechetické činnosti oddělení Centra předmanželské přípravy Stryjské diecéze UGCC, jež nejprve poukazují na rozvoj katechetické služby týkající se snoubenců, duchovní péči manželských párů,

---

³²⁸ Stryjska Jeparchije UGCC.Komisija u sprvach myrjan i simji: Centr predpodružnogo prihotuvanna: <http://www.Stryj.clcd.ru/familicum/cpp.html> (8. února 2016).

³²⁹ Rozhovor s Olgou Hrabinič (29. prosince 2015).

³³⁰ *Seznam činnosti Centra předmanželské katecheze ve městě Chodoriv podle roku 2004* in Archiv Centra předmanželské přípravy Stryjské diecéze. Viz příložené CD.

³³¹ *Oznamovací dopis činnosti Centru předmanželské katechizace ve městě Chodoriv podle 2005 roku* in Archiv Centru předmanželské přípravy Stryjské diecéze. Přílohy. Obrazky na CD.

³³² *Dopis-pozvani ředitelům oddělení. Vědecko- praktický seminar Centru předmanželské katechizace Stryjské diecéze UGCC.Stryj 10 června*. Přílohy. Obrazky na CD.

³³³ Stryjska Jeparchije UGCC.Komisija u sprvach myrjan i simji: Centr predpodružnogo prihotuvanna <http://www.Stryj.clcd.ru/familicum/cpp.html> (8. února 2016).

kteřé přijaly obřad svatby. Tato duchovní péče se provádí pomocí duchovních dialogů, přednášek a rekolekcí. Spolu s tím je představena péče církve o pedagogický sbor Centra předmanželské přípravy a jeho jednotlivých oddělení, která je prováděna prostřednictvím pravidelných konferencí a vědecko-praktických přednášek.

2.5 Budoucnost činnosti Centra předmanželské přípravy

Cílem činnosti církve je utvoření pevných křesťanských rodin, které se stanou „domácí církví“ a kolébkou pro nová povolání.³³⁴ K realizaci tohoto cíle má podle biskupů stryjské diecéze UGCC napomoci činnost Centra předmanželské přípravy. Jeho hlavním úkolem je správně připravit snoubence, kteří chtějí vstoupit do manželského života³³⁵. Předmanželská katechizace učí chápat Boží zákony a aplikovat je v každodenním životě. Napomáhá tak duchovně růst a dává možnost položit budoucímu životu dobré základy. Skrze přednášky programu předmanželské přípravy má tedy člověk možnost vědomě porozumět své duchovnosti a prohloubit své znalosti křesťanství. V neposlední řadě přednášky napomáhají k uvědomění si zodpovědnosti³³⁶.

Z praxe Centra předmanželské přípravy je patrné, že snoubenci před vstupem do manželství velice často vůbec nechápou, co je v budoucnu čeká. Úkolem Centra předmanželské přípravy je proto nejenom katecheze snoubenců, ale také provedení různých druhů evangelizace. Neboť do centra přicházejí také osoby, které křesťanský život nepraktikují. Kněží a učitelé mají proto možnost jim poprvé povědět o Bohu, evangeliích a Kristu. Zde snoubenci poznají základní pravdy křesťanské víry a také se dozvědí, že manželství je svátostí od Boha, Božím darem pro člověka. Centrum pomáhá párům pochopit, že rodinný život musí mít základ v křesťanských hodnotách³³⁷.

---

³³⁴ Srov. Familiaris Consortio 66.

³³⁵ Projekt strategické politiky Centra předmanželské katechizace in Archiv Centra předmanželské přípravy Stryjské diecéze. Obrázky na CD.

³³⁶ Rozhovor s Teodorou Savčinskou-Latyk. Noviny Gomin voli „Předmanželska katecheze“ 18. března 2006.

³³⁷ Rozhovor s knězem Michaiem Kocurovskym (2. února 2016).

V předmanželské přípravě mohou snoubenci plně přehodnotit svátost manželství. Prostřednictvím přednášek nahlízejí na manželství z křesťanské perspektivy a zaměřují se na fundamentální témata, která se dotýkají manželského života. Díky nim mohou snoubenci hlouběji pochopit důstojnost a povahu svátosti manželství a lépe poznat jeden druhého. Pochopit, že bude potřeba se vzájemně milovat, chápat a trpět, a to až do posledního výdechu³³⁸. V Centru předmanželské přípravy na Ukrajině existují anonymní ankety, které pár vyplňuje po ukončení přípravy na manželství. Hodnotí v nich průběh a zajímavost absolvovaných přednášek³³⁹. Ve většině z vyplněných anket lze nalézt pozitivní ohlasy snoubenců³⁴⁰. Ti mají radost z toho, že se naučili mnoho nových zajímavých věcí a při jednotlivých lekcích získali možnost nového náhledu na manželství³⁴¹. Důležitým poznatkem, na který je třeba upozornit, je fakt, že všechny státní orgány na Ukrajině daly této přípravě vysoké hodnocení³⁴² a podle statistik se po vzniku a otevření Centra předmanželské přípravy snížila ve Stryjské diecézi UGCC četnost rozvodů.³⁴³

V budoucnosti se Centrum předmanželské přípravy Stryjské diecéze plánuje věnovat nejen bezprostřední přípravě na manželství, ale také přípravě bližší a další.³⁴⁴

Centrum předmanželské přípravy v diecézi Stryj UGCC plánuje v budoucnu vytvořit program pro bližší a další přípravy ke svátosti manželství. Tento program se bude týkat procesu přípravy, kterou bude dobré zahájit už v dětství, a pak pokračovat ve školním věku (vytvořit přípravu pro žáky vyšších ročníků zacílenou na zodpovědnou sexuální výchovu: bude tedy nutné objasnit žákům svátost manželského vztahu, který je včleněním manželské lásky, která v sobě zahrnuje plodnost, jejímž

---

³³⁸ Rozhovor s Olgou Hrabovič (29. prosince 2015).

³³⁹ Rozhovor s Michaiilem Kocurovskym, (2. února 2016) „*byl takovi vipadek že po prochazeni přípravy e neoženili*“.

³⁴⁰ *Ankety* in Archiv Centra předmanželské přípravy Stryjské diecéze. Obrázky na CD.

³⁴¹ Rozhovor s knězem Michaiilem Kocurovskym (2. února 2016).

³⁴² Rozhovor s Andriem Borsukevičem (5. února 2016).

³⁴³ Rozhovor s Olgou Hrabovič (29. prosince 2015).

³⁴⁴ Stryjska Jeparchije UGCC. Komisija u sprvach myrjan i simji: Centr predpodružnogo prihotuvanna: http://simya.io.ua/s2288967/prezentaciya_navchalno-metodichnogo_posibnika_centru_peredpodružnogo_prihotuvannya (19. dubna 2016).

prvořadým posláním je plození a výchova dětí; není to tedy prioritně otázka uspokojování svých vášní). V plánu je také katecheticko-pastorální činnost centra, která bude zapojovat mladé rodiny. Dále se utvoří takzvaná „poradní“ centra, kam si páry v případě potřeby budou moci přijít promluvit s knězem, psychologem nebo se zdravotnickým pracovníkem.³⁴⁵ Diskutuje se také myšlenka, jejíž cílem je stálá péče o mladé rodiny, které ukončily přednášky v Centru předmanželské přípravy. Mimo jiné se uvažuje nad vytvořením stálých společenstev, v níž by se mladí lidé mohli setkat, společně se pomodlit nebo si promluvit o naléhavých tématech. Je navrhováno také rozšíření církevních misí a v neposlední řadě rekolekcí, které by věřícím pomohly prohloubit si znalosti o křesťanském manželství a rodině.³⁴⁶

Moderní činnost Centra předmanželské přípravy je základem pro vytvoření Institutu rodiny ve Stryjské diecézi UGCC. Práce je rozdělaná a směřuje k důkladnější přípravě na svátost manželství³⁴⁷. Vytvoření Institutu rodiny Stryjské diecéze bylo plánem zesnulého biskupa Juliana Gbura. Ten vnímal vznik Centra předmanželské přípravy jako počátek něčeho, co by mohlo přerůst v něco většího, v Institut rodiny. Zde by se měli možnost zúčastnit přednášek všichni, kteří po tom touží. Snoubenci by tady také mohli absolvovat bližší a bezprostřední přípravu³⁴⁸. Snahu o zbudování Institutu rodiny je možné vidět po všechna léta existence Stryjské diecéze. V současné době je připraveno několik vyučujících, kteří rozumí své práci a mohli by položit nové základy pedagogického společenství a zasloužit se tak o vytvoření této instituce.³⁴⁹

2.6 Kvalitativní výzkumy v Domě rodiny v Stryjské diecézi UGCC a v Domě modlitby v olomoucké arcidiecézi

---

³⁴⁵ Komisija u sprvach myrjan i simji: Centr predpodružnogo prihotuvanna

<http://Stryj.ugcc.org.ua/den-duhovnoji-vidnovy-dlya-druzhyh-svyaschennykiv-stryjskoji-jeparhiji/> (19. dubna 2016).

³⁴⁶ Rozhovor s Olgou Hrabovič (29. prosince 2015).

³⁴⁷ Rozhovor s knězem Michaiem Kocurovskym (2. února 2016).

³⁴⁸ Rozhovor s Andriem Borsukevičem (5. února 2016).

³⁴⁹ Rozhovor s Andriem Borsukevičem (5. února 2016).

Následující podkapitoly sumarizují poznatky získané z rozhovoru s Polnou Antonijevnou z Centra předmanželské přípravy ve městě Stryj a s Lucií Chmarovou zastupující Centrum pro rodinný život v rámci olomoucké arcidiecéze. Téma obou rozhovorů se týká současné situace v oblasti přípravy na manželství ve zmíněných institucích. Úkolem podkapitol není srovnávat činnost Centra předmanželské přípravy a Centra pro rodinný život, ale pouze upozornit na existující rozdílnosti a zároveň poukázat na to, že se činnosti těchto zařízení v některých ohledech vzájemně doplňují.

2.6.1 Příprava na manželství ve stryjské diecézi

Ve stryjském Centru předmanželské přípravy prochází přípravou na manželství kolem 1100 párů za rok. Do příprav se zapojuje 88 skupin, v každé je 26–28 lidí.³⁵⁰ Z těchto neabsolvuje celoroční předmanželský kurz kolem deseti procent párů. Aby bylo možné úspěšně ukončit přípravy na manželství, je nutné absolvovat sérii přednášek podle plánu ustanoveného v Centru předmanželské přípravy diecéze Stryj. Pokud pár nemůže být z vážného důvodu na přednáškách přítomný, uskutečňují se přednášky individuální. Buď ve všední dny, nebo i jindy, podle domluvy s vyučujícím. Individuální setkání s farářem se uskutečňují podle potřeby. Na začátku a na konci přípravy jsou však povinná.

Při vyučování se často používají videomateriály. Kromě materiálů na videu využívají páry také různé reklamní brožurky či literaturu o manželství a rodinném životě. Důležitým vzdělávacím prostředkem jsou rovněž samotné výpovědi různých manželských párů.³⁵¹

Mezi problémy, se kterými se účastníci kurzu setkávají, patří nedostatečná znalost psychologie, špatné rozdělení zodpovědnosti mezi partnery, odlišné pohledy snoubenců na metody výchovy v rodině nebo neschopnost komunikovat a řešit konflikty. Během vyučování se uplatňuje především práce ve skupinách, práce s testy a využití videomateriálů. Při výuce se v Centru předmanželské výchovy zaměřují na sedm základních témat: 1) Teologie manželství, 2) Základní pravdy křesťanské víry,

---

³⁵⁰ Rozhovor s Polinou Antonijevnou (27. prosince 2015).

³⁵¹ Tamtéž.

3) Kanonické manželské právo, 4) Etika manželského a rodinného života, 5) Psychologie rodiny, 6) Bioetické aspekty rodiny, 7) Medické aspekty rodiny³⁵².

Centrum předmanželské přípravy se však nezaměřuje pouze na vyučování snoubenců, ale také na katechizaci novomanželů zvanou duchovní obnova³⁵³. Ta probíhá formou čtyřiaadvaceti schůzek.

2.6.2 Příprava na manželství v olomoucké arcidiecézi

V Centru pro rodinný život se předmanželských příprav za rok zúčastní kolem sta párů. Nejčastěji se konají v zimním a v jarním období. Za celý rok se prakticky neobjeví pár, který by přípravu nedokončil. Pokud se ale stane, že pár přípravu kvůli rychlé svatbě neukončí, má pak povinnost skončit ji v další katechezi³⁵⁴. Pro splnění přípravy je nezbytné zúčastnit se všech setkání. Jak už bylo zmíněno, v Centru předmanželské přípravy v diecézi Stryj byly nejzávažnějšími problémy odlišný pohled partnerů na metody výchovy v rodině nebo neschopnost komunikovat a řešit konflikty. V olomoucké arcidiecézi patří mezi nejzásadnější problém neschopnost přijetí učení církve, neboť ve většině párů se najde člověk nepraktikující víru, nebo dokonce nepokřtěný. Tyto potíže se zvláště týkají učení o sexualitě, konkrétně předmanželské čistoty a přirozených metod plánování rodičovství.³⁵⁵

Samotné vyučování kombinuje přednášky a aktivity páru. Rovněž dochází k různým diskusím ve skupinách a uplatňuje se i metoda úkolů pro páry na doma. Také se používají metodické listy k jednotlivým tématům.³⁵⁶

V Olomoucké arcidiecézi se rozlišují dva typy přednášek připravujících na manželství: jedná se o přednášku závaznou a přednášku přímo s knězem. Závazná přednáška se dále dělí na čtyři témata: 1) Muž a žena; komunikace a konflikty, 2) Já a moje rodina, 3) Sexualita a plánované rodičovství, 4) Víra, vztah k Bohu

---

³⁵² Tamtéž.

³⁵³ Tamtéž.

³⁵⁴ Rozhovor s Lucií Chmarovou (17. března 2016).

³⁵⁵ Tamtéž.

³⁵⁶ Tamtéž.

v manželství. Také přednášky s knězem jsou rozděleny na čtyři témata: 1) Člověk hledá Boha, 2) Bůh hledá člověka, 3) Desatero, 4) Svátost manželství – obřad a slib. Dále se konají dva typy víkendových přednášek, manželská a kněžská. Manželská přednáška má tato témata: 1) Pět jazyků lásky 2) Co ohrožuje manželství 3) Finance v manželství. Kněžská přednáška rozebírá téma s názvem Pojetí manželství v křesťanské Evropě.³⁵⁷

Dvakrát ročně probíhají na Svatém Hostýně už zmíněné duchovní obnovy. Těchto obnov se mohou zúčastnit kromě rodičů také děti. Rovněž se uskutečňují duchovní obnovy pouze pro muže a také obnovy pro manžele, které se konají v době adventní a postní. Čtyřikrát ročně se realizují i duchovní víkendy pro seniory.³⁵⁸

---

³⁵⁷ Tamtéž.

³⁵⁸ Tamtéž.

Závěr

Každý člověk zkoumá a hledá, jaký životní stav si má zvolit. Zda se bude jednat o život celibátní anebo o život věnovaný manželovi či manželce. Má poznávat, k čemu ho volá Bůh. Přesto také člověk spolupracuje s tímto Božím hlasem a jeho naplňováním. Pokud má nalézt správného partnera, vyžaduje to velikou námahu.

Převládají sice povolání k manželství, ale zůstává otázkou, zda si tito všichni lidé uvědomují, co je s manželstvím spojeno a jeho hodnotu. Je otázkou, zda si uvědomí, že manželství spočívá v onom „...opustí muž svého otce i matku a přilne ke své ženě a stanou se jedním tělem“.³⁵⁹ Je jasné, že manželství je společenstvím a je povolání k plození a výchově dětí. Je významné i tím, že symbolizuje Kristovu lásku k jeho církvi. Bůh ustanovil manželství k více cílům, manželé je mají naplňovat vzájemným sebedarováním, věrností a pomocí. Každý, kdo chce vstoupit do manželství, by měl ještě před slavnostním obřadem poznat a pochopit všechny základní aspekty této svátosti. Tito lidé si mají být vědomi zodpovědnosti, kterou mají sami před sebou i před Bohem. Z toho důvodu je pro snoubence nutné, aby vykonali náležitou přípravu na svůj sňatek. Zvláště v dnešní době je taková příprava důležitá, protože mnozí mladí lidé nedoceňují manželství. Vidí v něm pouhou dohodu, ale unikají jim podstatné věci. Ve společnosti jsou rozšířené zkreslené pohledy a názory; někteří lidé praktikují tzv. manželství na zkoušku a podobné věci. Abychom tomu předešli a abychom také podtrhly svátostný rozměr manželství a s tím spojenou posvátnost tohoto stavu, věnujeme se v církvi předmanželské přípravě a k tomu účelu zakládáme různá centra. V rodné diecézi autora funguje Centrum předmanželské přípravy, jehož činnost můžeme porovnávat s Centrem pro rodinu olomoucké arcidiecéze. Obě centra se snaží lidem napomáhat, aby správně chápali manželství a rodinu.

Po prozkoumání práce a činnosti Centra pro rodinu stryjské diecéze UGCC; toho, jak formuje smysl pro hodnotu křesťanského manželství, a po prozkoumání činnosti a práce Centra pro rodinu olomoucké arcidiecéze a jejich následného srovnání dostaneme výsledek, který ukáže podobnosti a rozdíly mezi fungováním obou center, přičemž vycházíme a opíráme se o dokumenty stryjské diecéze.

---

³⁵⁹Genesis 2,24.

Nejdříve je třeba připomenout, že pokud chceme mluvit o přístupech k přípravě na manželství, nemůžeme přeskočit témata týkající se samotných základů této svátosti: Co je vůbec podstatou, jaký má manželství význam a hodnotu, posvátnost manželství, Boží plánu s ním apod. Právě z těchto důvodů má předmanželská katecheze své nezastupitelné místo v rámci přípravy na svatbu. Poukazuje se na roli a známky správného křesťanského manželství, význam manželství a rodiny v církvi a ve společnosti, skutečnost, že rodina je základní buňkou společnosti i tzv. domácí církvi.

Po uzavření témat týkajících se samotných základů manželství jsme v práci přešli k jejím hlavním bodům, a sice pastorálně katechetické činnosti stryjské a olomoucké diecéze v oblasti přípravy na manželství a jejich srovnání.

Snoubenci jsou vedeni k zodpovědnému a pravdivému pohledu na svátost, kterou mají přijmout. Připomíná se jim nerozlučitelnost tohoto svazku, že je to „...společenství celého života, které je zaměřeno na dobro páru a narození a výchovu dětí.“³⁶⁰ Dále jsme porovnávali program a strategii obou center. Ukazujeme možnou perspektivu a základní cíle stryjského centra, jeho důležitost a výhody. V práci jsme dále představili, jak je katechizace spojena s jednotlivými obdobími, kterými procházejí mladí lidé, kteří chtějí vstoupit do manželství. Církev si uvědomuje cíle a požadavky, které jsou s tím spojené. Snaží se popularizovat mezi mládeží křesťanské chápání manželství a připravovat na jeho přijetí.

Za využití moderních metod připravuje církve snoubence na manželství, aby jim poskytla pevný základ a podporu pro jejich budoucí společný život. Předmanželská příprava se samozřejmě nemůže týkat všech problémů, které se mohou později objevit, ale přesto může ukázat, jak a s jakými zásadami a jakým základním vědomím je pak mají manželé řešit. Situace, které by samy o sobě vedly k rozpadu manželství, se dají řešit. Příprava má upozornit na možnost řešení a má také ukázat, jak ke všem těmto situacím přistupovat. Má pomoci předcházet takovým situacím, že by se manželé – nebyť přípravy – rozhodli pro rozvod. Předmanželská příprava má umenšit tendenci k rodinným tragédiím.

---

³⁶⁰Srov. *Kodex Kanonov východních církví*, kan. 776.

Přílohy

Rozhovory z oběma představiteli Centra Styjské a Olomoucké dieceze ohledně dnešní situace přípravy na manželství

Rozhovor z Polnou Antonijevnou ohledně současné situace Centru předmanželské přípravy ve městě Stryj

Rozhovor z Polinou Antonijevnou ve městě Stryj ulice Stepana Bandery 27 prosince 2015.

1. Pro jak velké skupiny děláte přípravu|?

V průběhu celého roku existuje 88 týmů kapacita kterých je 26 - 28 lidí.

2. Kolik příprav, máte za rok?

V průběhu celého roku předmanželské přípravy procházejí víc než 1100 párů.

3. Kolik procent párů přípravu ne dokončí?

Přibližně 10% párů neabsolvují kurz předmanželské přípravy za celý rok.

4. Jaké jsou podmínky úspěšného splnění kurzu přípravy na manželství?

Podmínky, které přispívají k úspěšnému ukončení kurzu přípravy na manželství :

- Základní přehled přednášek podle plánu
- individuální předání přednášek
- Použití videa
- svědectví manželských párů
- brožurky, reklama a literatura o manželství a rodinného života.

5. S jakými morálními problémy se setkávají účastníci kurzu?

Mezi morální problémy, které vyskituji se, je - Různé pohledy snoubencu na metody výchovy v rodině, na rozdělení odpovědnosti mezi sebou, slabe poznani ze strany psychologie, neschopnost komunikovat a řešit konflikty.

6. Jakou metodu preferujete a jaké tématy používáte při přípravě na manželství?

Práce ve skupinách, práce s testy, využití videomaterialu. Do tematu které se podávají v předmanželske přípravě patří:

Teologie manželstvi;

Zakladni pravdy křestanske viry;

Kanonicke manželske pravo;

Etyka maanželskeho a rodinneho života;

Psichologie rodinny;

Bioeticke aspekty rodiny;

Medicke aspekty rodiny;

7. Mate li nějaké manželske duchovni obnovy?(jakeho typu a koli krat)

Skrye manželske obnov v práce y rodinami uskutečnuji se manželske setkani- Sekce manželske setkani, které nabizi prostor 24 setkani. Kolik procent páru přípravu ne dokončí?

8. Zda li mají mladež dostatečný prostor z faražem?(mají par zvláštni pohovory z faražem?)

Při absolvovani kurzu předmanželske přípravy , snoubenci setkavaji se z faražem na začatku a na konci kurzu, když je potřeba tak také vice krat. SeSetkání se vyskytují v párech a individuálně podle potreby.

Rozhovor z Lucije Chmarovou ohledně dnešni situace přípravy na manželstvi ve městě Olomouc

Rozhovor z Lucije Chmarovou ve městě Olomouc na Biskupském náměstí číslo 2 17 března 2016.

1. Pro jak velké skupiny děláte přípravu?

Záleží, kolik se přihlásí párů. Nejobsazenější jsou zimní a jarní kurzy.

Čísla za poslední roky:

2012

Zima: 14 párů

Jaro: 14 párů

(proběhly jen dva kurzy za rok)

2013

Zima: 12 párů

Jaro: 14 párů

Léto: 7 párů

Podzim: neuskutečnil se

2014

Zima: 20 párů

Jaro: 28 párů

Léto: 13 párů

Podzim: 12 párů

2015

Zima: 36 párů

Jaro: 42 párů

Léto: 15 párů

Podzim: 14 párů

2016

Zima: 22 párů

Jaro: 31 párů

2. Kolik příprav, mate za rok?

Pořádáme základní večerní kurzy - 4 kurzy za rok (po čtyřech setkáních) a dva navazující víkendové kurzy na Sv. Hostýně (jaro + podzim). Párům, kterým nevyhovují večerní kurzy, nabízíme individuální přípravu v domácnosti lektorského páru. Těto nabídky využije v olomouckém děkanátu zhruba 10 párů za rok (nemáme to přesně zmapované, protože některé páry posílají přímo kněží a snoubenci se nehlásí přes Centrum).

3. Kolik procent páru přípravu ne dokončí?

Prakticky žádné páry. Pokud se někdo před svatbou nestihne zúčastnit všech témat, většinou si je doplní v dalším kurzu (i po svatbě).

4. Jaké jsou podmínky úspěšného splnění kurzu přípravy na manželství?

Účast na všech večerních setkáních / víkendu.

5. S jakými morálními problémy se setkávají účastníci kurzu?

Ve většině párů je alespoň jeden z nich nepraktikující (či nepokřtěný). Snoubenci většinou mají problém přijmout učení církve o lidské sexualitě (nesouhlasí s předmanželskou čistotou, s odmítáním hormonální antikoncepce, s přirozenými metodami plánování rodičovství...).

6. Jakou metodu preferujete a jaké tématy používáte při přípravě na manželství?

Metody: Přednáška, aktivity v páru (úkolové listy), diskuze a práce ve skupinách, úkol pro páry na doma, používáme také Metodické listy k jednotlivým tématům.

Manželská témata večerních kurzů (závazná):

1. Muž a žena; komunikace a konflikty
2. Já a moje rodina

3. Sexualita a plánované rodičovství

4. Víra, vztah k Bohu v manželství

Kněžská témata (probíhají na faře přímo s knězem):

1. Člověk hledá Boha

2. Bůh hledá člověka

3. Desatero

4. Svátost manželství – obřad a slib

Témata víkendových kurzů:

Manželská: Pět jazyků lásky, Co ohrožuje manželství, Finance v manželství

Kněžské: Pojetí manželství v křesťanské Evropě

7. Mate li nějaké manželské duchovní obnovy?(jakeho typu a kolikrát)

Naše Centrum pořádá Duchovní obnovy pro rodiny s dětmi na Sv. Hostýně (2krát ročně).

Dále Duchovní obnovu pro muže (adventní a postní), Duchovní obnovu pro manžele (adventní a postní), duchovní víkendy pro seniory (4 krát ročně).

8. Zda li mají mládež dostatečný prostor z farářem?(mají par zvláštní pohovory z farářem?)

S knězem probíhají výše uvedená čtyři témata.

Pozn.: Tyto údaje jsou platné pro olomouckou arcidiecézi. Počty snoubenců jsou za kurzy, které pořádá Centrum pro rodinný život v Olomouci. Další kurzy také pořádají jednotlivá děkanátní Centra pro rodinu.

Rozhovory z dotyčnými Centru Předmanželské přípravy Strmisky diecézi

Rozhovor z knězem Mychailem Kocurovskym

Rozhovor z knězem Mychailem Kocurovskym ve městě Stryj ulice Tarasa Ševčenka, 80. 2. únor 2016.

Petsiukh Marko: Mužů vás poprosit o dějiny krátkého utváření Centru Předmanželské Přípravy.

Kněz Mychailo Kocurovsky: V podstatě sám program přípravy manželství v Strmisky diecézi přebrala zkušenost od Lvovské a Sambirsko-Drohobičské diecézi. Stryjska diecéze po první měla jenom přípravu k manželství na osnově existované katechizace, kterou prováděla Teodora Svačisnyka-Latyk. První ustavující zasedání fakulty Skryjského Centru Předmanželských vztazích bylo podle adresy Uspenska 16 ve konferenčním sále. Byli přítomné : Teodora Svačinska – Latyk , Andrij Borsukevič, Bilobrivko Rostislav a Olga, sestra Jeremie Ivanyšyn. Byla provedena diskuze ohledně projektu programy, tezi, rozvrh a přistoupili k zasedáním v tomtéž sálu.

Petsiukh Marko: Zda li jsou pozitivně hodnoceni? Kdy prováděli se zasedání?

Kněz Mychailo Kocurovsky: Většinou pozitivně hodnoceni. Učení po nedělích. Dělali pokusy udělat učení v sobotu.

Petsiukh Marko : Zdali vydávají nějaké posvědčení párům které procházeli přípravu k manželství? Nebo zdali vůbec probíhala nějaká registrace?

Kněz Mychailo Kocurovsky : Párům vydávali svědectví že oni prošli přípravu k přijetí Svatosti Manželství. Byli různé formy svědectví. Měnili se tři krát. Registrace probíhala skrze časopis do kterého vpisovali účastníku kteří chtěli projít kurz příprav. Byla také přítomna metodista Marija Havinka.

Petsiukh Marko: Jak se utvařovali centry?

Kněz Mychailo Kocurovsky: Utváření centru: biskup dal požehnaní na slavení svátku dne katecheta. Utvořili se 8 Centru. Byli také utvořeni děkanátní centry : Novy Rozdil,

Mykolajiv, Bibirka. Meziděkanalni: Stryjsky (dokterehovchazeli: Moršinsky, Stryjsky, Lubinecki, Dašavsky, Dobransky děkanaty), Židačivsky (do kterého vcházeli : Židačevsky a Žuravniivsky děkanáty), Chodorovsky (do kterého vcházeli : Novostilisčansky děkanát). Existují sekvence která připadá kolem 1 až 2 roky. První byl utvářen ve městě Stryj. Posledním byl Židačovsky. Změnili se jmenování : První Stryjsky Centr předmanželské katechizace, kdy byl jeden. Když se vytvořili filiji (a pak oddělení) – Centr Předmanželské Katechizace Stryjsle Diecézi a filie Mykolajivsky a Novorozdilsky. První centr patřil ke Katechetické Komise , a tam také byl utvářen, pak patřil ke katecheticko- pastorálnímu centru. Pak jak po první a už pak ke Komise ve správách rodiny a laiku.

Petsiukh Marko: Otče můžete něco podrobněji říct utváření centru?

Kněz Mychailo Kocurovsky. Hlavy katechetických hlav děkanátu měli zasedání sebrat učitelsky sklad, najít bydlení pro vyučení. Hlavy: kněz Petro Kurnita (ředitel oddělení Novy Rozdil), kněz Bohdan Ohonovsky(Mikolajiv)

Kněz Zenovij Teliševsky (Bibrka), Marije Havinska (Peremyšlany), Kněz Ivan Barvulak (Chodoriv), kněz Vasil Juriv (Židačiv), kněz Andrij Hrycymjak formoval sklad, kněz děkan Ivan Gredil poprosil udělat ředitelem Hrihorija Cyhanko (Horodok). Hlava byl zodpovědným pro správy práce z mládeži. Důležitou roli odehrávala Oksana Hrycymjak ve Horodockem oddělení. Ve Horodockem oddělení byla Nadija Chomjak- Ve 2002 roce oddělení ve Horodku, Mykolajevi 2002(3) roce, Peremyšlany až v roce 2007. Pak vznik Židačov a před tím Peremyšlany.

Petsiukh Marko: Kdo je dnes hlavou, ředitelem celého centru, jaký je sklad vyučujících?

Kněz Mychailo Kocurovsky: hlavou je kněz Oleh Kobel, ředitel je Olha Hrabovič, inspektor metodista Marije Havinska. Co se týče centru, tak je tam řídí, inspektor- metodista a sekretář. V odděleních je ředitel , inspektor- metodista, pokladník a skald vyučujících?

Petsiukh Marko: Zda li každá filie má stejný rozvrh hodin?

Kněz Mychailo Kocurovsky: Kdysi rozvrh každé filie uskutečňoval se oddělně, ale bylo to v rukou ředitele, jak on to udělá tak to bude. Od roku 2008-2009 rozvrh se utváří ve samé komise a dává se každému oddělení a je ve všech stejným. Konají se inspekce, záznamy, zprávy, ukládají grafiky inspekci. Když je tet hodina psychologie tak tato hodina je ve všech odděleních.

Petsiukh Marko: Otče k čemu vůbec tito Centry jsou?

Kněz Mychailo Kocurovsky: Tato výhoda vychází od cíli a úkolu Centru. Nejenom katecheze a evangelizace. Tady prochází ti kteří nevedli praktického křesťanského života, po prve mluví o Bohu, o Evangelii, pro Krista. Proto v programu Centru Předmanželské Přípravy vcházeli základy pravd viry, křesťanství. Je to první základ poznání, po které pokračují poznání pro Svatost Manželství. Centr pomáhá pochopit, co prorodinný život musí byt na základech křesťanské rodiny. Ještě velká hodnota v Centru je zobrazena umenšením rozvodu.

Petsiukh Marko: Otče můžete říct něco o vyučujících skladu Centra?

Kněz Mychailo Kocurovsky: Každý vyučující má svůj konspekt. První vyučující opravovali předměty sjezdili se a utvrzovali se. A byl ustanoven čas 20 hodin pro celkovou přípravu na manželství. Jsou výklady, které mají 2 hodiny a existují výklady také na 4 hodiny, Z vyučujícího skladu je potřeba upozornit na pana Andrija Borsukeviča, který byl osobou „motorem“ pro udělaní takového Centru. Tet on je vyučujícím. Program pohlavního učení- kněz Taras Kostyk. V den katechety byla udělaná liturgie z biskupem Julianem Gburem ve chrámě Všech Svatých Ukrajinského národa. Vyučující obdrželi mnoho slov poděkování. Bylo uskutečněné obecně setkání, kde se mluvilo pro místo a role rodiny v Církvě, pro podporu mladých rodin. Všechny statni organy dali vysoký úroveň této přípravy.

Petsiukh Marko: Zda li líbí se mladým lidem taková příprava na Manželství?

Kněz Mychailo Kocurovsky: Mládež nechodí velice nadšena ale byla vedena kniha recenzi kde bylo mnoho pozitivních recenzi.

Petsiukh Marko: Otče jakou vidíte vy perspektivu budoucna Centru Předmanželské Přípravy?

Kněz Mychailo Kocurovsky: Budoucnost je v tom, že je to start pro utváření institutu Rodiny. Práce je začata a jde směrem pro větší přípravu k Manželství. Už měli setkání z parami od 3,6,9 a také za rok po přijetí Svatosti Manželství.

Petsiukh Marko: Zdali byli výpadky, že mladí po ukončení přípravy nevezali se?

Kněz Mychailo Kocurovsky: Ve Horodockem oddělení byl takový výpadek že po projeti všech příprav par se ne vzal.

Petsiukh Marko: Kde e tet nachází Centr Předmanželské Přípravy?

Kněz Mychailo Kocurovsky: ve městě Stryj ve 34 vysoké škole ve druhem poschodí, číslo kabinetu 16. Stejně na tomto patře je tet Katechetická Komise ve správách mládeži.

Rozhovor z Olgou Hrabovič

Rozhovor z Olgou Hrabovič Lvovská oblast, místo Stryj ulice Hajdamack 15. 29 prosince 2015.

Petsiukh Marko: Ve dnešní době můžeme vidět jak rozvody zvyšují se a ruší se manželské hodnoty. Z toho nastává otázka zdali jsou připraveni ti do rodinného života do utvářejí manželství?

Olga Hrabovič: Velice často lidé berou e, a nemají vůbec žádné skutečně přestaví pro manželky život a dostatečného pochopení, oni prostě berou se v Kostelevě pouze pro romantickou atmosféru, nebo proto, že je to takový rodinný obřad. Proto, je velice důležitým příprava snoubenců pro s vědomého a řádného přijetí Svatosti Manželství. Proto podle takové situace byl utvářen Centr předmanželské přípravy, který provádí bezprostřední přípravu snoubenců ke Svatosti Manželství.

Petsiukh Marko: Odkud se narodila taková ideje? Kdo byl iniciátorem?

Olga Hrabovič: V únoru v roce 2000 uskutečnil se ve Lvovské Arcidiecézi diecézní koncil, hlavním momentem toho to zasedání byla Rodina. V průběhu toho to zasedání bylo nabízeno vytvořit také přípravní kurzy pro snoubence, jako jeden z důležitých zásobu, který je povolán pomoc mladým kandidátům, kteří vstupují v manželský život. Práce nad všemi materiály pokračovala Patriaršskou komisí ve správách rodiny,

diecézní komisemi. Ve Stryjske diecézi práce nad daným materiálem byla uskutečněna Katechetickou komisí pod řízením kněze Michaila Kocurovskeho.

Petsiukh Marko: Jak se vybíral vyučující sklad v Centru?

Olga Hrabivič: Same požehnaní na katechetickou službu v Centru obdrželi my 17 listopadu 2010 roce. Vyučující sklad na začátku vybíral se každého roku skrze podání prosby na požehnaní na katechetickou službu vyučujících. Ale po události v městě Hoševi kde v 2010 roce bylo prohlášeno že Centr se od jednal od Katechetické Komisi je a přijednal se ke Komisi ohledně prav laiku a rodiny a posle reorganizace Centra předmanželské katechizace v Centr Předmanželské Přípravy vyučujících sklad centru přímá se zvláštním obrazem a to od slavení Dne katecheta. Po první to se stalo v Unevi 16-18 listopadu 2011 roce.

Petsiukh Marko: V čem spočívá výhoda lekci pro snoubenci?

Olga Hrabivič: Lekce dávají možnost z křesťanského pohledu promluvit a promyslet základní osnovy, které se tykají manželského života, a hlubší poznat znamení Svatosti Manželství a lip poznat jeden druhého. A podle statistických daných je vidět zmenšení rozvodu ve Stryjske diecézi po utváření prací Centru předmanželské přípravy.

Petsiukh Marko: Na dany moment existuje 8 oddělení Centru. Jak se utvařovali tito oddělení?

Olga Hrabivič: Začátkem od 2002 roku se uskutečnila činnost Stryjskeho Centru předmanželské katechizace z postupným otevřením filiji: 1 řina 2002 roce ve městě Novy Rozdol, 5 řina 2002 ve městě Horodok. Také ve 2002 roce obdrželi požehnaní od biskupa Gbura na prací filiji Stryjskeho Předmanželského Centra Katechizaci v městě Peremyšlany, ale tento filial prakticky nezačal pracovat. Také bylo organizování filiaje ve městě Židačiv ale také nezačal v roce 2002 svou činnost. Od 10 červne 2003 roce bylo obdržena prosba pro otevření filiji Stryjskeho Centru Předmanželské Katechizace ve městě Mykolajiv a začal on svou činnost 14 září 2003 roce. 3 září 2003 roce začala svou činnost filije Stryjskeho Centru Předmanželské Katecheze ve městě Bibrka. V červenců v roce 2004 otevřela se filije ve městě Chodoriv. V březnu 2007 roce ve městě Peremyšlanech a v listopadu v tom že roce ve městě Židačov. Z časem Stryjsky Centr předmanželské katechizace prošel reorganizace a přejmenoval se v Centr

předmanželské přípravy Stryjske diecéze UGCC, do kterého vchází 8 oddělení : Stryjske, Novorozdílske, Horodocke, Mykolajivske, Bibrke, Chodorivske, Peremyšlanske, Židačovske oddělení. Učením uchopeni jsou všechny děkanáty Stryjske diecéze.

Petsiukh Marko: Proč právě 8 oddělení?

Olga Hrabivič: Nikdo si nestavil za cíl postavit právě 8 oddělení. Cílem- vytvořit oddělení Centru , kteří uchopili celou teritorii Stryjske diecézi. Ve skutečnosti do jednoho oddělení Centru může vcházet několik děkanátů, Ale když bude potřeba, budou utvářovat se jiné oddělení Centru.

Petsiukh Marko: Kdy se uskutečňují se vyučování?

Olga Hrabivič: Lekce bezprostřední přípravy ke Svatosti Manželství ve oddělení Centru trvají 4 setkání po sobě. Setkání uskutečňují se v sedmi oddělení v sobotu a v Stryjskemu oddělení v neděli. Každé setkání předpokládá 3 lekce.

Petsiukh Marko: Jaké lekce se vyučují? Co sebou předpokládá program Centru předmanželské přípravy?

Olga Hrabivič: Edukační činnost Centru předmanželské přípravy vede se podle programy bezprostřední přípravy k manželství. Program, kterým se řídí Stryjska diecéze, byl, utvářme společně z Komise ve správách rodiny UGCC. Podle programu všech oddělení Centru předmanželské přípravy vyučují se teologie manželství, základní pravdy víry, etika manželství a rodiny, kanonické manželské právo, psychologie manželství a rodiny, bioetika, medické aspekty. Snoubenci , které chtějí vstoupit ke Svatosti Manželství, když přijdou do Centru manželství obdrží registrační kartu, zapíší se do knihy registraci předmanželských par. V ni jsou zaznamenány všechny důležité předměty vyučování. Karta byla udělaná za vzorem knihy záznamu, ve které vyučující po své lekci zapisují přítomnost snoubenců. Po úspěšně ukončení vyučování přípravy na manželství, snoubenci odevzdávají zaplněnou registrační kartu sekretáři oddělení Centru a obdrží posvědčení pro procházení učení.

Petsiukh Marko: Jaká je řídicí struktura Centru Předmanželské Přípravy Stryjske diecéze UGCC a v čem spočívá Vaši povinnost?

Olga Hrabivič: Řidiči struktura Centrem zahrnuji v sobě Hlavou Komise laiku a rodiny, Ředitele Centru, inspektora-metodista a Ředitelů oddělení Centru. Když na dany moment jsem Ředitelem Centru , tak má povinnost spočívá v koordinaci činnosti oddělení Centru a řízení vzdělávacího programu.

Petsiukh Marko: Jak se na praxe uskutečňují koordinace činnosti oddělení Centru?

Olga Hrabivič: Koordinace činnosti oddělení Centru spočívá v podpoře, poradnictví, spolupráci, provedení praktických seminářů pro zvýšení kvalifikaci vyučujících, utváření jediného vzdělávacího programu. Do roku 2008 oddělení Centru se řídilo programy, které měli různé divergence. Ale od roku 2008 všechny oddělení přešli na jediný vyučovací program, rozpracovaná stejná dokumentace a tezi po každém předmětu, které musí dodržovat vyučující všech oddělení v době vyučování. Z cílem eliminaci nedostatku a oznámení z činnosti oddělení Centru každého roku se uskutečňují se inspekce za činnosti Ředitele Centru a Inspektora – metodisty.

Petsiukh Marko: Jak se uskutečňují prezentaci?

Olga Hrabivič: Po první v roce bylo provedeno setkání mladých manželství, které prožili rol společného života. V tomto roce v Unaví poprvé se uskutečnilo setkání vyučujících všech osmi oddělení (celkem je to 50 osob). Vyučující měli možnost provést dialogy, obměnit se svými zkušenostmi při práce v skupinách.

Petsiukh Marko: Jak vy vidíte budoucný práce Centru?

Olga Hrabivič: V budoucnosti se planěji udělat programy pro bližší a další přípravu k manželství. Program se tyče procesu přípravy , ve krémem je potřeba začat už z dětství a pak prodlužovat ve školních etapách. Plánuji se rozpékat práce centru mladých rodím, které by mohli v případě potřeby přijít a poradit se z psychologem, medickým pracovníkem a knězem. Dozrává ideje, z cílem stále peče nad mladému manželkami parami, které ukončili učení v Centru, utváření společenství, ve kterých mladí lidé mohli by setkat e, společně se pomodlit, nebo dobře provést čas.

Petsiukh Marko: Jaké Krédo v Centra Předmanželské Katecheze ?

Olga Hrabivič: Krédo Centru Předmanželské Katecheze „Každý člověk, který přichází na tento svět se rodí v rodině a pro rodinu a je povolán tvořit svou vlastní rodinu“ (sv. Jan Pavel 2).

Rozhovor z Andriem Borsukevičem

Rozhovor z Andriem Borsukevičem Lvovská oblast ve městě Stryj ulice Vyhovského.
5. února 2016.

Petsiukh Marko: Řekněte krátce o sobě, Co děláte v Centru Předmanželské přípravy?
Kde se narodili?

Andrij Borsukevič: Jmenuju se Andrij Borsukevič. Prožívám ve městě Stryj od roku 1967 a Bůh mně povolal už skoro 20 let, jak jsem katechetou a 15 let jsem Spěvákem pro farnost. Tak stejně jsem na vysoké škole 20 let vedu křesťanskou etiku, předmět a taj stejně když se nemilým od roku 1995 mně kněz Jan požehnal, abych prováděl předmanželskou katechizaci u nás ve farnosti. Od roku 2001, kdy bylo utváření Stryjské diecéze pracoval jsem v katechetické komise, a pak mně kněz Michailo Kocurovsky doručil mně posadu prefekta po rodině od 2002 roku. A od té doby už ve 2003 roce bylo udělení Centru m Předmanželské Katechizace Stryjské Diecéze a my spolu z knězem otevírali centry po různých, místech Stryjské diecéze.

Petsiukh Marko: pan Andrije řekněte prosím vás, zda li bere začátek Centru Předmanželské Přípravy od Lvovského Institutu Rodiny a zda li to všechno samo osobě uskutečnilo se ve Stryjské diecéze?

Andrij Borsukevič: Ano bezprostředně bere svůj začátek Centru Předmanželské Přípravy od Lvovského institutu rodiny, je to nejbližší vztah, neboť jsme měli ve Zarvanice setkání všech hlav (v tu dobu ještě se oni jmenovali referenty) ve správách rodiny. Byla přítomna sestra Luiza, když se nemylí to bylo v roce 2000. A pak jsme se dědili zkušenostmi, jaká diecéze má své zkušenosti. V tu dobu ještě jsme byli ve skladu Lvovské diecéze a my tak se dělili, kdo na jaké farnosti má zkušenosti. A vlastně velice nás povzbudilo že ve Lvově provázeli se předmanželské přípravy a bylo celkem jich 18 ti znamená že oni měli výklady z čeho učit. A tito papíry stali takovým pervozdrojem a pak když jsme přijeli po tomu to setkání jsme přišel ke svému faražmu a on mně požehnal, aby takovou přípravu jsme uskutečňovali ve farnosti a to jsem dělal 2 roky.

A pak když vznikla Stryjska diecéze tak začala pracovat katechetická komise ve hlavě knězem Mychilem Kocurovským, tak on mně zaprosil pracovat v katechetickou komisi, A tam už on doporučil mně část prací z rodinou proto, že pro mě tato část byla nejbližší a jsme žádali pracovat a už od té doby jsme také začali se dělit svými zkušenostmi a také začali napracovat své materiály a hledat napracované materiály na různých farnostech naše diecézi a kněz projevil zájem k takové práci, která probíhá v naše farnosti, předmanželská katechizace. Paralelně ještě byla taka stejná předmanželská katechizace v Uspenske Církeve, její tam prováděla paní Teodora Savčinska.

Petsiukh Marko: Já vyučuji jenom ve Stryjskem oddělení nebo také v jiných?

Andrij Borsukevič: Ne, vykládám pouze v Stryjskem Centru předmanželské katechizace. Na začátku měl jsem jako téma „Zodpovědné rodičovství“ a tetka mam „Rodina domácí Církev“. Jeto akorát můj příklad. U nás je 8 vyučujících a každý má své odpovědi a otázky na témata, které představuji mládeži před manželstvím.

Petsiukh Marko: kněz Mychailo Kocurovsky říkal pro pevni setkání na ulice Uspenske 16 a vedle kostela Uspeni Přesvaté Bohorodičce, kdy se vůbec zaklal se ten centr, můžete to opsat nějak víc podrobně?

Andrij Borsukevič: Po setkání ve Zarvanice u nás bylo takové zasedání Katechetické komise Stryjske Diecézi, kde jako účastník takového setkání představoval jsme knězi Michailovi spraví pro to, co jsme mluvili na tem Zarvanickem setkání a dělili se zkušenostmi, jak to všechno bylo utvořeno. A pak naši komise, která se skládala se z 5 osob: sestra Jeremuje, paní Iryna Markota, Oksana Hoba , já a otec Mychailo. Nu a po takovém setkání bylo za proponováno udělaní Stryjsky Centr Předmanželské katechizace a to v naše diecézi. Neboť ke Lvovu jezdit není moc praktike, My už stali zvláštní diecézi a bylo by rozumně udělat Stryjsky Centrum. Nu a kdy jsme o tom mluvili tak vyřešili udělat 12 hodin katechizace, To bylo, když se nemýlím 3 týdnů, 3 neděle. Pak bylo konkrétně číslo vyučujících a jsem byl v tomto čísle také a jsme „začali“ Stryjsky Centrum a když my jsme tedy už na pracovních setkáních z knězem Mychailem, který provdali spolu z hlavami katechetických komisi v rajonech a děkanátech po naše diecézi a dělil se těmi zkušenostmi, které obdržel v Stryju. Toto

velice zaujalo kněží na místech a my jsme nabídli objednat tento centr, který v městě Stryj z různými děkanáty. Tak na začátku jsme byli spojeni z 5 děkanát, A to byli Děkanát města Stryj, Dobrjansky děkanát, Lubinecky děkanát, Moršynsky děkanát. Ale tak jako jiné nemohli dojíždět, byli už připravené udělení různých oddělení tak jsme za proponovali udělat je ve městě Mykolajevi, Židačeni , Peremyšlanach a Horodku. Na výjezdech z otcem Mychailem do oddělení centru my představovali program který byl ve Lvově, mluvili pro tyto výklady a mluvili pro důležitost předmanželské katechizace.

Petsiukh Marko: Zda li jste brali za základ výkladu Lvovský dokumenty nebo něco jste vymýšleli své?

Andrij Borsukevič: Už to byla přesně udělaný program který se jmenoval manželské setkání a ony měli pevné témata. Za základ my vzali tyto témata, které byly ve Svatomichailevskem Kostele ve Lvově a pak my už ze 12 hodin zvýšili na 16 hodin. A tyto výklady trvají 4 neděle po 3 hodiny a dokonce nedávno asi 2 roky v nás kněz Mychailo řídil Katechetickou Komisi Stryjske Diecézi, on byl na setkání ve Lvově na Mytropolické Komise ve správách rodiny a představoval správu katechizace v nás ve Diecézi a na této komise bylo odznačeno že nám je zkušenost Stryjske diecézi je velice cenný a důležitý neboť vlastně v nás velice krásně se rozvinula struktura, to znamená že jsme nezamykáme se na diecézním místě, to znamená pouze v městě Stryj, ale my máme rozsáhlou síť po celé Stryjske diecézi a neboť máme 8 oddělení. Bohužel ve Lvovské Arcidiecézi je to všechno sebráno pouze vedle kostelu svatého Michaila, a není tato příprava natolik rozšířena na celou diecézi. To znamená ti, kdo žijí ve Lvově nebo ti kteří se učí – studenty tak ti mají za úkol projít předmanželské přípravy a ti kteří jsou ne v samém městě tak mají to nestarosti faráři , kteří mají dát dostatečné učení mládeži která chce přikouřit Svatost Manželství.

Petsiukh Marko: Zda li zvětšilo se číslo páru od začátku udělení Centu až do dnešního dne?

Andrij Borsukevič: Statistiku je velice těžko říct. Na tuto otázku by odpověděla Olga Hrabovič nebo paní Teodora Savčinska, neboť oni je sekretář a ředitel ať ani mají tyto různé statistiky ohledně růstu páru. Ale nejvíce páru je v létě a na podzim a v zimě je už velice málo pár. Už po Velikonoci kdy je možné brát se podle východní tradice tak tato

velkost páru Zrůsta ale ne natolik moc. Ale vrchol růstu předmanželské katechizace je léto a podzim. Jsou to dva nejlepších časy. S tak tetka vstupují v dobu postění tak u nás bude přestávka v Centru Předmanželské Katechizace, neboť fakticky nebude žádných předmanželských vyučování, neboť není takové potřeby.

Petsiukh Marko: Řekněte prosím vás jaký předmět vy vyučujete na Centru Předmanželské Katechizaci a mládež kterou vy znáte jak reagují na vás, a zdali je nějaké slova děkovaní , zdali cítí nějaký duchovní růst páry od takových učení?

Andrij Borsukevič: Můj předmět se nazývá „ Rodina a domácí Církev“ a vždycky mam rad ptat se mládeži zdali se škodují že utratili tolik času neboť přijd' v neděli na 5 hodin a často bývá že v auditorii bývá 90 osob a to je 45 par a vlastě toto nutí velké morální a výleve snahy. A potom když dávám jim takovou otázku oni vždy říkají že neškodují vůbec a že jim bylo velice zajímavé a oni mnoho poznali nového, řekněme otevřeli pevné straně manželství. A vlastně je to motivem pro činnost v této práci neboť je cítit že je potřeba někoho v takové práci neboť je pevné momenty na které je potřeba zdůraznit mládeži před manželstvím. Zvlášť je potřeba dávat důraz na lásce a na věrnosti, na manželské poslušnosti který se skalda ve přísaze. A toto se otvírá z různých uhlu, zvlášť je důležité podat medické aspekty manželského páru, neboť výzva současnosti ke křesťanskému manželství spočívá v tom, že Evropsky svaz snaží se nám nasadit jiné styly chování manželského života, například když nemate děti tak můžete udělat uměle oplodnění. A my ukazujme pozice Církve co se tyče pozice zdraví, pozice morálky v čemu se ukrývá hřích, v čem je nebezpečí co se tyče takových momentu. A když oni procházejí plně tento kurz lekci my jsme vděční že z toho oni neutratili čas a neškodovali. Bývají různé okolnosti, mladí podávají na přípravu za týden k manželství ale pak oni mají povinnost projit tuto přípravu už jako manžele, nebo také mohou přijít v průběhu týdne na ti výklady které oni nestihli projit.

Petsiukh Marko: na dany moment Centr má 8 filiji. Myslíte že je to dostatečné nebo ještě je potřeba rozšiřovat?

Andrij Borsukevič: Praxe ukázala že je to nejlepší varianta pro tuto diecézi. Je to vlastně když vzat Židačov, Rozdil, Mykolajiv, Peremyšlany, Hordok, Komarno, Stryj. Proč jsme vybírali zrovna tyto děkanáty? Neboť je to nejlepší spojení, neboť sami to

znáte když ve vesnice je farnost a mládež chce se vzít svatbu taj někdy se těžko dobere se k rajonem centru například k Mikolajevu ale jim je bliž k Rozdolu. Neboť například je v nás Židačev a Chodoriv, oni jako by jsou vedle ale samé spojení mezi nimi je problematické. V takový způsob udělení oddělení umožnili lidem lepší cestu k přípravě. I když za farářem zůstává se právo když mládež nemohou za tich nebo jiných příčin dojíždět k oddělení tak může sám nadávat výchovné předmanželské učení.

Petsiukh Marko: Co si myslíte pro budoucně perspektivu centru. Co se plánuji a zdali je možné že někdy centr se předělá na Institut Rodiny Stryjske Diecéze?

Andrij Borsukevič: Je to dokonce přání zemřelého biskupa Juliana Gbura. Neboť on viděl udělení Centru Předmanželské Katechizace jako jeden z kroku k dalšímu cíli z které by vyrostl Institut Rodiny. Osobně já upřímně věřím že někdy toto přání biskupa Juliana Gbura bude někdy uskutečněno.

Petsiukh Marko: Jak si myslíte za kolik let Centr Předmanželské Katechizace se přetvoří v Institut Rodiny?

Andrij Borsukevič: Je to velice těžká otázka, neboť tady je velice mnoho různoplanových otázek. První moment, bylo první přestavení Biskupem Julianem Gburem, úkolem aby shromáždil lidi které by mohli provádět tím to institutem, to znamená že je potřeba mnoho odporníku, učitelů různých disciplín. Díky Bohu za tyto roky z naší Stryjske diecéze už se zformovali pevné učitele z čísla knězi a laiku, které mají pevné disciplíny a mohou mít pevné výklady. Ale je to jenom jedna ze stran medaile a druhá strana medaile je to že je potřeba pod takový základ místo. Proto je potřeba koupit nebo vzít v pronájem aby mohli tento institut rodiny zapustit aby on mohl existovat, utvořit program a tomu podobně. Třetí problém je že nemáme samého programu a proto třeba vzít program který je v Polsku a podívat se na problémy a vyučování a něco podobné utvořit tady podle našeho východního materiálu. A čtvrtý problém je velice důležitý je to financování této instituce neboť financovat takovou místnost plyn, elektřinu, vyučujících, studentu – toto všechno potřebují peníze.

Petsiukh Marko: Zda li existují nějaké věkové omezení páru v centru? Přicházejí li k vám starší lidé?

Andrij Borsukevič: je mládež 16-17 let to znamená vůbec všechny které nedozráli 18 let, je tam omezení ve kterým musí být povolení od biskupa, a už po tom mohou procházet předmanželskou katechizace. Ale začínáním od 18 let a dále podle věku vůbec není žádných omezení a je velice příjemně kdy berou přípravu na manželství lidé které v mladým věku jenom rozepsali se ve statě a už mají děti ale stejně chtěli ještě svůj vztah uzavřít manželstvím. My také ptali se takových lidí co vás nutilo vzít Svatost Manželství a oni odpověděli že je to úplně jiný úroveň zodpovědnosti než pouze statní dokument.

Petsiukh Marko: Jaký nejstarší par byl u vás?

Andrij Borsukevič: Mně je velice těžko zodpovědět na tuto otázku ale asi podle výhledu tak kolem 34-35 let.

Petsiukh Marko: Nu a poslední otázka jaké je vaši krédo pro centr?

Andrij Borsukevič: Myslím že je to velice krásné dal na setkání mládeži Jan Pavel 2 že Kristus je cesta , pravda a život a ukázat že život v Kristu je dynamické, harmonické , přirozené a nejlepší pro člověka.

Petsiukh Marko: Děkuji vám moc za rozhovor. Z Panem Bohem.

Andrij Borsukevič: Děkuji také vám. Z Panem Bohem.

Rozhovor z Teodoroju Savčinskoju- Latyk

Rozhovor z Teodoroju Svčinskoju- Latyk Lvovská oblast město Stryj ulice Tarasa Ševčenka. 2. února 2016

Petsiukh Marko: Chvala Kristu. Můžete něco říct o sobě?

Teodora Savčinska- Latyk: Narodila jsem se 29 května 1940 roce. Někdy v roce 1993-1994v novinách „Homin voli“, tak byla přejmenovaná, přečetla ohlášku pro to že v našem vysokým učiliště číslo 8 budou uskutečňovat se kurzy katechetu, kdo chce jít se zapisují. Já byla v tomto velice zaujata neboť nebylo v době nesvobody , když vládnul Sovětsky svaz kdy Ukrajinská řecko-katolická církev neměla práva na existování nebylo vůbec skoro žádné informace, kterou chce dozvědět se mladý člověk, byla Bible, byli kněží které taky přijímali se neboť není známo jak mladý člověk přímé

informaci, že ona z někým o tomto se nepoděli což vůbec nebylo třeba dělat. Tak jsem šla tudy se zapsat a začali se hodiny, Mně učil kněz Hovhera , kněz Cybryn a to všechno bylo pod řízením paní Olgy přímení nepamatuji ona byla od Lubinske univerzity. Vyučovalo tam kněz Seniv, setra Luiza , kněz Muzyčko. Vyučující měli hluboké vzdělávání a ja byla z toho velice nadšena, A pak v roce 1994 ukončila jsem 1 ročník a méně přinutili nebo za proponovali kněz Petro Mirčuk, který tedy byl farářem v naši Sriske Uspesnke Církvě a řekl jděte a pracujte, První byli v neděli učeni a pak v sobotu, a pak zpátky se vrátili se k neděli neboť sobota byla pracovním dnem.

Petsiukh Marko: Vy učili jenom v Stryjju?

Teodora Savčinska- Latyk: Ano, jenom ve Styiju. Ještě jsem chtěla jít v Lublinsku univerzitu se učit ale mně řekli že v mem věku stačí. A na tuto dobu také jenom ve Stryj vykládám na hodinách předmanželské katechizace v neděli. Od samého začátku my pracovali v kanceláři tam kde tet je sestra. Hodin jak pravidlo nebylo tak hodně jako tet, neboť to byli jen začátky. A pak my přešli na to místo kde se budují faražni dum tam byla třída a tak vcházelo nás víc. Byli taky lide že nějak se tak vešli že ani nepamatuji přiměni. Pamatuji že mně přinutili v roce 1994 a jsem už z toho to času stále tam vedu hodiny. Tet nás je cely zaklad úkolu z takovych témat : Psychologie Manželství, Etika Manželství(2 části), Kanonické Právo, Základní Pravdy Křesťanské Viry, Medické aspekty Manželství(Bioetika, Teologie Manželství (2 části). Já vyučuji Medické aspekty manželství a Praktické křesťanství, a na začátku učila jsem všechno. Byl takový čas že jsem byla úplně jedna pak byla ještě jedna paní Iryna Vynnyl, ale bylo tak že jednu neděli já vyučuji a příští ona, a tak jsme střídali aby uchopt celou temu přednášky. Je jasně že tam bylo 2 hod -3 hod a je jasně že tak jako tet nebylo možnosti rozjasnit celou temu do podrobná. V tu dobu ještě knězi nešli tak vyučovat jako tet a začalo to všechno knězem Mironem Hrinišinym který začal nás provázet.

Petsiukh Marko: Kolik krát jste se setrvala z mladými parami před manželstvím?

Teodora Savčinska- Latyk: Z jednou parou od začátku to bylo 5 neděl. Nebylo tak že jedna neděle a konec. Ale to byli začátky, a konečně my stali na nohy a zvedli hlavu a dělali ti ci bylo potřeba aby člověk nějak cítil sebe člověkem. A pak tato paní odjela (Iryna Vynnyk) ona učila ale to bylo velice krátko. Pak nám jmenovali ředitele centru

před manželské přípravy a prvním ředitelem byl jmenován kněz Mychailo Kocurovsky. Neboť do toho to času staral se o manželské přípravy každý kněz který sloužil v katedrálním chrámu Uspena Přesvaté Bohorodičky ve městě Stryj. Ještě jsem nebyla v důchodu a už vykládala- Na samém začátku k udělení předmanželské přípravě se uskutečnili kněz Petro Mirčuk a kněz Mikola Kostuk. Pak po tich to kněžích byl kněz Němak ze Stryjja, jak se on jmenuji tak to nepamatuji. A pak byl kněz on byl hlavním vikářem kněz Roman Wojcichovsky. On podaroval mně knihu, on mně podaroval knihu to znamená že Centr existuji přibližně 11 leta to ještě bylo do toho, Pak po něm byl otec Mychailo který je ve vesnice Lisviči a on byl přibližně z knězem Romanem Wojcichovskim, jenom pak se to nějak se stalo že kněz Roman odešel a kněz Mychailo ještě se zůstal. V tu dobu v roce 2001 byl také kněz Oleg Cimala který tet je v Peremyšlanech.a po otci Olegu přišel Myron Hrinišyn a pak Bohdan Manyšyn, už si nepamatuji zdali on byl před nebo posle otce Mirona ale kněz Mikola Kostuk šel do vesnice Podkaměn a kněz Miron je pořád s námi. Na začátku jsem učila „ Základní pravdy křesťanské viry“ a jsem jich učila do roku 2010. Pak mně dali „ Praktické křesťanství“, neboť křesťanství je povinné nějak vnikat na praxe, neboť přichází různé lide, přichází a jedni chci porady, druhých vypíchají z domu neboť všecko se stává ve světě, a tet kněz píše že snoubenci neznali symbolu viry, což znamená že nechodí pravidelně do kostela. Pro to také vedu vstupní lekci, kde se mluví pro to , aby my vítali se křesťanským vítáním , aby neměli komplexu ohledně takového vítání a co je zajímavé že lide kterých už jsem dávno zapomněla oni semnou vítají se „Chvala Kristu“ , a už na sto procent vím že jsou to oni kteří prošli katechezi.

Petsiukh Marko: Kolik času prochází předmanželské vyučování?

Teodora Savčinska- Latyk: 4 neděle za sebou. Mé povinnosti vchází že vidávám svědectví a dělám registraci.

Petsiukh Marko: Jak si myslíte, k čemu ten vůbec centr je a co bude sním v budoucnosti, zdali on smuše rozrost se v institut rodiny Stryjske diecézi? Zdali Centr Předmanželské přípravy dává zaklad a začátek tomu?

Teodora Savčinska- Latyk: Muže byt, neboť ve Lvově je Institut Rodiny. Není známo, kdo tam bude vyučovat, neboť učitele které je tet u nás přicházejí a odcházejí. A je potřeba stability a také osoby na vysokém úrovni aby byt natolik otevřeným, natolik

prozíravým a zároveň byt samým přesvědčení ve svém učení. Je potřeba aby člověk tím žil, neboť jak ty víš to vykládáš na vdechni 150% neboť jak víš to tyto poznání musíš pak předávat. U nás je zkouška po ukončení výuky, po 4 neděli pak poslední vyučující který přednáší určují termín zkoušky.

Petsiukh Marko: Jak si myslíte zdali závisí menší číselnost rozvodu od Centru?

Teodora Savčinska- Latyk: Na tuto otázku je velice těžko dát odpověď. Mnoho co závisí od vnitřního stavu v člověka: jak se vyjadřují se ke svým povinnostem, jak se cítí svou zodpovědnost, jakou má disciplínu ale je potřeba rozumět že laská to je obět. Tak že všechno závisí na člověku.

Petsiukh Marko: ve 2006 roce jste napsali práci v novinách Homin voli pro předmanželskou katechizaci, můžete něco říct víc o tom?

Teodora Savčinska- Latyk: 18 března 2006 roce v novinách Homin Voli „ Předmanželská katechizace“. Učení předmanželské katechizace učí rozumět zákony Boží, udělovat jich má praxe každodenního života, a obdržovat od tohotp velky užitek ne jenom v duchovnímu planu ale také v materiálním a fyzickým- zdraví. Toto učení povolují rozšiřovat horizont poznání. Program předmanželské katechizace zahrnují taki to temy : zodpovědné rodičovství, antropologie člověka, bioetika, psychologie , pediatrie, teologie manželství. Lekci učení dávají možnost s vědomého pochopení své duchovnosti, přispívá prohloubení poznání křesťanstva a zodpovědnosti. Když máme na cíli pobudovat bydlení, hledáme správní materiály a misce pod základ budovy ne písek a tvrdou zemi.

Bibliografie

Prameny:

Bible: Písmo svaté Starého a Nového zákona. Český ekumenický překlad. 9. vyd. Praha: Česká biblická společnost, 2002. ISBN: 80-85810-29-8.

Dokumenty II. vatikánského koncilu. 2. vyd. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2002. ISBN: 80-7192-467-9.

JAN PAVEL II., *Familiaris consortio.* 3. vyd. Praha: Zvon, 1991. ISBN: 80-7113-161-X.

Katechismus katolické církve, 2. vyd. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2001. ISBN 80-7192-488-1.

ČESKÁ BISKUPSKÁ KONFERENCE, *Směrnice ČBK pro přípravu na svátost manželství v ČR.* 1 vyd. Praha: ČBK, 2010.

Použitá literatura:

AVERINCEV S., RUPNIK M.I., *Adam a jeho rebro. Duchovní podružnoji lubovi.* Lviv, 1998.

BONIFATIJ, *Cinnist Podružja.* Internetový zdroj: <http://livingrosary.org.ua/family/items/cinnist-podruzzhja.html> (19. dubna 2016).

BUELA Karlos Migel., *Molodist v teperišnomu tisjačolitti.* Lvov, 2009.

Dokumenty Jeparhialnich jepiskopiv Hreko-katolicke cerkvy.

Gaudium et spes. In: *Dokumenty II. vatikánského koncilu.* Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2002. ISBN: 80-7192-467-9.

GRESPY G., EVDOKIMOV P., DUQUOC C., *II Matrimonio.* Roma, 1967.

HILDEBRANT von Ditrich., *Metafyzika lubovi.* Sant Peterburg, 1999.

HILDEBRAND von Ditrich, *Podružžj .* Lviv, 2003.

- HILDEBRANT von Ditrich., *Tajemnice viddane lubovi*, Lviv, 1999.
- CHARČEV A.H., *Sučasna simja i jiji problemy*. Moskva, 1997.
- ILARION Alfejev Ihumen., *Žizn i učenije svjatitela Hrihorhija Bohoslova*. Moskva, 1999.
- JACIV Igor., *Buty ludinoju: Zbirnyk Blaženišoho Lubomira (Huzara)*. Lvov, 2011.
- JAKIMANKA Halina., *Etika podružnogo žitta*. Lviv, 2009.
- JAN PAVEL II., *Evangelium vitae. O životě, který je nedotknutelné dobro*. Praha: Zvon, 1995. ISBN: 80-7113-139-3.
- JAN PAVEL II., *Familiaris Consortio*. 3. vyd. Praha: Zvon, 1996. ISBN: 80-7113-161-X.
- JON Mak Artur., *Rizni za zadumom*. Oleksandrije, 2009.s.77. ISBN 966-8182-83-9.
- KARATIJ Jurij. ČSVV., *Perlyny svjatyh otciv*. Lviv, 1996.
- KARLOS Mihel Buela B.C., *Molodist u teperišnomu tišjačolitti*. Lviv, 2009.
- KATANEO Arturo, *Šljub dar i služinna*. Lviv, 2008.
- Katechizm Ukrajinske Řeckokatolicke Cirkve Kristus naša Pascha*. Lviv, 2006.
- Kodex kanonov vychodnych katolických cirkvi*. Bratislava, 1991. Internetový zdroj: <https://www.kbs.sk/obsah/sekcia/h/dokumenty-a-vyhlasenia/p/kodex-kanonickeho-prava/c/cceo> (15. 4. 2016).
- KOMISIJA U SPRAVACH SIMJI TA DODYNY, *Centry predšlubnoji katechizaciji narečenych* in Visnyk Stryjskoji Jeprachiji. Stryj, 2012.
- Kompendium katechismu katolícké cirkve*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2008. ISBN: 80-7195-047-5.
- Krokujuči do šlubu* in Navčalni posibnyk bezposeredneho prihotuvannja Stryjskoji jeparchiji UGCC. Stryj, 2015. ISBN 978-642-204-4.
- KRUŠELNICKA J., *Manželtvi to je povolani*. Lviv, 2013.

- KRYŠTAL Hryhorchij., *Etika statevosti i podružnogo žitta*. Lviv, 2009.
- LAUN Andreas, *Lubov, podružja, statevist – poriv v XX stolitti*. Lviv, 2000.
- LAUN Andreas, *Pro pitanna statevoho strymanna pered šlubom*. Lviv, 2000.
- LENO I., *Lidska stat v textach Svateho Pisma, Lidska seksualita 3*. Lviv, 2008.
- LISEC A., *Zasady christijanskoji rodyny*, Misionar (2003/5), číslo 140.
- NEFEDOV H., *Tainstvi i obrjady Pravoslavnoj Cerkvy: Učebnije posobije po liturgike*. Moskva, 1999.
- PANKOVA, M.M., *U poroha simejnogo žittja*. Moskva, 1991.
- Pastyrskie posilanja Mytropolitaa Andreja do duhovenstva O cerkovnim bractviju*. Lviv, 1996.
- Pastyrskie Posylannja pro simju do vsečasnišych ta Vsesvitlišych Dušpastyriv ta virnych Lvivskoj Archijeparchiji*. Lviv, 2001.
- PATRIARŠA KATECHETYČNA KOMISIJA UGCC: *Katechetične služinnja v UGCC sohodni. Dosvid, trudnošti, perspektivy, dokumenty, materialy*. Lviv: Rudno, 2004.
- PAVLYK L., *Živemo razom to naviščo odružuvatis*. Expres, 2015.
- PIUS XI., *Casti Connubii*. Praha: Zvon, 1995, ISBN 80-7113-139-3.
- RIZUN T., *Žitja-Boži dar*. Arka, 2004.
- ROZINA Gino Kosta., *I dvoje stanut odnym*. Lviv, 1997.
- STENK Edvard., *Rekolikciji z Svjatym Avhustinom*. Kairos, 2008.
- ŠTURKEL A., *O slave Božej*. Moskva, 1999.
- VERCHOVNE ARCHIJEPISKOPSTVO UGCC., *Trebnyk*. Lviv, 2009.
- VERONIKA Pultavka., *Pryhotuvannja do podružnogo žitta*. Lviv, 1993.
- VOJNAR M., *Za svjatist Podružhja*. Filadelfije, 1951.

Obrázky na CD:

Komise rodiny Kyjevo Halicke Mytropoliji o. Jurij Kolasa. Proekt přípravy ke svatosti Manželstiv nebo programu předmanželske katechizace.

Komise rodiny Kyjevo Halicke Mytropoliji o. Jurij Kolasa. Proekt přípravy ke svatosti Manželstiv nebo programu předmanželske katechizace.

Registrační kartka Stryjskeho Centru předmanželske katechizace 2009. Archiv Centru předmanželske přípravy Stryjske diecezy.

Program předmanželske katechizace Archiv Centru předmanželske přípravy Stryjske dieceze.

Registrační kartka Stryjskeho Centru Bibrskeho oddělení Stryjske dieceze.

Program vikladu v centru předmanželske katechizace v městě Stryj knězem Mironem Hrníšynym. .Archiv Centru předmanželske přípravy Stryjske diecezy.

Program vikladu v centru předmanželske katechizace v městě Stryj Jeremiji Hrníšyn in .Archiv Centru předmanželske přípravy Stryjske diecezy.

Žadost visocedustojnemu biskupu Julianu Gburu, místo Stryj 10 května 2002 roce in Archiv Centru předmanželske přípravy Stryjske diecezy.

Požehnani na katechetickou lužbu. Stryj 2002. Archiv Centru předmanželske přípravy Stryjske diecezy in Archiv Centru předmanželske přípravy Stryjske diecezy.

Setkanií №1, Společenstvi Centru předmanželske katechizace pro diskuzi organizačních otázek in Archiv Centru předmanželske přípravy Stryjske diecezy.

Seznam důležitých dokumentu pro organizační provedení Centru předmanželske katechizace in Archiv Centru předmanželske přípravy Stryjske diecezy.

Centr předmanželske katechizace, Památka. Archiv Centru předmanželske přípravy Stryjske diecezy.

Seznam představitelů na konferenci Oznamovací dopis Visocedustojne pani IrynyCechonjak Ukrajinska vědecka bioeticka konference, Život- Boží dar“ .. 12-13 prosince in Archiv Centru předmanželske přípravy Stryjske diecezy.

Oznamovací dopis Visocedustojne pani IrynyCechonjak Ukrajinska vědecka bioeticka konference, Život- Boží dar.

Oznamovací dopis ctihodnému biskupu Julianu Gburu .Stryj 4 listopadu 2002.

Konference „rodina- domácí církev“ Archiv Centru předmanželske přípravy Stryjske diecezy in Archiv Centru předmanželske přípravy Stryjske diecezy.

Protokol sebrání Katechetické komise Stryjske dieceze od 5 srpna 2002 in Archiv Centru předmanželske přípravy Stryjske diecezy.

Oznamovací dopis knězem děkanem Drohobičského, lublinského a Stryjského děkanátu.Stryj 17 října in Archiv Centru předmanželske přípravy Stryjske diecezy.Prosba Visoce dustojnému biskupu Julanu Gbururu, sídelnému biskupu dieceze Stryj, pro slavení prvního roku manželskeho života pro párky které prošly katecheze v Centru přípravy na manželskvi.Stryj 26 března 2004.

Oznamovací dopis Visocedustojným faražům straiskeho děkanátu Stryjske dieceze UGCC, Příprava snoubenců k přijetí svate svatosti manželsti.15 března 2004.

Prosba Visoce dustojnému biskupu Julanu Gbururu, sídelnému biskupu dieceze Stryj Vědecko- praktický seminář z otázek psychologije manželstvi.Stryj, 8 listopadu 2004.

Prosba Visoce dustojnému biskupu Julanu Gbururu, sídelnému biskupu dieceze Stryj. Požehnání viučujících Centru předmanžleske přípravy Stryjske dieceze na katechetickou službi na 2006-2007 vědecki rok. Stryj 6 prosince 2006.

Prosba Visoce dustojnému biskupu Julanu Gbururu, sídelnému biskupu dieceze Stryj. Požehnání viučujících Centru předmanžleske přípravy Stryjske dieceze na katechetickou službi na 2006-2007 vědecki rok . Stryj 28 listopadu 2007.

Oznamovací dopis pro Inspektora- metodistu Centru předmanželske katedchizace Stryjske dieceze UGCC.Kontrola oddělení Cuntru předmanželkse přípravy Stryjske dieceze UGCC .Stryj 28 července 2008.

Prosba Visoce dustojnemu biskupu Julanu Gbururu, sidelnemu biskupu diceze Stryj. Kontrola oddělení Centru předmanželske katechizace Stryjske diecezi UGCC. Seznam kontroly oddělení Centru předmanželske katechizace Stryjske dieceze UGCC. Stryj 23 července 2009.

Prosba Visoce dustojnemu biskupu Julanu Gbururu, sidelnemu biskupu diceze Stryj. Vědecko- prakticky seminář z psychologie z otazek přípravy k manželství. Stryj 2 března 2009.

Vědecko- prakticky seminář z psychologie bezprostředni přípravy. Stryj 5 března 2009. Archiv Centru předmanželske přípravy Stryjske diecezy in Archiv Centru předmanželske přípravy Stryjske diecezy.

Dopis- pozvani pro ředitele Mykolajivského oddělení. Vědecko- prakticky seminář centru předmanželske přípravy Stryjske dieceze. Stryj, 27 května 2009.

Dopis- pozvani Visocedustojnwmu Biskupu Tarasu Senkivu, pomocnemu bskupu Stryjske diecezy. Vědecko- prakticky seminář centru předmanželske přípravy Stryjske dieceze. Stryj 5 června 2009.

Prosba visocedustojnemu biskupu Julianu Gburu. Setkání mladých rodin které ukončili katecheze centru předmanželske přípravy Stryjske UGCC. Stryj 2 července 2009.

Seznam lidí Centru předmanželske katechizace v městě Bibrka na 2006 rok 2009 in Archiv Centru předmanželske přípravy Stryjske diecezy.

Seznam činnosti Centru předmanželske katecheze v městě Bibrka 2006 in Archiv Centru předmanželske přípravy Stryjske diecezy.

Seznam činnosti Centru předmanželske katecheze v městě Horodok na 2002,2003,2004,2004,2006 roky podle 01.01.2015 in Archiv Centru předmanželske přípravy Stryjske diecezy.

Vědecko- prakticka konference „Děti-hodnota člověčenství“ 29 října 2007 in Archiv Centru předmanželske přípravy Stryjske diecezy.

Činnost Židařivského Centru předmanželské katechizace Stryjské diecezi UGCC. Stryj 9. února 2008.

Prosba visocedustojnemu biskupu Julianu Gburu sidelnemu biskupu. Seminar pro viučujici personal Stryjskeho Centru přředmanželske katechizace a jeho filiau. Stryj 24 května 2004.

Registrace účastniku vědecko praktického seminaru v městě Mikolajiv 27.03.08 in Archiv Centru předmanželské přípravy Stryjské diecezy.

Seznam činnosti Centru předmanželské katecheze v městě Mikolajiv 2005 in Archiv Centru předmanželské přípravy Stryjské diecezy.

Seznam činnosti Centru předmanželské katechizace v městě Mikolajiv za 2003 a také 2004 rok podle 01.01.11. in Archiv Centru předmanželské přípravy Stryjské diecezy.

Seznam činnosti Centru předmanželské katechizace v městě Novy Rozdil za 2004,2005 a také 2006 rok podle 01,01,2011. in Archiv Centru předmanželské přípravy Stryjské diecezy.

Oddělení Stryjského Centra předmanželské katechizace v městě Peremyšlany in Archiv Centru předmanželské přípravy Stryjské diecezy.

Seznam činnosti Centru předmanželské katecheze ve městě Chodoriv podle 2004 roku in Archiv Centru předmanželské přípravy Stryjské diecezy.

Oznamovací dopis činnosti Centru předmanželské katechizace ve městě Chodoriv podle 2005 roku in Archiv Centru předmanželské přípravy Stryjské diecezy.

Dopis-pozvani ředitelům oddělení. Vědecko- praktický seminar Centru předmanželské katechizace Steyjské dieceze UGCC. Stryj 10 června 2008.

Rozhovory:

Rozhovor z knězem Mychailem;

Rozhovor z Olgou Hrabovič;

Rozhovor z Andriem Borsukevičem;

Rozhovor z Teodoroju Svčinskoju- Latyk;

Rozhovor z Polinou Antonijevnou;

Rozhovor z Lucije Chmarovou.

Vysvětlivky

Antifona – vybrané verše z žalmů, a zobrazaľna z žalmů 102 a 145, a. denní z žalmu 91 a a. nedělní – prorocké verše z žalmů.

Tetrapod – stolec s ikonou k políbení.

Seznam pužitých zkratek

CIC – Kodex kanonického práva

KKC – Katechismus katolické církve

UGCC – Ukrajinská řeckokatolická církev

Zkratky biblických knih převzaty z českého ekumenického překladu Písma svatého (Praha: Česká biblická společnost, 1995).

Anotace

Příjmení a jméno: Petsiukh Marko

Instituce: Katedra systematické teologie CMTF UP v Olomouci

Název diplomové práce: Příprava na manželství v olomoucké a stryjské diecézi

Vedoucí: Opatrný Dominik, Mgr. Th.D.

Počet stran: 99

Klíčová slova: Manželství

příprava

Centrum pro rodinný život

Olomoucká arcidiecéze

Stryjská diecéze

Diplomová práce představuje rozdělení a cíl přípravy na manželství. Také jsou v této práci popsány činnosti a jejich perspektiva v rámci předmanželské přípravy v diecézi Stryj a Olomouc. V práci autor vychází především z archivních záznamů a literatury.

Summary

PETSIUKH, Marko. Preparation for marriage in the diocese of Olomouc and Stryj.

The purpose of the proposed final thesis is to present the division and goals of the preparation for the sacrament of marriage. Subsequently, it discusses the activities of the diocesan departments responsible for the premarital preparation in Stryj (Ukraine) and Olomouc (the Czech Republic). The thesis is based mainly on archival documents and secondary literature.